

JŪLIJS/AUGUSTS 2016
Nr. 7/8 (253/254)

LOGS

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBAS IZDEVUMS

No mazām zilēm izaug vareni ozoli, no domām un iecerēm – lieli darbi. Par augšanu Latgalē lasiet žurnāla 40.-53. lpp.

DOMĀSIM PAR STRATĒGIJU NĀKOTNEI!

Nākotnes darbi jāpagatavo un jāplāno laikus.

Gatavojoties pašvaldību vēlēšanām, mēs gatavojamies arī nākamā perioda darbiem. Daudzās pašvaldībās ir nepieciešamas pārmaiņas – no zemo algu ekonomikas jāpāriet uz konkurētspējīga atalgojuma ekonomiku, šim nolūkam jāmaina uzņēmējdarbības un nodarbinātības struktūra.

Lai jauniešiem būtu interese par palikšanu vai atgriešanos savā teritorijā, katrā lielajā pilsētā un katrā novadā vēlams atrast savus īpatnējos attīstības virzienus, kas atšķirīgi no kaimiņu plāniem. Iniciatīvas bagātiem uzņēmējiem nebūtu jāplēšas par vienu un to pašu zemesgabalu vai vienu un to pašu tirgus segmentu. Pašvaldībai veicinot daudzveidību, interesantas, gudras vai zinātniski ietilpīgas tehnoloģijas ir iespējams ieviest absolūti visos ekonomikas sektoros.

Pēc nākamā gada pašvaldību vēlēšanām būs četri gadi, kuru laikā varētu izdarīt daudz, ja darbiem gatavotos jau tagad. Savu iepriekšējo panākumu un trūkumu novērtēšana noderēs arī priekšvēlēšanu kampaņā sekmīgai sarunai ar vēlētājiem.

Stratēģiskas pieejas veicināšanai ar Norvēģijas Finanšu instrumenta atbalstu un sadarbībā ar Norvēģijas Pašvaldību asociāciju, VARAM un VRAA esam izstrādājuši un izmēģinājuši sadarbības tīklu metodiku, izveidojuši salīdzināmo datu bāzi www.blis.lps.lv. Piedāvātā “mācīties salīdzinot” metode paredzēta, lai vairākas pašvaldības kopīgi izvēlētos attīstības tēmu un pēc diskusijām, salīdzinot savas iespējas ar citu pieredzi, meklētu katra savu īpatnēju risinājumu.

Salīdzināmo datu bāze domāta, lai pašvaldības varētu pieņemt lēmumus, balstoties uz faktiem. Pie faktu vākšanas un analīzes strādāsim kopā, centīsimies gūt maksimālu labumu arī no sadarbības ar valsts institūcijām. Lai pieņemtu lēmumus, pašvaldībai jāspēj salīdzināt situācija savos pagastos, novada pilsētās un apdzīvotajās vietās ar situāciju valstī un situāciju Eiropas vienotajā tirgū.

Tikai pašvaldība var izvēlēties labāko savu uzņēmēju atbalsta politiku, vispareizāk veicināt savu uzņēmēju konkurētspēju.

Andris Jaunsleinis,
LPS priekšsēdis

JŪLIJS/AUGUSTS ŠAJĀ NUMURĀ

Ojāra Martinsona foto

REDAKTORE

Gunta Klismeta
67326634, 29428303
fakss 67212241
gunta@lps.lv
skype: guntaklismeta

REDAKTORES VIETNIECE

Daina Oliņa
29130839
fakss 67212241
daina.olina@lps.lv
skype: dainolina

MŪSU ADRESE

Latvijas Pašvaldību savienība
Mazajā Pils ielā 1,
Rīgā, LV 1050

ISSN
1407-3560

Izdevējdarbības licence
Nr. 1740

Bez redakcijas atļaujas
pārpublicēt aizliegts

Publicētie raksti ne vienmēr
pauž LPS viedokli

Gunta Klismeta
redaktore

Latgales pierobežā

Daina Oliņa
redaktoreš vietniece

Žurnālu iespējams abonēt, piezvanot pa tālruni **67 326 634**

PIEMINOT	
VĒSTURISKIE NOTIKUMI AUGUSTĀ PIRMS 25 GADIEM	2
“BALTIJAS CEĻAM” – 27	4
NAUKŠĒNU NOVADA ĶOŅU PAGASTĀ 1989. UN 2016. GADĀ	5

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ	
NOTIKUMU HRONIKA	6
LATVIJAS PAŠVALDĪBAS STIPRINĀS SADARBĪBU AR MOLDOVAS PAŠVALDĪBĀM	14
“SPALVAS MĀSU UN BRĀĻU” SALIDOJUMS MĀLPILĪ	15

PIEKRASTES APVIENĪBĀ	
PIEJŪRAS KOLĒĢU TIKŠANĀS PIE JŪRAS – GROBIŅĀ	18

VADĪBAS TEORIJA	
PROPORCIONALITĀTES PRINCIPS	22

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ	
SUITU KULTŪRTELPĀ... KĀ KINO	28

BĀRIŅTIESU ASOCIĀCIJĀ	
KAD IR DŌTA IESPĒJA PALĪDZĒT	32

MĀCĪBAS	
VASARAS SKOLAS SOCIĀLAJIEM DARBINIEKIEM	36
PIRMĀ PAŠVALDĪBU ATTĪSTĪBAS PLĀNOTĀJU VASARAS NOMETNE	38

“LOGS” VIESOS	
IZJŪTOT ATBILDĪBU PAR SAŅEMTO ATBALSTU	40

KULTŪRA	
“ZELTA PUTEKLĪTIS” LATVIJAS SPOZMEI	51

PLĀNOŠANAS REĢIONOS	
VIDZEMES VEIKSMES STĀSTI	54
ZEMGALES PAŠVALDĪBU VADĪTĀJI NERETAS NOVADĀ	56
KURZEMES PR ATTĪSTĪBAS PADOMES SĒDE PRIEKULĒ IESPAIDI NO RAKVERĒ APSKATĪTĀS “GUDRĀS” ĒKAS	58 60

ZIŅAS	
LATVIJAS PILSĒTĀS UN NOVADOS	62

ANEKDOTES	
ATPŪTAI, ATELPAI, SMAIDAM	76

VĒSTURISKIE NOTIKUMI AUGUSTĀ PIRMS 25 GADIEM

Spraigi notikumi risinājās augusta otrajā pusē pirms 25 gadiem. 1991. gadā bija pārdzīvotas barikāžu dienas un nakts janvārī, aizstāvēta ar 1990. gada 4. maija Neatkarības deklarāciju uzsāktā brīvības un valstiskuma atjaunošana, un tad pēkšņi – jauni draudi mūsu valsts brīvībai.

1991. gada 19. augusts

Radio rīta programmā ārkārtas paziņojums, ka Maskavā noticis militārais pučs. Varu valstī pārņēmusi Genadija Janajeva vadītā Valsts ārkārtējā stāvokļa komiteja, kas visā Padomju Savienībā izsludinājusi ārkārtas stāvokli. Īpašas nozīmes milicijas – omoniešu – vienības un militārie spēki Rīgā un Latvijā ieņēmuši visus stratēģiski svarīgākos objektus, ielās parādās bruņumašīnas un armijas vienības.

Pulksten 16 radio izskan Anatolija Gorbunova un Ivara Godmaņa paziņojums par notikušo Maskavā un apsolījums, ka Latvijā ārkārtējais stāvoklis netiks noteikts un ka vienīgais likumīgais varas noteicējs Latvijā ir pati Latvijas tauta. Latvijas Republikas Augstākā Padome un Ministru Padome vērsas pie Latvijas tautas ar aicinājumu sākt nevardarbīgu pretošanos saskaņā ar Latvijas Tautas frontes izstrādāto nevardarbīgās pretošanās taktiku, izteiktu "Aicinājumā X stundai", un nesadarboties ne ar kādiem nelikumīgiem veidojumiem.

Plkst. 17:30 Maskavas radio informē, ka Mihails Gorbačovs veselības stāvokļa dēļ nevar pildīt PSRS prezidenta pienākumus. Tos sāk pildīt viceprezidents Genadijs Janajevs. Pulksten 14 visā valstī ieviests ārkārtējais stāvoklis, izveidota komiteja, kuras lēmumi ir obligāti visā PSRS teritorijā.

Plkst. 18:00 Latvijas kompartijas vadītājs Alfrēds Rubiks paziņo, ka Latvijā vara pāriet Sabiedrības glābšanas komitejas rokās.

Plkst. 19:00 sākas Latvijas Republikas Augstākās Pado- mes ārkārtas sēde. Tiek pieņemti steidzami lēmumi par nevardarbīgu pretošanos, veidojot darbu pagrīdes apstākļos, nodrošinot sakarus, saglabājot informācijas iespēju ar citu valstu valdībām.

Plkst. 19:20 Latvijas radio ziņo, ka militāristi iebrukuši Latvijas Televīzijas centra ēkā, jau ieņemti pirmie stāvi.

Plkst. 19:30 Romualds Ražuks pa radio nolasa Latvijas Tautas frontes (LTF) valdes paziņojumu, ka X stunda ir pienākusi. Ziņo, kas jādara un kā jārikojas uz vietām pilsētās un ciemos LTF nodaļām sadarbībā ar vietējām Tautas deputātu padomēm, pārejot strādāt pagrīdes apstākļos, cenšoties pasargāt un organizēt cilvēkus darbam šajā sarežģītajā situācijā. Atšķirībā no 1991. gada janvāra notikumiem, kad mūsu liktenis izšķīrās šeit pat Baltijā – Rīgā, Viļņā un Tallinā, augusta pučā visas PSRS liktenis izšķīrās Maskavā.

Plkst. 20:15 radio izskan ziņa, ka Maskavā ceļ barikādes. Krievijas Federatīvās Republikas prezidents Boriss Jeļcins nepakļaujas pučistiem, aicina armijas vienības, kas iesūtītas Maskavas ielās, nenostāties pret tautu. Tiek meklēta iespēja sazināties ar Mihailu Gorbačovu, izrādās, ka tie ir pučistu meli – viņš Krimā izolēts savā vasarnīcā, un viņam nav pieejami sakari.

Plkst. 20:50 radio ziņo, ka arī Ļeņingradā (*tagad – Sanktpēterburga*) ieņemta televīzijas ēka, vairs nevar piezvanīt uz citām republikām.

Plkst. 23:00 ieņemta Kauņas televīzija. No Ādažiem izbraukusi armijas bruņutehnikas vienība, tā dodas uz Rīgu.

Plkst. 23:05 sašauts mikroautobuss, nogalināts šoferis un ievainots līdzbraucējs.

Plkst. 23:10 ieņemta milicijas skola un atņemti ieroči, kas glabājās skolā. Ieņemta arī LTF mītne, darbinieki padzīti. Radio šajā naktī ir vienīgais vēl pieejamais informācijas avots, tas darbojas nepārtraukti, un ziņojumi pienāk arvien satraucošāki.

20. augusts

Plkst. 00:15 Juris Podnieks filmējis uzbrukumu Televīzijas centram. Viņam atņemta videokamera.

Plkst. 01:30 raidstacija "Majak" ziņo, ka Maskavā aizliegts rīkot mītiņus un aizliegts izdot vairākas avīzes.

Plkst. 02:00 uz Salu tilta, vairāku ielu krustojumos un galvenajās Rīgas ielās izvietojas bruņutransportieri.

Plkst. 04:55 tiek ieņemts Rīgas Radio nams, Doma laukumā sabraukuši bruņutransportieri, patrulē bruņoti militāristi. Raidījumus uzsāk pagrīdes radiostacija, kas bija sagatavota, lai darbotos X stundā.

Plkst. 07:20 radio ziņu kopsavilkumā paziņojums, ka Latvija ir atgriezta no ārpusaules; ielās – armijas vienības, tās ieņēmušas visus stratēģiskos objektus. Lido helikopteri, tiek nomestas Interfrontes (tā atbalsta pučistus) skrejlapas.

Plkst. 12:00 turpinās satraucošu ziņu pārraides. Maskavā tanku kolonnas komandieris paziņojis, ka necīnīsies pret tautu. Militāristu pārstāvji piedalās Borisa Jeļcina sarīkotajā mītiņā pie valdības nama.

Plkst. 18:00 Maskavā darbu atsākusi neatkarīgā radiostacija "Eho Moskvi".

Plkst. 21:00 Centrālā televīzija vakara ziņās informē par notikumiem Maskavā un citur. Ziņojumi kļūst arvien neskaidrāki, pučisti paši atklāti vairs neuzstājas. Raidījumi turpinās visu nakti.

21. augusts

Plkst. 8:00 – grūti uztvert Rīgas pagrīdes radiostaciju, ar ilgu meklēšanu beidzot izdodas kaut ko sadzirdēt. Maskavā bruņutehnika un tanki atkāpjoties no Krievijas Augstākās Padomes ēkas. Priekšpusdienā pienāk vēl satraucošākas ziņas – Maskavā esot cilvēku upuri.

Plkst. 16:00 radio ziņo, ka apvērsuma mēģinājums izgāzies, puča vadoni devušies uz Vnukovas lidostu. Boriss Jeļcins devis pavēli viņus arestēt. Maskavieši un armija pilnībā atbalsta Krievijas Federālās Republikas prezidentu.

Latvijas Republikas Augstākā Padome pieņem konstitucionālo likumu par Latvijas Republikas valstisko statusu, atjaunojot Latvijas valsts neatkarību un 1922. gada Satversmi ar tajā ietvertajām Rietumu demokrātiskas un tiesiskas valsts vērtībām. Līdz ar konstitucionālā likuma pieņemšanu juridisko spēku Latvijā zaudē PSRS likumi un aizsākas *de facto* atjaunotās valstiskās neatkarības starptautiskā atzīšana. Rīgā tiek atbrīvotas ieņemtās Radio un Televīzijas ēkas, sakaru centri. Īpašās nozīmes milicijas vienības – omonieši – un armijas vienības atkāpjas.

23. augusts

Gar ceļu no Tallinas līdz Rīgai un tālāk līdz Viļņai deg uguns kuri. Šo akciju Baltijas valstu tautas kustības bija iecerējušas kā protestu pret draudošo komunistisko reakciju un nosodot Molotova–Ribentropa paktu. Taču liktenis bija lēmis citādi – sakarā ar puča izgāšanos protesta akcija pārvērtās par Baltijas tautu triumfu un svētkiem. Cilvēki pie uguns kuriem līksmoja, bija pienācis faktiskās neatkarības brīdis. Šajā dienā Islande pirmā no pasaules valstīm atzina Latvijas Republikas valstisko neatkarību.

24. augusts

Boriss Jeļcins paraksta dekrētu par Igaunijas, Latvijas un Lietuvas valstiskā statusa atzīšanu.

Līdz 18. septembrim Latvijas Republiku *de jure* bija atzinušas jau 79 pasaules valstis.

Atceroties šos vēsturiskos notikumus pēc 25 gadiem, nevar nenovērtēt, ka dziesmotais, nevardarbīgais ceļš uz neatkarības atgūšanu bija nesis augļus – neatkarība kļuva par realitāti. Savu ieguldījumu ceļā uz neatkarību deva tautfrontieši, Tautas padomju deputāti, daudzie aktīvisti un līdzdalībnieki visā Latvijā.

Pēc personīgās dienasgrāmatas sagatavojis
Aivars Janelītis

Šāgada 21. augustā ar Latvijas Republikas Saeimas rīkoti svētku pasākumiem tika svinēta mūsu valstiskuma *de facto* atjaunošanas 25. gadadiena. Svinības sākās Saeimas namā, kur notika 1991. gada 21. augusta vēsturiskajiem notikumiem veltītās pastmarkas un aploksnēs pirmās dienas zīmogošana, un turpinājās ar ekumenisko dievkalpojumu Doma baznīcā.

Pēc tam sekoja gājiens uz Brīvības pieminekli, kur svinīgajā ziedu nolikšanas ceremonijā klātesošos uzrunāja Valsts prezidents Raimonds Vējonis un Saeimas priekšsēdētāja Ināra Mūrniece. Baltijas un Ziemeļvalstu parlamentu (NB8) spikeru vārdā Latviju sveica Islandes parlamenta priekšsēdētājs Einars K. Gudfinnsons. NB8 valstu parlamentu priekšsēdētāji, kuri 21. augusta svinīgajos pasākumos Rīgā piedalījās pēc Saeimas priekšsēdētājas ielūguma, ceremonijas laikā parakstīja Brīvības pieminekļa viesu grāmatā.

“Mēs atradāmies tajā laikā upes krastā, kurā es vairs negribētu atrasties ne par kādu cenu,” tā svinīgajā pasākumā pie Brīvības pieminekļa uzsvēra Atmosdas laika līderis un Latvijas Tautas frontes vadītājs Dainis Īvāns.

Latvijas neatkarības faktiskās atjaunošanas 25. gadadienai par godu Saeima izdevusi grāmatu “Augusta hronika. Latvijas Republikas neatkarības atjaunošana *de facto*”, kurā apkopotas mūsu valsts toreizējā likumdevēja – Augstākās Padomes (AP) – 1991. gada augusta vēsturisko notikumu laikā pasaules medijiem izplatītās preses relīzes.

21. augusta pēcpusdienā Jēkaba laukumā pie parlamenta Saeimas priekšsēdētāja Ināra Mūrniece un Baltijas valstu deputāti, kuri pirms 25 gadiem balsoja par neatkarības atjaunošanu, iestādīja jaunus kociņus. Savukārt vakarā Dzintaru koncertzālē Jūrmalā notika neatkarības *de facto* atjaunošanas gadadienai veltīts svinīgs koncerts.

Sagatavots pēc Saeimas Preses dienesta informācijas
Foto: **Reinis Inkēns** un **Ernests Dinka**,
Saeimas Administrācija

“BALTIJAS CEĻAM” – 27

Šogad “Baltijas ceļam” nav ne apaļa, ne pusapaļa jubileja, tomēr daudzu Latvijas cilvēku atmiņā šis notikums iespiedies uz neaizmirstamiem laikiem, tāpēc ik gadu to pieminam un atceramies. Pa šiem 27 gadiem izaugusi jauna paaudze, kas par 1989. gada 23. augustu zina tikai tāpēc nostāstiem, tāpēc ir svarīgi viņiem stāstīt vēl un vēl.

Vēsturiskā atmiņa glabā arī dažus citus ne mazāk svarīgus notikumus, kas bruģēja “Baltijas ceļu”. Viens no pirmajiem bija 1941. gada deportāciju upuru atceres diena pie Brīvības pieminekļa Rīgā 1986. gada 14. jūnijā, pēc kuras Baltijas valstu bijušie politiešlodzītie vienojās par kopīgu piemiņas akciju 23. augustā visās trijās Baltijas republikās. Pēc gada – 1987. gada 23. augustā notika mītiņi Viļņā, Rīgā un Tallinā, kuros piedalījās vairāki tūkstoši cilvēku. Mītiņš Tallinā bija mierīgs, bet Rīgā un Viļņā izcēlās asas sadursmes ar miliciju, kuru laikā vairāki simti dalībnieku tika aizturēti. Nākamajā gadā – 1988. gada 23. augustā piemiņas akcijas notika jau nacionālo kustību vadībā un pulcēja daudzus desmitus tūkstošus cilvēku. Baltijas atmoda no entuziastu kustības bija kļuvusi par visu trīs valstu vienojošo kustību.

1989. gada 23. augustā trīs Baltijas tautas – Lietuva, Latvija un Igaunija vienojās “Baltijas ceļā”. Tā bija kopīga akcija 23. augusta vakarā, kad pulksten 19 sadevās rokās aptuveni divi miljoni lietuviešu, latviešu un igauņu, veidojot 600 km garu dzīvo ķēdi, kas savienoja Baltijas valstu galvaspilsētas – Tallinu, Rīgu un Viļņu. Šī demonstrācija tika sarīkota, lai pievērstu pasaules uzmanību vēsturiskajiem faktiem, no kuriem cietušas Baltijas valstis. “Baltijas ceļš” notika tieši 50 gadus pēc Molotova–Ribentropa pakta parakstīšanas 1939. gada 23. augustā, kad PSRS un Vācija sadalīja ietekmes sfēras Austrumeiropā.

Viļņā ķēde sākās pie Ģedimina torņa un turpinājās pa A2 autoceļu caur Širvintu, Ukmerģi uz Panevėžu, tad pa *Via Baltica* caur Pasvali pie Lietuvas un Latvijas robežas uz Bausku. No turienes “Baltijas ceļš” caur Iecavu un Ķekavu veda uz Rīgu, kur maršruts turpinājās pa Ziepniekkalna un Mūkusalas ielām, šķērsoja Akmens tiltu un tālāk gāja pa Kaļķu un Brīvības ielām. No Rīgas “Baltijas ceļš” veda pa Pleskavas šoseju caur Vangažiem, Siguldai, Līgatnei, Mūrniekiem un Drabešiem uz Cēsim, tad caur Lodi uz Valmieru. No turienes akcija turpinājās maršrutā Jēči–Lizdēni–Rencēni–Oleri–Rūjiena–Ķoni līdz Latvijas un Igaunijas robežai. Igaunijā dzīvā ķēde virzījās caur Karksi–Nuiju, Viljandi, Tiri un Raplu uz Tompea pils pakāji Tallinā.

“Baltijas ceļu” organizēja Baltijas valstu nacionālās kustības – “Sajūdis” Lietuvā, “Rahvarinne” Igaunijā un Latvijas Tautas fronte. Dalībnieki pulcējās akcijas norises pilsētās un ciemos vai arī devās uz tām “Baltijas ceļa” vietām, kur tas vijās cauri mazāk apdzīvotām teritorijām. Solidaritātes apliecinājuma mītiņi “Baltijas ceļa” atbalstam notika arī Berlīnē, Ļeņingradā, Maskavā, Melburnā, Stokholmā, Tbilisi, Toronto un citviet pasaulē.

Todien pāri pasaulei izskanēja dziesma “Atmostas Baltija, Bunda jau Baltija, Ārgake Baltimaad”, kas tika dziedāta trīs Baltijas valstu valodās. Dziesmu izpildīja Viktors Zemgals (Latvija), Žilvins Bubelis (Lietuva) un Tarmo Pirlaps (Igaunija). Latvijas Radio tā skanēja arī šāgada 23. augustā: “*Atmostas Baltija, atmostas Baltija, Lietuva, Latvija, Igaunija! Bunda jau Baltija, bunda jau Baltija, Lietuva, Latvija, Estija! Ārgake Baltimaad, ārgake Baltimaad, Leedumaa, Lätimaa, Eestimaa!*”

Sadodoties rokās 1989. gada 23. augustā, cilvēki parādīja, ka neatkarību var izcīnīt, vienojoties kopīgam protestam, nevardarbīgai akcijai. Tieši cilvēku apņēmība un vienotība bija apstākļi, kas ļāva izcīnīt neatkarību trim Baltijas valstīm. “Baltijas ceļš” pierādīja arī sadraudzību un brālību trīs Baltijas valstu starpā – līdzīgie likteņi un vienādie centieni pēc neatkarības spēja vienota mērķa vārdā apvienot cilvēkus, kas runāja dažādās valodās un piederēja dažādām tautībām.

Protesta akcijas lielākais panākums bija PSRS piekāpšanās Baltijas valstu iedzīvotāju kopējā protesta priekšā, atzīstot pagātnes noziegumus. PSRS atzina Molotova–Ribentropa pakta eksistenci un pasludināja to par spēkā neesošu. Tas kļuva par vienu no būtiskākajiem soļiem ceļā uz neatkarīgu valstu atjaunošanu Baltijā.

Baltijas valstu cīņa par neatkarību “Baltijas ceļa” akcijas laikā bija saņēmusi ļoti lielu atbalstu no visu triju valstu iedzīvotājiem, tāpēc 1990. gadā Augstākās Padomes vēlēšanās pārliecinošu pārsvaru guva nacionālie spēki, un visu trīs Baltijas valstu jaunievēlētās Augstākās Padomes tūlīt arī pieņēma lēmumus par neatkarības atjaunošanu – 1990. gada 11. martā Lietuvā, 1990. gada 30. martā Igaunijā un 1990. gada 4. maijā Latvijā.

“Baltijas ceļa” atceres pasākumi Latvijā šogad notika vairākās vietās. 23. augustā **Jelgavā**, atzīmējot “Baltijas ceļa” 27. gadadienu, piemiņas pasākums tika rīkots Svētībirzī. Savukārt **Jēkabpilī** norisinājās fotoakcija un tika izrādīta dokumentālā filma “Nodevība”. **Alūksnē**, pieminot akciju “Baltijas ceļš”, jau no agra rīta parkā pie Mātes tēla tapa par tradīciju kļuvušais ziedu paklājs – šoreiz īpaša margrietiņa, kas kopā ar saukli “Iemīlies Alūksnē!” bija svētku vadmotīvs visas šīs vasaras garumā.

Rūjiena novada dome aicināja savus novadniekus 23. augustā pulksten 19 visiem kopā iedegt sveču liesmiņas ceļa posmā Valmiera-Rūjiena Endzeles ciemata teritorijā un pēc tam ar pašvaldības autobusu kopīgi apmeklēt pasākumu uz Latvijas un Igaunijas robežas.

Vislielākais "Baltijas ceļa" 27 gadu atceres pasākums 23. augustā notika pulksten astoņos vakarā pie Igaunijas robežas – **Naukšēnu novada Ķoņu pagastā**, kur

savulaik bija Lilli-Unguriņu robežas kontrolpunkts. Piemiņas pasākuma rīkotāji aicināja šajā trauksmainajā un politiski saspringtajā laikā būt vienotiem un stiprināt draudzību ar kaimiņiem igauņiem. Abu valstu brīvībai un neatkarībai tika iedegtas svečītes, un ar dziesmām visus klātesošos stiprināja Valmieras politiski represēto vīru koris "Baltie bērzi" un igauņu pašdarbnieki.

Sagatavojusi **Gunta Klismeta**

NAUKŠĒNU NOVADA ĶOŅU PAGASTĀ 1989. UN 2016. GADĀ

Foto: **Nora Kārklīņa**,
Naukšēnu novada pašvaldības
sabiedrisko attiecību speciāliste

www.lps.lv

LPS Valdē

• **2. augustā** Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) Valdes sēdē piedalījās Latvijas Sarkanā Krusta (LSK) ģenerālsekretārs **Uldis Likops**, kurš pastāstīja par LSK sadarbību ar pašvaldībām **bēgļu jautājuma** risināšanā. LPS padomniece **Ilze Rudzīte** informēja, ka LPS nesaskaņoja VARAM izstrādāto ziņojumu "Par bēgļu un personu ar alternatīvo statusu uzņemšanas un sociālekonomiskās iekļaušanas pasākumu ietekmi uz pašvaldību budžetiem", jo protokollēmumā bija paredzēti papildu izdevumi pašvaldībām. Diskusija Valdes sēdē izvērtās par valodas apmācību, jo bez valsts valodas zināšanām šos cilvēkus nav iespējams pieņemt darbā.

LPS padomniece **Lāsma Ūbele** sniedza informāciju par **LPS un Finanšu ministrijas sarunām**, kurās galvenā uzmanība tika pievērsta iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu prognozei nākamajā gadā un vidējā termiņā, pašvaldību finanšu izlīdzināšanai, pašvaldību aizņēmumiem un galvojumiem un valsts budžeta transfertiem 2017. gadā un vidējā termiņā. Valdes locekļi arī diskutēja par iespējamo ietekmi uz pašvaldību budžetiem sakarā ar paredzēto obligāto valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu piemērošanu pašvaldībās strādājošajiem.

LPS sabiedrisko attiecību padomniece **Jana Bunkus** izklāstīja **Mediju politikas pamatnostādņu** izstrādes gaitu un rezultātu, kāds panākts saistībā ar pašvaldību informatīvajiem izdevumiem.

Sarunas ar ministrijām

Ar Tieslietu ministriju

• **1. jūlijā** Tieslietu ministrijā norisinājās Latvijas Pašvaldību savienības un Tieslietu ministrijas (TM) 6. jūnijā iesākto ikgadējo sarunu turpinājums, ko vadīja tieslietu ministrs **Dzintars Rasnačs** un LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**.

TM izteica apsolutu vērtēt jautājumu un meklēt veidus, kā atrast pēc iespējas draudzīgāku risinājumu **valsts nodevas** aprēķināšanai, ja nekustamais īpašums tiek atsavināts pret pienākumiem, kā arī meklēt risinājumus tam, lai administratīvā kārtībā varētu zemesgrāmatā nostiprināt īpašuma tiesības uz tiem dzīvokļiem, kas ir privatizēti un par kuriem noslēgti pirkuma līgumi, bet dažādu iemeslu dēļ dzīvokļa īpašnieks savas īpašuma tiesības zemesgrāmatā nav nostiprinājis.

Par **mantojuma pieņemšanas procesa elektronizāciju** un esošo valsts informācijas sistēmu izmantošanu, lai efektīvizētu mantojuma pieņemšanas procedūras, Tieslietu ministrija aicināja vērsties tās izveidotajā mantojuma tiesību darba grupā.

Saistībā ar **rūpniecisko teritoriju sakārtošanu un bezsaimnieka mantas piederības piekritību un noteikšanu** TM mudina griezties Finanšu ministrijā kā kompetentajā iestādē. Tomēr Tieslietu ministrija apsoluta izvērtēt pašreizējo tiesisko regulējumu un tiesu praksi un nepieciešamības gadījumā virzīt atbilstīgus grozījumus, lai dotu pašvaldībām tiesības vērsties tiesā ar pieteikumiem par mantas atzīšanu par bezsaimnieka un piekritīgu valstij. Savukārt ar ierosinājumu par šādas mantas piekritību pašvaldībām LPS jāvēršas Finanšu ministrijā.

Par neseno garajām rindām **būvju kadastrālās uzmērīšanas** sakarā TM pastāstīja, ka gaidīšanas laiks ir samazināts jau līdz divām nedēļām un drīzumā šo problēmu atrisināšot pilnībā. LPS ierosinājumu par būvju kadastrālās uzmērīšanas nodošanu brīvajā tirgū Tieslietu ministrija noraidīja.

LPS informēja, ka tuvāko gadu laikā plānota **Eiropas Vietējo pašvaldību hartas izpildes monitoringa vizīte**. Šajā sakarā LPS aicināja un Tieslietu ministrija apsoluta izvērtēt, kurā procesā un institūcijā varētu īstenot Eiropas Vietējo pašvaldību hartā noteiktās pašvaldības tiesības vērsties pret valsti tiesā. Tāpat TM solīja lielāku uzmanību pievērst normatīvo aktu projektu vērtēšanai tajos gadījumos, kad pašvaldībām tiek uzliktas jaunas funkcijas un uzdevumi bez atbilstoša finansējuma.

Ar Finanšu ministriju

• **3. augustā** notika LPS Valdes sarunas ar Finanšu ministriju (FM) par vairākiem 2017. gada budžeta jautājumiem: par iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) ieņēmumiem; par pašvaldību finanšu izlīdzināšanu; par pašvaldību aizņēmumiem, galvojumiem un ilgtermiņa saistībām; par valsts budžeta dotāciju un mērķdotāciju apmēru; par minimālo valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu piemērošanu pašvaldībās strādājošajiem. Sarunas vadīja finanšu ministre **Dana Reizniece-Ozola** un LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**.

Foto: Finanšu ministrija

Pēc FM sniegtās informācijas, **plānotie iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi** pašvaldību budžetā 2017. gadā (ja ieņēmumu daļa 80%) ir 1307,04 milj. eiro, kas ir par 82 milj. eiro jeb 6,7% vairāk nekā sākotnējā 2016. gada IIN ieņēmumu prognozē. Vienlaikus jāatzīmē, ka prognozi budžeta izstrādes laikā, iespējams, vēl precizēs. Šāgada gaidāmo IIN ieņēmumu prognozi FM ir palielinājusi par nepilniem 5 milj. eiro jeb 0,4%. Arī 2017. gadā IIN ieņēmumu prognoze tiks 100% garantēta.

Attiecībā uz **pašvaldību finanšu izlīdzināšanas modeli** izmaiņas 2017. gadā nav plānotas.

FM nostāja jautājumā par iespējām jau nākamgad palielināt **pašvaldību aizņemšanās** limitu un atteikties no aizņemšanās mērķu noteikšanas ir noraidoša, taču varētu tikt pārskatīts atļauto aizņemšanās mērķu saraksts. Pašvaldību priekšlikums: atļaut aizņemties arī kultūras un sporta infrastruktūras projektu realizācijai, kā arī pašvaldības dzīvojamā fonda būvniecības projektiem.

Ar Kultūras ministriju

- **24. augustā** norisinājās LPS un Kultūras ministrijas (KM) ikgadējās sarunas, kuru galvenā tēma bija Latvijas simtgade.

Atklājot sarunas, kultūras ministre **Dace Melbārde** atzinīgi novērtēja Pašvaldību savienības un ministrijas sadarbību un uzsvēra, ka līdz šim rasti risinājumi ikvienā jautājumā. Savukārt LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** pašvaldību vārdā pateicās par līdzšinējo dialogu un piebilda, ka gan pašvaldības, gan LPS ir gatavi attīstīt sadarbību arvien plašāk.

Šogad sarunās tika iekļauti četri jautājumi.

Apspriežot pirmo – **mērķdotācijas profesionālās ievirzes izglītības programmām 2017. gadā un valsts pasūtījums profesionālās ievirzes programmu rea-**

lizēšanā, Latvijas Nacionālā kultūras centra pārstāvji informēja par ieceri noteikt kvotas valsts apmaksātajām programmām, ņemot vērā teritorijas apdzīvotību, profesionālās ievirzes izglītojamo aktivitātes konkursos un pasākumos, kā arī izpildītāju kolektīvu skaitu konkrētajā teritorijā. Sakarā ar pedagogu darba apmaksas sistēmas reformu pārmaiņas atalgojuma jomā skars arī profesionālās ievirzes izglītībā strādājošos pedagogus. Tādēļ valdība ir atbalstījusi ministrijas prasību palielināt mērķdotāciju apmēru par vairāk nekā 4,8 milj. eiro, t.i., kopā apmēram 12,8 milj. eiro. Diskutējot par otro jautājumu – **dziesmu un deju svētku nepārtrauktības nodrošināšanu un mērķdotācijām pašvaldību amatiermākslas kolektīviem**, sarunās tika uzsvēta pašvaldību lielā loma dziesmu un deju svētku tradīcijas nostiprināšanā. Sarunu dalībnieki akcentēja valsts finansējuma nepieciešamību, kas galvenokārt skar dalībnieku izmitināšanu un uzturēšanās izmaksas galvaspilsētā. Par šo tēmu nolēma septembrī turpināt diskusiju, iesaistot konkrētas pašvaldības.

Trešais sarunu jautājums bija par **Latvijas valsts simtgades svinību sagatavošanu un norisi** – *Latvijas skolas somas* projekta izstrādes gaitu, valsts simtgades saikni ar novadu stratēģiskajiem plāniem, reģionālo pasākumu īstenošanu, sekmējot līdzdalību un kopienu iesaisti, pašvaldību piedalīšanos nacionāla mēroga iniciatīvās un par gatavošanos 2018. gada dziesmu un deju svētkiem. Valsts simtgades pasākumi paredzēti četru gadu garumā – no 2017. līdz 2020. gadam. Ar Latvijas simtgades pasākumu mērķiem un provizorisko programmu var iepazīties interneta vietnē: www.simgadei.lv. Sarunu dalībnieki vienojās, ka informācija par pašvaldību gatavošanos Latvijas valsts simtgadei tiks sniegta arī LPS informācijas līdzekļos. LPS un KM sarunās tika izskatīts arī jautājums par ministrijas atbildībā esošo aktivitāšu īstenošanu **bēgļu un personu ar alternatīvo statusu sociālekonomiskai iekļaušanai** (tajā skaitā tulka pakalpojuma nodrošināšana pašvaldībām, pašvaldību speciālistu apmācības u.c.).

LPS komitejās

Finanšu un ekonomikas jautājumu komitejā

- **30. augustā** Finanšu un ekonomikas komitejā tika skatīti **Ministru kabineta un LPS 2017. gada vienošanās un domstarpību protokolā** iekļaujамie jautājumi, īpašu uzmanību pievēršot pašvaldību finansēm (tajā skaitā pašvaldību iespējām aizņemties), kā arī aktuālajām tēmām izglītības, sociālajā, tieslietu un citās jomās.

2017. gadā iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi pašvaldību budžetā pie 80% daļas tiek plānoti 1 312,12 milj. eiro, kas ir par 87 milj. eiro jeb 7% vairāk nekā 2016. gadā. Pēc provizoriskā pašvaldību finanšu izlīdzināšanas aprēķina rezultātiem, atbilstoši pašreiz spēkā esošajiem nosacījumiem vērtētie ieņēmumi pēc izlīdzināšanas nākamajā gadā salīdzinājumā ar 2016. gadu palielināsies 117 pašvaldībām, bet divām

tie samazināsies. Vērtēto ieņēmumu pēc izlīdzināšanas samazinājums sagaida Zilupes novadu (-1,1%) un Viļānu novadu (-1%). Vērtēto izlīdzināto ieņēmumu pieaugums salīdzinājumā ar 2016. gadu pašvaldībām svārstās no 0,6% līdz 14,8%.

Tehnisko problēmu komitejā

• **20. jūlijā** LPS Tehnisko problēmu komitejas sēde par pieslēguma noteikumiem elektroenerģijas sistēmas dalībniekiem un to pielietošanas kārtību tika organizēta videokonferences veidā.

AS "Sadales tīkls" un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas pārstāvji sniedza informāciju par **līdzsvaroto elektroenerģijas tarifu politiku**, kas kopš 1. augusta paredz augstāku fiksēto maksu par pieslēguma nodrošinājumu neatkarīgi no elektroenerģijas patēriņa apjoma. Tas nozīmē, ka klientiem, kas gada griezumā patērē mainīgu elektroenerģijas apjomu un kam ir samērā lielas uzstādītās jaudas rezerves, pieaugs izdevumi par elektroenerģiju. Īpaši tas saistīts ar objektiem, kam elektroenerģijas izmantošana ir sezonāla (skolas, skolu ēdnīcas, peldbaseini, kultūras iestādes, pašvaldību brīvdabas estrādes, sūkņētavas kanalizācijas sistēmās, kas strādā automātiskā režīmā). Tehnisko problēmu komiteja aicināja izvērtēt Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 17. martā apstiprinātos noteikumus "Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas sistēmas dalībniekiem", kur 34. pantā definētas lietotāja tiesības atjaunot elektroenerģijas piegādi līgumā atļautās slodzes robežās ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā no brīža, kad lietotājs pieprasījis elektroenerģijas piegādes (sistēmas pakalpojumu) pārtraukšanu, kā arī šo noteikumu 41. un 43. punktu, kas līdz 2017. gada 31. jūlijam lietotājam dod iespēju pieprasīt atļautās slodzes lieluma samazinājumu un sešu mēnešu periodā pieprasīt atjaunot elektroenerģijas piegādi sistēmas pakalpojuma līguma atļautās slodzes robežās. Plašāka informācija pieejama AS "Sadales tīkli" portālā.

Jaunā ES struktūrfondu atbalsta programmas "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 4.2.1. specifiskā atbalsta mērķa (SAM) "Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu valsts un dzīvojamās ēkās" 4.2.1.1. SAM pasākuma "Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu dzīvojamās ēkās" aktivitātes plānots uzsākt septembrī, kad VAS "Altum" būs noslēgusi vienošanās līgumus ar CFLA (par granta izvērtēšanu un izmaksas procesu) un komercbankām (par aizdevuma komponentu projektā). LPS šajā diskusijā vērsa

uzmanību uz būtiskiem nosacījumiem, kas jāņem vērā daudzdzīvokļu māju siltināšanas gadījumā un kas ir mainījušies salīdzinājumā ar pavasari, piemēram, projekta attiecināmās un neattiecināmās izmaksas.

• **24. augustā** Tehnisko problēmu komitejas sēdē tika izskatīts Satiksmes ministrijas uzdevumā sagatavotais pētījums "**Valsts vietējo autoceļu pārvaldīšanas reorganizācijas, pārvaldīšanas variantu modeļi**". Izpētē bija iesaistītas un informāciju sniegušas gandrīz visas novadu pašvaldības. Pētījumā apkopota un strukturēta no VAS "Latvijas Valsts ceļi" un novadu pašvaldībām saņemtā informācija, definēti vietējo valsts autoceļu tehniskie stāvokļi, izvērtētas iespējamās intensitātes izmaiņu prognozes, veikts autoceļu uzturēšanas klašu izvērtējums.

Komiteja uzsvēra, ka ir jāizdara korekcijas, nosakot **kritērijus**. Tā, piemēram, piekrītot, ka pašvaldībām nav nododami valsts vietējie autoceļi, kas aptver vairāku novadu teritorijas, jāņem vērā, ka novadi ir dažādu lielumu, tādējādi autoceļi ir jāizvērtē nevis pēc administratīvā iedalījuma, bet pēc funkcionālās nozīmes. Projekts paredz, ka pašvaldībām nav nododami autoceļi, kas nodrošina pieslēgumu jebkurai izglītības iestādei, taču netiek atbildēts jautājums, kā nodrošināt skolēnu pārvadājumus, ja pieguļošais autoceļš tiek uzturēts atbilstoši D klasei.

Tehnisko problēmu komiteja uzskata, ka valstij jāuzņemas atbildība par tiem valsts vietējiem autoceļiem, kur tiek nodrošināta sabiedriskā transporta un skolēnu autobusu starpnovadu kustība, un rekomendē valsts pārziņā saglabāt autoceļus, kuru noslogojums pārsniedz 100 transportlīdzekļus diennaktī, kā arī autoceļus, kas nodrošina piekļuvi valsts nozīmes infrastruktūras, militārajiem, kultūras un tūrisma objektiem.

Risinājumā tiek piedāvāti **trīs modeļi ar apakšvariantiem**: saglabāts esošais finansējums; nodot ikdienas uzturēšanas organizēšanu pašvaldību kompetencē; nodot 30% valsts vietējo autoceļu pašvaldībām. Apakšvarianti ir šādi: atbilstoši esošajam finansējumam; paredzot atbilstošu līdzfinansējumu; pēc šo autoceļu sakārtošanas.

Komiteja nolēma atkārtoti informēt pašvaldības par pētījuma rezultātiem un sagatavot viedokli iesniegšanai Satiksmes ministrijā līdz šāgada 3. oktobrim.

Vēl komiteja izskatīja Latvijas uzņēmuma **SIA "Orocon" piedāvājumu**, ieviešot jaunās tehnoloģijas Latvijas būvniecības tirgū.

Veselības un sociālo jautājumu komitejā

- **8. jūlijā** LPS sadarbībā ar Jūrmalas pilsētas domi un Labklājības pārvaldi, Rīgas Stradiņa universitāti un Slimību profilakses un kontroles centru rīkoja semināru “**Veselības veicināšana: pašvaldību iespējas un izaicinājumi**”.

Foto: **Ivars Ķezbers**

Semināra dalībnieki varēja noklausīties Dr. med., asociētās profesores, Rīgas Stradiņa universitātes Sabiedrības veselības un epidemioloģijas katedras Maģistra studiju programmas “Sabiedrības veselība” vadītājas **Anitas Villerušas** lekciju “No veselības veicināšanas teorijas līdz praksei”.

Slimību profilakses un kontroles centra Slimību profilakses nodaļas vadītāja Mg.Sc.sal. **Solvita Kļaviņa-Makrecka** informēja par atbalstāmajām veselības veicināšanas aktivitātēm pašvaldībās pasākumā 9.2.4.2. “Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei”.

Pieredzē par pašvaldību lomu un iespējām veselībai labvēlīgas vides veidošanā dalījās Jūrmalas, Liepājas, Cēsu, Siguldas un Skrundas novada pašvaldību pārstāvji.

- **9. augustā** LPS Veselības un sociālo jautājumu komitejas sēde notika **Talsos**. To atklāja Talsu novada domes priekšsēdētājs, LPS Veselības un sociālo jautājumu komitejas priekšsēdētājs **Aivars Lācarus**.

LPS vecākais padomnieks un projekta “Lietpratīga pārvaldība un Latvijas pašvaldību veiktspējas uzlabošana” vadošais eksperts **Māris Pūķis** un projekta datubāzes administrators **Jānis Upeniņš** iepazīstināja ar Norvēģijas Finanšu instrumenta (NFI) projekta salīdzināmo datu bāzes – informācijas sistēmas BLIS izman-

tošanas iespējām pašvaldību darbā. LPS padomniece veselības un sociālajos jautājumos, pašvaldību sociālā darba un veselības aprūpes pieejamības nodrošināšanas tīkla (T2) koordinatore **Ilze Rudzīte** izvērtēja NFI projekta pašvaldību sociālā darba un veselības aprūpes pieejamības nodrošināšanas tīkla T2 darbību un informēja par tīkla turpināšanas perspektīvām. Ar Talsu novadu un sociālo darbu un veselības aprūpi novadā iepazīstināja Talsu novada domes priekšsēdētājs **Aivars Lācarus** un Sociālā dienesta vadītāja **Dace Zelģe**.

Izbraukuma sanāksmes dalībnieki iepazīs ar Talsu Radošo sētu (“Talsi Iepojas”) un Latvijas Sarkanā Krusta dienas centru (NVO loma sociālo pakalpojumu nodrošināšanā).

Reģionālās attīstības un sadarbības komitejā

- **9. augustā Tukuma novada** domē notika LPS Reģionālās attīstības un sadarbības komitejas izbraukuma sēde, kuras temats – “**Valsts un pašvaldību vienotie klientu apkalpošanas centri (VPVKAC): paveiktais un darāmais**”.

Tikšanās laikā tika analizēts līdz šim paveiktais, kā arī diskutēts par turpmāko rīcību VPVKAC darbības uzlabošanai un pilnveidošanai. Pašlaik kopējais pakalpojumu vadības sistēmā reģistrētais pakalpojumu skaits ir 25,5 tūkstoši: 16,65 tūkstoši pieteikumu VSAA pakalpojumiem, 2,5 tūkstoši pieteikumu VID pakalpojumiem un sniegtas 6300 konsultācijas. Paralēli tiek sniegti arī pašvaldību pakalpojumi. Turklāt šie skaitļi pakāpeniski pieaug.

Tukuma novada pašvaldība komitejas izbraukuma sēdes norises vietai nebija izraudzīta nejauši – tieši Tukumā 19. maijā atklāja pirmo reģionālās nozīmes attīstības centru, kurā vienuviet pieņem pieteikumus gan valsts, gan pašvaldību pakalpojumiem. Par centra darbu pastāstīja Tukuma novada pašvaldības Administratīvās nodaļas vadītāja **Ritma Skudra**. Savu pieredzi izklāstīja arī Alojās un Kandavas novada pašvaldību pārstāvji.

LPS komitejas dalībnieki vērsa VARAM pārstāvju uzmanību uz to, ka šobrīd ir tendence valsts iestādēm slēgt savas reģionālās filiāles, līdz ar to no ministrijas tiek gaidīts atbalsts, lai nodrošinātu, ka VPVKAC paliktu šīs iestādes darbinieki, kuri klātienē turpinātu sniegt pakalpojumus iedzīvotājiem.

LPS uzklāstīja ministrijas informāciju, ka nākamā gada valsts budžetā tiek plānota dotācija 940 394

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

eiro apmērā, kas paredzēta esošo VPKAC darbības nodrošināšanai 444 840 eiro un jaunu VPKAC izveidei un darbības nodrošināšanai 504 300 eiro apmērā. Sēdē piedalījās Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas kolēģi un parlamentārais sekretārs **Jānis Eglīts**.

Klātesošie ieinteresēti uzklauzīja mājinieku – izpilddirektora **Māra Rudaus-Rudovska** un Teritoriālās attīstības komitejas priekšsēdētāja **Induļa Zariņa** stāstījumu par Tukuma novada pašvaldību, tās paveikto, kā arī izveidoto vienoto dispečerdienu.

Izglītības un kultūras jautājumu komitejā

• **16. augustā** komitejas sēde tika translēta videotiešraides režīmā.

Komitejas dalībnieki apsprieda valstī noteikto **centralizēto eksāmenu rezultātu analīzi**. Centralizēto eksāmenu vērtējums un analīze pa priekšmetiem veikta, izvēloties dažādus parametrus: skolas atrašanās vieta, skolas tips, skolas valodas plūsmas: latviešu, krievu un divplūsmu skolas un eksāmenu kārtotāju dzimums. Par to pastāstīja LPS padomniece izglītības, bērnu, jaunatnes un ģimenes jautājumos **Ināra Dundure** un NFI projekta IT administrators **Jānis Upenieks**.

Rezultātu analīze pieejama "BenchLearning Information System" datubāzē: <https://blis.lps.lv/lv/publikācijas/petījumi/>.

Salīdzināmo datu datubāze – informācijas sistēma BLIS – tiek veidota ar Norvēģijas Finanšu instrumenta 2009.–2014. gada perioda programmas "Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālajām iestādēm" atbalstu projektā "Lietpratīga pārvaldība un Latvijas pašvaldību veikspējas uzlabošana". Plašāku informāciju par projektu lasiet vietnē: <http://ms.lps.lv>.

Videokonferences un semināri

• **4. jūlijā** LPS notika videotiešraide par **tendencēm un jaunajiem digitālajiem risinājumiem dažādu pasākumu organizēšanā**. Tajā piedalījās "3K management" valdes priekšsēdētājs **Gints Kronbergs** un "Registration.lv" direktors **Lauris Morics**.

• **7. jūlijā** Pašvaldību savienība rīkoja **jaunajām Publikā iepirkuma likuma prasībām** veltītu diskusiju, kurā

piedalījās Centrālās finanšu un līgumu aģentūras (CFLA) pārstāvji. Viņi sniedza skaidrojumu par biežāk konstatētajām neatbilstībām iepirkuma dokumentācijā.

• Lielu interesi izraisīja **8. jūlijā** LPS organizētā videokonference par **Būvniecības informācijas sistēmas (BIS) lietošanu un ieviešanu**. Dalībnieki diskutēja par informatīvo ziņojumu "Par pasākumu plānu par 2015. gada 28. jūlija Ministru kabineta noteikumu Nr. 438 "Būvniecības informācijas sistēmas noteikumi" saskaņošanas procesā LPS iebildumos norādīto problēmu atrisināšanu pēc būtības".

• **13. jūlijā** LPS ar Centrālo finanšu un līgumu aģentūru (CFLA) rīkoja informatīvu semināru – videokonferenci par **pasākumiem vietējās sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei**. Tajā piedalījās un aktuālo informāciju sniedza Veselības ministrijas, Slimību profilakses un kontroles centra, Iepirkumu uzraudzības biroja, Finanšu ministrijas un CFLA speciālisti.

• **14. jūlijā** notika LPS uzņēmējdarbības atbalsta tīkla darba diskusija "**Tūrisma attīstība novados un kā veicināt vietējā tūrisma attīstību un tūrisma pakalpojumu eksportu**". Diskusijā piedalījās Jūrmalas pilsētas domes Tūrisma nodaļas vadītāja **Gunta Ušpele**, Ekonomikas ministrijas Ārvalstu investīciju piesaistes, tūrisma un eksporta veicināšanas nodaļas vecākā referente **Madara Lūka**, Latvijas Investīciju attīstības aģentūras (LIAA) Tūrisma mārketinga nodaļas vadošā eksperte **Anita Priedīte**, Liepājas reģiona tūrisma informācijas biroja vadītāja **Zane Gaile** un "Latvijas kongresu biroja" pārstāvji.

• **17. augustā** videokonferencē par **izmaiņām zemes ierīcības projekta izstrādē** Valsts zemes dienesta Zemes pārvaldības procesu daļas vadītāja **Judīte Mierkalne** informēja pašvaldību darbiniekus par jauno zemes ierīcības projekta izstrādes regulējumu.

- **24. augusta** videotiešraide bija veltīta **informācijas tehnoloģijām (IT) drošības jomā**. Klausītājiem bija iespēja iepazīties arī ar SIA "Stallion" risinājumiem šajā jomā.

Vizītes un tikšanās

- Pašvaldību savienībā viesos Ukrainas Odesas apgabala delegācija

26. jūlijā Latvijas Pašvaldību savienībā viesojās ciemiņi no Ukrainas, un LPS vecākais padomnieks **Māris Pūķis** viņus iepazīstināja ar Latvijas pašvaldību darbības pamatprincipiem, pašvaldību funkcijām un pieredzi administratīvi teritoriālās reformas īstenošanā Latvijā. Vizītes laikā Odesas apgabala delegācija tikās arī ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas un Tukuma novada pašvaldības pārstāvjiem un uzņēmējiem, apmeklēja Tukuma novada Valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru, Tukuma novada vienoto dispečerdienestu, pašvaldības policiju, Tukuma bibliotēku un bērnudārzu "Karlsone", kā arī Pūres pamatskolu un Pūres kultūras namu.

- **LPS priekšsēdētāja tikšanās ar "Latvijas Dzelzceļa" vadību**

2. augustā notika VAS "Latvijas Dzelzceļš" (LDz) prezidenta **Edvīna Bērziņa** un LPS priekšsēdētāja **Andra Jaunsleiņa** tikšanās, lai pārrunātu aktuālos sadarbības jautājumus ilgtermiņa attīstības projektu, drošības un savstarpējās informācijas apmaiņas jomā. Abas puses uzsvēra labos piemērus, kur LDz sadarbība ar pašvaldību jau nesusi labumu visiem iedzīvotājiem – Cēsīs, Siguldā, Jelgavā u.c.

E. Bērziņš norādīja, ka Satiksmes ministrija (SM) patlaban veido indikatīvo dzelzceļa infrastruktūras attīstības plānu, uz kura pamata tiks slēgts daudzgadu līgums starp SM un LDz.

Foto: Toms Kalnītis

- Pašvaldību savienībā viesos Šveices uzņēmēju pārstāvis

3. augustā Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** tikās ar Šveices Tirdzniecības kameras Latvijā direktoru Dr. **Raulu Vēliņu**. Sarunā piedalījās arī R. Vēliņa asistente **Anna Klēšmite**.

Iepazīšanās vizītē abas puses vienojās par turpmākās sadarbības iespējām. Šveices Tirdzniecības kameras pārstāvji vēlas kopā ar LPS organizēt semināru par Latvijai aktuālu tematu: kas nepieciešams Šveices uzņēmumam, lai investētu Latvijā. Turklāt diskusijai ir pavisam reāls pamats – Šveices uzņēmums "Bucher Municipal", kas ražo ielu tīrāmās mašīnas, jau slēdzis rūpnīcu Šveicē un plāno to slēgt arī Lielbritānijā, lai pilnībā pārceltu ražotni uz Ventspili.

- **LPS viesos delegācija no Baltkrievijas**

16. augustā Latvijas Pašvaldību savienībā viesojās delegācija no Baltkrievijas. Tikšanās mērķis bija pieredzes apmaiņa reģionālās attīstības un pašvaldību jautājumos.

"Man ir patīams prieks, ka Latvijā esam ieguvuši partneri – Latvijas Pašvaldību savienību, ar kuras palīdzību būs iespēja pilnvērtīgi apmainīties ar Latvijas un Baltkrievijas pieredzi. Delegācijas sastāvā ir cilvēki no dažādiem reģioniem, kuri pārstāv pašvaldību intereses, līdz ar to mums ir būtiski uzzināt citu valstu pašvaldību pieredzi," tikšanās sākumā uzsvēra delegācijas pārstāvis **Leanids Garavijs**.

LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** viesus iepazīstināja ar LPS darbību, galvenajiem mērķiem un uzdevumiem, kā arī paveikto 25 gadu darbības laikā. Tāpat Pašvaldību savienības vadītājs Baltkrievijas kolēģiem izklāstīja Latvijas reģionālās attīstības, valsts un pašvaldību darbības un uzbūves principus.

LPS padomniece reģionālās attīstības jautājumos **Ivīta Peipiņa** ciemiņiem pastāstīja par Latvijas

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

likumdošanu un Saeimas, Ministru kabineta un pašvaldību darbu sabiedrības līdzdalības veicināšanā. Baltkrievijas pašvaldību darbinieki viesojās arī Cēsu, Kocēnu un Carnikavas novadā un Rīgas pašvaldībā.

Citi notikumi

- Pašvaldību un LPS pārstāvji uzņēmējdarbības seminārā Polijā

No 29. jūnija līdz 1. jūlijam Daugavpils pilsētas pārstāvji un LPS padomnieks tehnisko problēmu jautājumos **Aino Salmiņš** un tehniskais sekretārs **Nauris Ogorodovs** piedalījās seminārā “Uzņēmējdarbība un savienība: Eiropas Savienības pilsoņi kā uzņēmēji kopējā tirgū”, kas notika Polijas pilsētā Lodzā. Seminārs norisinājās saskaņā ar projektu “Eiropas reģioni – pilsoniskās sabiedrības veidotāji”. Šajā projektā piedalās 14 partneri no desmit Eiropas Savienības valstīm, un to finansē no ES programmas “Eiropa pilsoņiem”. Semināra dalībniekiem bija iespēja iepazīties ar Polijas, Latvijas, Rumānijas un Grieķijas valstu atbalsta mehānismiem uzņēmējdarbībai.

- Informatīvā diena Preiļos

22. jūlijā Preiļu novada domē notika Latvijas Pašvaldību savienības informatīvā diena. Tajā piedalījās LPS padomnieks tehnisko problēmu jautājumos **Aino Salmiņš**, LPS Norvēģijas Finanšu instrumenta (NFI) projekta datubāzes administrators **Jānis Upenieks**, Preiļu novada domes priekšsēdētāja **Maruta Plivda**, Attīstības daļas konsultante inovāciju un biznesa jomā, Preiļu novada domes deputāte **Ineta Liepniece** un Nekustamā īpašuma daļas speciāliste mājokļu jautājumos **Zenta Andrejeva**, Alojās novada domes priekšsēdētājs **Valdis Bārda**, SIA “Jelgavas novada KU” valdes priekšsēdētāja **Antra Alksne**, SIA “Preiļu saimnieks” valdes priekšsēdētājs **Jānis Mūrnieks**, LR

Saeimas deputāts **Aldis Adamovičs**, kā arī pieaicināto pašvaldību vadības un administrācijas pārstāvji.

A. Salmiņš klātesošos iepazīstināja ar valsts un pašvaldību autoceļu problēmjautājumiem, ko LPS risina sarunās ar ministrijām un valdību. J. Upenieks informēja par datubāzēm un to, kā pašvaldības savā darbā var izmantot datus un salīdzināt rādītājus dažādās pašvaldībās. Viņi arī prezentēja jauno BLIS datubāzi, kurā tiek apkopoti dažādi dati pašvaldību griezumā.

- Pie LPS ēkas – Eiropas karogs

28. jūlijā Latvijas Pašvaldību savienība pie savas ēkas izkāra Eiropas karogu, tādējādi atbalstot Somijas Vietējo un reģionālo pašvaldību asociācijas aicinājumu piedalīties Eiropas līmeņa akcijā “Mēs esam Eiropa”. LPS aicināja 28. jūlijā atbalstīt akciju, ko ierosināja Joensū pilsēta Somijā. Šī pilsēta aicināja visas Eiropas pašvaldības šajā dienā pie pašvaldības ēkām izkārt Eiropas karogu, atbalstot Eiropas Savienības vērtības. Pēc sākotnējās informācijas, akcijā piedalījās 268 dalībnieki dažādās Eiropas vietās, no tiem 47 Latvijā (daudzviet Latvijā Eiropas karogs pie ēkām ir izkārts arī ikdienā).

- Mācību brauciens uz Islandi

No 13. līdz 18. augustam Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programmā “Valsts administrācija” uz Islandi mācību braucienā devās grupa, kuras sastāvā bija Jelgavas pilsētas domes priekšsēdētāja vietniece **Rita Vectirāne**, Rīgas domes Patvēruma meklētāju koordinācijas centra vadītājs **Sandris Bergmanis**, LPS ģenerālsēkretāre **Mudīte Priede**, kā arī par sociālajiem, veselības un mājokļu jautājumiem atbildīgie padomnieki.

Mācību brauciena mērķis – apgūt veiksmīgu pieredzi bēgļu jautājuma risināšanā. Vizītes programma Islan-

dē tika izstrādāta ciešā sadarbībā ar Islandes Pašvaldību asociāciju, ar ko LPS ir ilgstoša sadarbība.

- **Pašvaldību asociāciju ārējo sakaru koordinatoru sanāksme**

24.–26. augustā LPS ģenerālsēdētāre **Mudīte Priede** un padomniece ārējo sakaru jautājumos **Ligita Pudža** piedalījās ziemeļvalstu un Baltijas valstu pašvaldību asociāciju ārējo sakaru koordinatoru sanāksmē Jēvlē (Zviedrijā).

Sanāksmes dalībnieki dalījās pieredzē par ES un starptautiskās perspektīvas nozīmi un integrēšanu pašvaldību asociāciju ikdienas darbā, *Agenda 2030* un ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem, kā arī diskutēja par reģiona interešu pārstāvēniecību starptautiskās pašvaldību organizācijās – CEMR, UCLG, CLRAE. Jēvles pašvaldības pārstāvji iepazīstināja ar pilsētas attīstību un starptautisko sadarbību. Sanāksmes dalībnieki apmeklēja GIS klasteri *Future Position X*. Asociācija atbalsta uzņēmumus un organizācijas jaunu produktu un pakalpojumu attīstīšanā un jaunu tirgu apgūšanā, kā arī īsteno starpdisciplinārus pētniecības un attīstības projektus, lai veicinātu jaunu uzņēmumu un darbvietu izveidi reģionā.

Viesi apmeklēja arī atkritumu pārstrādes uzņēmumu *Gästrike återvinnare*, kas nodrošina atkritumu savākšanu un pārstrādi piecos novados. Uzņēmums ir vairākkārt saņēmis atzinību par iedzīvotāju informēšanu un izglītošanu, lai samazinātu atkritumu apjomu un veicinātu sadzīves atkritumu dalīto savākšanu un otrreizēju pārstrādi.

- **Reģionu komitejas samitā aicina veicināt inovatīvas investīcijas pašvaldībās**

8. un 9. jūlijā Bratislavā (Slovākijā) norisinājās Reģionu komitejas (RK) rīkotais septītais Eiropas Reģionu un pilsētu samits, kura apstiprinātā Bratislavas deklarācija aicina veicināt investīcijas pilsētās un reģionos kohēzijas, ilgtspējīgas izaugsmes un jaunu darbvietu radīšanai.

“Ja vēlamies atjaunot ticību Eiropas Savienībai, mums jāparāda, kā ar kopīgām aktivitātēm Eiropas Savienībā varam uzlabot iedzīvotāju ikdienu. Viņi pieprasa rezultātus, un tāpēc investīcijām – cilvēkos, vietās un idejās – jārodas vietējā līmenī. Aptuveni 60 procenti publisko ieguldījumu Eiropas Savienībā veic vietējās un reģionālās pašvaldības. Politikiem jāpieliek visas pūles, lai palielinātu

publiskos un privātos ieguldījumus visos Eiropas reģionos. Taču nevaram runāt tikai par uzņēmumiem tradicionālajā nozīmē, mums jāveido pavisam jauna un inovatīva uzņēmējdarbības domāšana visā Eiropā,” uzsvēra Reģionu komitejas prezidents **Marku Markula**.

Bratislavas reģiona padomes priekšsēdētājs **Pavols Frešo** aicināja efektīvāk izmantot ES finansējumu, kas, piemēram, Slovākijā veido 80% publisko investīciju un tāpēc ir ļoti nozīmīgs. *“Jo īpaši patlaban, pēc Apvienotās Karalistes referenduma par izstāšanos no ES, mums ar šo finansējumu jāpaveic vēl vairāk. Eiropas Savienības finansējums tāpat jāvirza izglītības, sociālajā, veselības un transporta jomā, kas arī atspoguļots Bratislavas deklarācijā,”* norādīja P. Frešo.

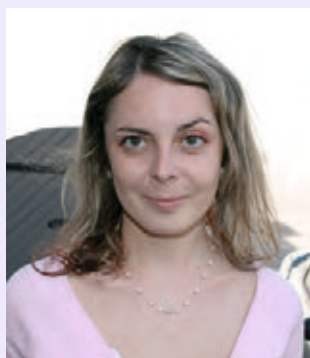
Arī RK Latvijas delegācijas vadītājs **Andris Jaunsleinis** uzsvēra, ka daudzveidīgajā Eiropas Savienībā kohēzijas politika jāizmanto kā iespēja samazināt atšķirības starp ES reģioniem, tā nodrošinot līdzsvarotu ekonomisko, sociālo un teritoriālo attīstību. *“Sākot domāt par nākamo plānošanas periodu, arvien vairāk izskan bažas par kohēzijas politikas mērķu sasniegšanu, ja sarežģītība nav samērīga ar plānošanas pievienoto vērtību. Plānojot kohēzijas politikas īstenošanu vietējās un reģionālajās pašvaldībās, primāri būtu jākoncentrējas uz reģiona izaugsmes veicināšanu, ņemot vērā konkrētā reģiona specifiku. Attiecībā par subsidiaritāti aicinu izvērtēt iespēju, ka ne tikai lielajām pilsētām būtu pieejami noteikta apjoma kohēzijas politikas līdzekļi, bet tādi jāparedz katrai municipalitātei. Tikai tā var nodrošināt, lai līdzekļi tiktu investēti visefektīvāk, ņemot vērā kohēzijas politikas ieguldījumu prioritātes,”* secināja A. Jaunsleinis.

Septītajā Eiropas Reģionu un pilsētu samitā Latvijas delegāciju pārstāvēja: (*no labās*) Auces novada domes priekšsēdētājs **Gints Kaminskis**, Pārgaujas novada domes priekšsēdētājs **Hardijs Vents**, Kuldīgas novada domes priekšsēdētāja **Inga Bērziņa**, delegācijas vadītājs LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**, Jaunpils novada domes priekšsēdētāja **Ligita Gintere**, Rīgas domes Drošības, kārtības un korupcijas novēršanas jautājumu komitejas priekšsēdētājs **Dainis Turlais** un Viļakas novada domes priekšsēdētājs **Sergejs Maksimovs**.

Informāciju sagatavojuši LPS padomnieki **Olga Kokāne**, **Kristīne Kinča**, **Lāsma Ūbele**, **Ilze Rudzīte**, **Andra Feldmane**, **Ligita Pudža**, **Elita Kresse**, **Aino Salmiņš**, **Guntars Krasovskis**, **Agita Kaupuža** un **Jana Bunkus**

LATVIJAS PAŠVALDĪBAS STIPRINĀS SADARBĪBU AR MOLDOVAS PAŠVALDĪBĀM

Agita Kaupuža,
LPS padomniece
Eiropas Savienības
jautājumos,
LPS pārstāvniecības
Briselē vadītāja

29. jūlijā Daugavpilī notika Latvijas Pašvaldību savienības rīkotais seminārs Latvijas un Moldovas vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāvjiem "Daudzpusējā dialoga loma Latvijas un Moldovas attīstības sadarbības veicināšanā".

Seminārā Moldovas Ziemeļu, Centrālā, Dienvidu, Gagauzijas reģionu, to pašvaldību un nevalstisko organizāciju pārstāvji, kā arī vairāku Latvijas pašvaldību un ministriju pārstāvji dalījās piemēros par īstenotajām attīstības sadarbības aktivitātēm, arīdzan nosakot turpmākās sadarbības jomas.

Latvijas Pašvaldību savienība iepazīstināja Moldovas pašvaldību pārstāvjus ar informāciju par pēdējo gadu

laikā abu valstu pašvaldību noslēgtajiem sadarbības līgumiem un LPS 2015. gadā īstenoto projektu Moldovas pašvaldību attīstības veicināšanai.

Pasākumā par savas pašvaldības pieredzi attīstības sadarbības aktivitāšu īstenošanā dalījās arī Rēzeknes novada un Jelgavas novada pārstāves, kuru pašvaldības noslēgušas sadarbības līgumus ar Moldovas pašvaldībām.

Rēzeknes novada domes ārējo sakaru organizatore **Inta Rimšāne**, iedvesmojot Moldovas pašvaldību pārstāvjus, pastāstīja par Rēzeknes novada pieredzi uzņēmējdarbības veicināšanā un infrastruktūras uzlabošanā.

Arī Jelgavas novada domes Attīstības nodaļas vadītāja **Līga Lonerte** stāstīja par pašvaldības sniegto atbalstu uzņēmējdarbības veicināšanai. Tā, piemēram, "Svētes maize" jau vairākus gadus ar pašvaldības atbalstu piedalās "Maizes svētkos", kas Briselē reizi gadā notiek *Atvērto durvju dienu* ietvaros, tā popularizējot Latvijā ražotos bioproduktus. Tieši sadarbība uzņēmējdarbībā ir viena no jomām, kas visvairāk interesēja Moldovas pašvaldību pārstāvjus, kuri bija ieradušies vizītē Latvijā.

Seminārs notika LPS īstenotajā un Eiropas Komisijas finansētajā attīstības sadarbības projektā "Strādājot kopā iespēju sniegšanai vietējām un reģionālajām pašvaldībām attīstības veicināšanai ES partnervalstīs" un tiek īstenots sadarbībā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju un Latvijas Lauku forumu.

“SPALVAS MĀSU UN BRĀĻU” SALIDOJUMS MĀLPILĪ

Gunta Klismeta un Jana Bunkus

18. un 19. augustā Mālpils novada domē norisinājās Pašvaldību savienības organizētais gadskārtējais seminārs Latvijas pašvaldību sabiedrisko attiecību speciālistiem un informatīvo izdevumu veidotājiem. Divu dienu gaitā tā dalībnieki uzklusēja gan lektoru stāstīto, gan dalījās pieredzē, kā arī iepazīna dažas Mālpils “odziņas” un to radītājus un kopējus.

Atklājot semināru, LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** klātesošos uzrunāja kā pašvaldību frontes pirmās līnijas pārstāvjus, kuriem nākas uz sevi uzņemties kā pozitīvus, tā negatīvus “šāvienus”, tāpēc no sabiedrisko attiecību speciālista darba lielā mērā atkarīgs, kāds sabiedrībā veidojas novada vai pilsētas tēls un kā savu pašvaldību vērtē vietējie iedzīvotāji. Viņš novēlēja pēc iespējas vairāk apmaiņties ar pieredzi un iegūt jaunas zināšanas un ikvienu mudināja mācīties – katru dienu, stundu un minūti, jo dzīvojam tādā laikā, ka ir nepārtraukti jāmacās visiem – neatkarīgi no vecuma un ieņemtā amata.

Namatēvs – Mālpils novada domes priekšsēdētājs **Aleksandrs Lielmežs**, ar prieku visus sveicinot 808 gadus senajā Mālpilī, lūdza pacelt roku tiem, kuri šurp atbraukuši pirmo reizi. Pārsteidzoši – bet pacēlās vesels roku mežs! Tāpēc viņš sniedza īsu Mālpils novada raksturojumu, kurā galvenie ir trīs lielumi: teritorija – 220,91 km² (t. sk. meži – 50% un lauksaimniecības zeme – 39%); iedzīvotāju skaits (uz 01.01.2016.) – 3706; novada ciemi – Mālpils, Sidgunda un Upmalas.

Kaut gan Latvijas viduspunkts ir pavisam netālu – Tinūžos, tas tomēr ietilpst kaimiņu – Ikšķiles novadā, bet Mālpils precīzi atrodas uz vienīgās paralēles, kas šķērso Latvijas teritoriju – 57. paralēles, turklāt šeit tā krustojas ar pilnu meridiānu. Šādu vietu Latvijā nav daudz, un, pēc akadēmiķa Stradiņa sacīta, tās esot svētītas vietas. Varbūt tāpēc, Aleksandra Lielmeža vārdiem runājot, šeit Visums izstaro ļoti daudz pozitīvas enerģijas. Neapgrūtinot ciemiņus ar skaitļiem un faktiem virtenēm, viņš izcēla vien trīs lietas: Mālpilī ir lielākais lauku kultūras centrs, lielākais lauku sporta komplekss ar peldbaseinu un vieta, kur visvairāk naudas tērē izglītībai.

Ar raksta autoru tiesībām dažus faktus tomēr atklāsim. Tā izglītību Mālpils novadā pavisam mazajiem nodrošina PII “Māllēpīte”, skolabērniem – Mālpils novada vidusskola un Mālpils internātpamatskola, jauniešiem – Mālpils Profesionālā vidusskola, kā arī darbojas Mālpils Mūzikas un mākslas skola, Mālpils tautskola un 54 interešu izglītības programmas. Sevišķi ražīgi mālpilieši apgūst Eiropas Savienības izglītības programmas – pirms diviem gadiem Mālpils novada dome aicināja uz ES izglītības projektu pilngadības svētkiem (1997–2015) par godu pirmā izglītības projektu konkursos iegūtā miljona eiro noslēgumam un otrā miljona sākumam. Šajos gados Mālpils novada domei un izglītības iestādēm bijusi sadarbība ar 62 partneriem 25 Eiropas Savienības valstīs – izglītības iestādēm, pašvaldībām, nevalstiskajām organizācijām u.c. un 663 mālpilieši apmeklējuši savus partnerus ārzemēs, 560 ārzemju viesi ir uzturējušies Mālpilī; īstenoti 66 projekti *Comeenius*, *Leonardo da Vinci*, *Youth*, *Grundtvig* un *Town Twinning* programmās un pērn *Erasmus+* ietvaros atbalstīti trīs jauni projekti. Bet lielie tēriņi izglītībai galvenokārt saistās ar to, ka mālpilieši ar visiem spēkiem cenšas paturēt un noturēt savu Profesionālo vidusskolu, ko no valsts pārņēmuši pašvaldības pārziņā, bet valsts finansējums tam nesekojis.

Aktīvs ir arī nevalstiskais sektors – Mālpils novadā reģistrētas 22 biedrības, no kurām darbīgākās ir Mālpils sporta klubs, makšķernieku biedrība, trīs mednieku biedrības, invalīdu un viņu atbalstītāju biedrība, Mālpils tautskola un biedrība “Idoves mantojums”.

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

Tieši ar "Idoves mantojuma" interesi un līdzdalību tiek pētīts senās Lembergas (tā Mālpili sauca agrāk) kultūrvēsturiskais mantojums, kas gūst apkopojumu arī mūžīgās vērtībās – par Mālpili ir izdota grāmata, Mālpils folklorai veltīts izdevums "Trīs sidraba avotiņi" un radīta filma. Divas dienas pirms šā semināra atvēršanas svētkus Rīgā, Latvijas Universitātes Akadēmiskajā bibliotēkā, un 19. augustā Mālpils novada bibliotēkā piedzīvoja trešā grāmata par Mālpili – zinātnisko rakstu krājums "Kultūrvēstures avoti un Mālpils novads", ko sakārtojusi un autoru tekstus rediģējusi un papildinājusi Mālpili dzīvojošā kultūrvēsturniece *Dr.art.* Ieva Pauloviča.

"Tas būtu aicinājums arī jums visiem – mēģiniet katrā vietā aprakstīt to, kas nācis no senatnes un kā viss veidojies, un visur ir cilvēki, vietas un lietas, ar ko lepoties," tā semināra dalībniekiem novēlēja Mālpils novada vadītājs. Un vēl **Aleksandrs Lielmežs** pašvaldību "rakstniekiem, rakstniecēm un runasvīriem" stingri lika pie sirds būt uzmanīgiem un negrēkot ar vārdiem, ar patiesībām un puspatiesībām: *"Atcerieties, cik liels spēks ir vārdam!"*

Semināra pirmajā dienā mūsdienu komunikācijas tendences un lomu valsts un pašvaldību saziņā ar iedzīvotājiem analizēja Valsts kancelejas Komunikācijas departamenta vadītāja **Linda Jākobsone**, kura minēja vairākus praktiskus piemērus, kā arī nodemonstrēja video, kas tapis pērn Latvijas prezidentūras laikā Eiropas Savienības Padomē. Viņa atzīmēja komunikatoru darba galvenos principus (stratēģiska pieeja; ātrums; vizuālais materiāls; digitāla pieeja; koordinācija) un uzsvēra, ka sabiedrisko attiecību speciālistam ir jābūt arī iedvesmotājam: *"Jūs ejat katru dienu uz darbu, lai veidotu mūsu valsti. Novēlu jums savā darbā rast prieku un gandarījumu no tā, ko jūs darāt!"*

Par digitālajiem komunikācijas kanāliem un to lomu attiecību veidošanā un uzturēšanā pastāstīja uzņēmuma "Ground Floor Digital" stratēģis un taktiķis **Māris Antons**, kuram ir pieredze gan mediju, gan pārdošanas, gan interneta vidē. Viņš

analizēja dažādus komunikācijas kanālus un sociālās platformas, atklājot iespējas, ko katrs no tiem var sniegt un palīdzēt pašvaldībai veidot savu "virtuālo tēlu".

LPS padomniece sabiedrisko attiecību jautājumos **Jana Bunkus** informēja par Mediju politikas pamatnostādņu izstrādes gaitu un dalību Kultūras ministrijas (KM) darba grupā, meklējot kompromisu starp KM un LPS uzstādījumiem par pašvaldību informatīvajiem izdevumiem.

Vislielāko interesi 18. augusta programmā izraisīja LPS iknedēļas *Infolapas* literārā redaktora un žurnāla "Logs" salicēja **Artura Hansona** stāstījums par tipiskajām pareizrakstības kļūdām, īpašvārdu atveidi latviešu valodā un citiem valodas lietojuma jautājumiem, jo ikviens rakstošais zina, cik liela nozīme ir vietā vai nevietā ieliktam komatam vai aplamam vārdam, kas būtiski maina pateiktā jēgu. A. Hansons ieteica, kur meklēt uzticamus informācijas avotus – gan vārdnīcās un enciklopēdijās, gan internetā.

Semināra otrajā dienā uzsvārs tika likts uz Latvijas simtgades svinībām un ar to saistītajiem komunikācijas jautājumiem pašvaldību kontekstā. Latvijas Institūta (LI) direktore **Aiva Rozenberga** ar kolēģi LI sabiedrisko attiecību speciālistu **Kasparu Rūkli** pastāstīja par institūta aktivitātēm, kurās var iesaistīties arī pašvaldības, un iepazīstināja ar sociālo kustību *#GribuTeviAtpakaļ* (<http://www.li.lv/lv/gributeviapakal>). Tā izstrādāta, lai uzrunātu pasaulē dzīvojošos Latvijas valstspiederīgos un apliecinātu, ka ikviens no viņiem Latvijai ir svarīgs. Tāpēc Latvijas Institūts aicina novadu un pilsētu pašvaldības domāt par savu piedāvājumu cilvēkiem, kas vēlētos atgriezties. Būtiski, lai tie, kas vēlas atgriezties, zinātu, kur pašvaldībā vērsties, kā risināt praktiskus jautājumus, un justos gaidīti.

A. Rozenberga iepazīstināja arī ar dažādām iespējām pozicionēt novadus un pilsētas nacionālā mērogā un starptautiski un aicināja Latvijas pašvaldības aktīvāk iesaistīties valsts popularizēšanā ārzemēs, izceļot savu unikalitāti un parādot Latvijas daudzveidību. Konkrēta

rīcība varētu būt ciešāki kontakti ar citur Latvijā un pasaulē dzīvojošiem novadniekiem un viņu pieredzes un zināšanu izmantošana novada attīstībā.

“Spārnus lidojumam” pašvaldību pārstāvjiem mēģināja iedot Latvijas valsts simtgades biroja (<http://www.lsm.lv/lv/lv100>) vadītāja **Linda Pavluta** un reģionālo projektu vadītāja **Jolanta Borīte**, kuru pašu “radošais

lidojums” realizējies visai Latvijai zināmos un oriģinālos projektos, un nav šaubu, ka tādi būs arī valsts lielās jubilejas pasākumi. Viņas uzsvēra, ka, šo jubileju gaidot, pats pirmais bauslis ir – Latvijas valsts simtgades svinības ir IESPĒJA! Tai jārosina pozitīvas pārmaiņas un attīstība, stiprinot ticību Latvijas valstij, saliedējot sabiedrību, apņemoties un kopā veidojot labāku Latviju, tajā skaitā rosinot atgriezties un atvest šurp savas zināšanas, pieredzi un potenciālu, kā arī dot jaunus impulsus Latvijas ilgtermiņa attīstības mērķu sasniegšanai un jaunu mērķu izvirzīšanai.

Plašu informāciju par prezentācijas materiāliem kā instrumentu veiksmīgai zīmola veidošanai sniedza SIA “Attach” līdzīpašniece **Maija Bērtiņa**. Viņa uzsvēra, ka prezentācijai ne vienmēr jābūt dārgiem, bet pārdomātiem gan, turklāt tiem jāatbilst arī pašvaldības kopējam zīmolam. Lai pareizi izvēlētos sev vajadzīgo un priecīgs būtu gan dāvinātājs, gan saņēmējs, jāņem vērā vairāki nosacījumi: vajadzība, mērķauditorija, mērķis, budžets, dāvanas veids, ētika, dizains un ražošana, taču sākt viņa ieteica ar stila grāmatu.

Otrās dienas noslēgumā uzstājās Imanta Ziedoņa fonda “Viegli” padomes locekle **Žanete Grende** un fonda “1836” pārstāvis **Enriko Plivčs**, kurš pastāstīja par projektu, kas tapis par godu Latvijas simtgadei. Tā ideja – aplido, apceļo, apmiļo Latviju! Šogad fonds organizēja vairākus gājienus Latvijas pierobežas novados un turpinās to nākamvasar, aicinot krāt kilometrus, lai līdz Latvijas 100. dzimšanas dienai 1836 kilometrus garā Latvijas robeža būtu atdzīvīnāta tūrisma ceļā.

Savukārt Latvijas pašvaldību sabiedrisko attiecību speciālistu ceļš uz nākamā gada lielo tikšanos vedīs uz Bausku, jo pārņemt stafeti un nākamgad sarīkot semināru savās mājās pieteicās Bauskas novads.

Kaut gan abas dienas aizritēja spraigā darbā un auglīgās diskusijās, vienu Mālpils pērli viesiem tomēr izdevās apskatīt – Mālpils muižu, kas, pašvaldības vadītāja

Aleksandra Lielmeža vārdiem runājot, veidojas par Mālpils jauno zīmolu. Novada pašvaldības Personāldaļas vadītāja un sabiedrisko attiecību speciāliste **Iveta Krieviņa**, kuras virsvadībā tika nodrošināta sekmīga semināra norise, teic, ka rādāmā un baudāmā Mālpilī ir ļoti daudz – sākot ar centru un vairākām dabas takām un beidzot ar vācu

aitu suņu audzētavu un garšīgajiem eklēriem.

Paši mālpilieši izcēluši četrus iemeslus, kāpēc ir vērts apmeklēt Mālpils novadu.

1. Baudi vietu skaistiem mirkļiem – Mālpils muižu!

Te ir iespēja baudīt skaistus mirkļus vienā no Latvijas muižu arhitektūras pērlēm – Mālpils muižā. Tās gleznainajā ainavu parkā jauki pastaigāties visos gadalaikos, bet jo īpaši skaists te ir “zelta rudens”.

2. Izjūti makšķerēšanas prieku un dabas skaistumu!

Ja tevi interesē makšķerēšana un pastaigas dabā, tad nesteidzīgi vari atklāt novada dažādās ūdentilpes un dabas taku gar Mergupi. Te varēsi tikt pie lielā loma – līdakas, asara, foreles vai karpas!

3. Uzzini, ko garšīgu piedāvā Mālpils novads!

Pie mālpiliešiem varēsi degustēt izslavēto Mālpils sieru, bioloģiskajās saimniecībās uzzināt, kā dzīvot veselīgāk, nobaudīt augļus, tējas, kazas pienu un gaļas produktus.

4. Nāc sportot un aktīvi atpūsties!

Vasarā – pludmales volejbola laukumi, velomaršruti un mototrase; ziemā – sporta komplekss ar baseinu, slidotava un hokeja laukums.

Mālpils saimnieka Aleksandra Lielmeža vēlējums bija šāds: *“Mālpilī ir viesojušies četri Valsts prezidenti – Kārlis Ulmanis, Guntis Ulmanis, Valdis Zatlers un Andris Bērziņš. Atbrauciet arī jūs – vēlreiz!”*

Visas prezentācijas, kas tika demonstrētas abās semināra dienās, var apskatīt LPS interneta vietnē: <http://www.lps.lv/lv/zinas/lps/3219-lps-pasvaldibu-sabiedrisko-attiecibu-specialistu-sanaksme>.

Semināra video meklējiet LPS YouTube kanālā: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLltiZjDjhu6Crvt2T2rF7BUxiq9M5kv>.

Foto: **Jānis Penģerots**,
Pļaviņu novada pašvaldības
sabiedrisko attiecību speciālists,
un **Jana Bunkus**
Video: **Guntars Krasovskis**

PIEJŪRAS KOLĒĢU TIKŠANĀS PIE JŪRAS – GROBIŅĀ

Gunta Klismeta

Tā vis nav kļūda vai aplamība, ka **26. augustā** uz savu **gada kopsapulci Latvijas Piekrastes pašvaldību apvienības (LPPA)** biedri pulcējās Grobiņā. Aicinājumu uzņemt kolēģus savās mājās Grobiņas novada pašvaldības vadītājs Aivars Priedols izteica jau pagājušā gada apvienības sanāksmē Saulkrastos, jo arī Grobiņas novads tāpat kā pārējās 16 piejūras pašvaldības ir pilntiesīgs LPPA dalībnieks – Grobiņas novada pašvaldībai pieder gandrīz trīs kilometru gara josla pie Baltijas jūras.

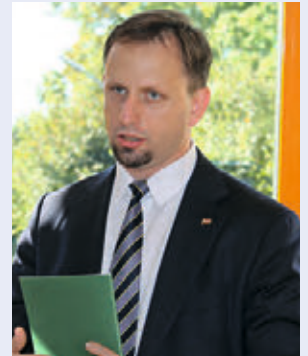
Atklājot sanāksmi, mājestēvs **Aivars Priedols** priecājās, ka piekrastes pašvaldību vadītāji un speciālisti izbrīvējuši laiku tik saspringtajās dienās pirms skolas sākuma, un solīja viesiem dažu labu pārsteigumu Grobiņā, ko vēlāk godam arī izpildīja. Tāpat solījumu turēja vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Kaspars Gerhards, kurš piekrastniekiem pievienojās pēcpusdienā.

Visas dienas garumā kopā ar pašvaldību pārstāvjiem bija Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) komanda – parlamentārais sekretārs **Jānis Eglīts**, Reģionālās politikas departamenta direktors **Raivis Bremšmits**, Telpiskās plānošanas departamenta direktore **Inguna Urtāne** un vecākā eksperte **Dace Granta**.

Uzrunājot sanāksmes dalībniekus, **Jānis Eglīts** vērsa uzmanību uz globālām problēmām – klimata pārmaiņām, kas var negatīvi ietekmēt aptuveni divas trešdaļas no jūras krasta kopgaruma: *“Zinātnieki prognozē, ka pēc 30 gadiem mūsu zemē noskalošanās riskam būs pakļau-*

ti aptuveni 330 kilometru jeb divas trešdaļas no jūras krasta kopgaruma. Līdz ar to pašvaldībām ir jāapzina un jāsteno ilgtspējīgi risinājumi piekrastes teritoriju attīstībai, lai ne tikai piesaistītu apmeklētājus, bet vienlaikus nodrošinātu arī dabas un kultūras vērtību saglabāšanu.”

VARAM parlamentārais sekretārs uzslavēja piekrastes pašvaldības, kas nepārtraukti gādā gan par apmeklētāju piesaisti un ērtībām, gan vietējo iedzīvotāju nodarbinātības iespējām. Pēc VARAM apkopotās informācijas, pēdējo piecu gadu laikā ieguldījumi piekrastes pašvaldībās veikti 132 vietās, atjaunojot stāvlaukumus, nobrauktuves uz jūru, skatu torņus, ierīkojot pastaigu takas un laipas, labiekārtojot pludmales, sakārtojot peldvietas, rīkojot dažādus kultūras, izziņāšanas un veselības veicināšanas pasākumus jūras tuvumā.

J. Eglīts uzsvēra ministrijas un piekrastes pašvaldību sadarbības rezultātā tapušo tematisko plānojumu Baltijas jūras piekrastes publiskās infrastruktūras attīstībai, kas ir valstī pirmais kādai atsevišķai teritorijas daļai speciāli izstrādāts nacionālā līmeņa tematiskais plānojums. Un ne velti – Baltijas jūras piekraste visā tās gandrīz 500 kilometru garumā ir unikāla Latvijas un visa Baltijas jūras reģiona vērtība, tāpēc plānojuma izstrādes mērķis ir veicināt piekrastes attīstību, līdzsvarojot to ar dabas un vides aizsardzības interesēm, īpašu uzmanību pievēršot tūrismam un rekreācijai. Piekrastes plānojuma teritorijas kopplatība ir 3859 kvadrātkilometri jeb 5,9% Latvijas teritorijas.

Plānojuma izstrāde tika uzsākta aizpērnajā rudenī, iesaistot piekrastes sadarbības un koordinācijas grupas dalībniekus, ar piekrastes attīstību saistītu valsts uzņēmumu un sabiedrisko organizāciju pārstāvjus un plašu ekspertu loku. Piekrastes plānojumā izdalītas 60 attīstāmās vietas un katrai doti ieteikumi, lai tūristu plūsmu organizētu atbilstoši dabas un vides aizsardzības prasībām. VARAM amatpersona uzteica piejūras pašvaldības par aktīvo līdzdarbošanos plānojuma izstrādē un sacīja paldies arī Latvijas Piekrastes pašvaldību apvienībai.

Jānis Eglīts atgādināja, ka piekrastes plānojuma izstrāde ir tikai sākums turpmākajam darbam, jo konkrētu objektu attīstīšana ir katras pašvaldības rokās. Lai sniegtu atbalstu piekrastes pašvaldībām dabas un kultūras mantojuma saglabāšanai un attīstībai, jau drīzumā šim mērķim būs pieejams Eiropas Savienības līdzfinansējums 15 miljonu eiro apmērā. Viņš arī mudi-

nāja pašvaldības izmantot pārrobežu programmas un meklēt citas iespējas finansējuma piesaistei: *"Lai šī sanāksme dod jums sparū!"*

LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** novēlēja, lai ne tikai šīs 60 attīstāmās vietas, bet visa piekraste spētu dabas doto bagātību (jūru) pārvērst ekonomiskā attīstībā, jo katrs šeit ieguldītais eiro spēj nākotnē "saražot" piecus un potenciāls te ir lielāks nekā citviet Latvijā. Viņaprāt, valsts pieļāvisi kļūdu, neparedzot piekrastei ES struktūrfondu investīcijas, kaut visus priekšdarbus pašvaldības un Piekrastes apvienība bija veikusi godam. LPS vadītāja aicinājums piekrastes pašvaldībām: *"Mēģiniet problēmas pārvērst par ieguvumiem un nezaudējiet ticību!"*

LPPA Valdes priekšsēdētājs **Māris Dadzis** savā ziņojumā uzsvēra piekrastei aktuālo jautājumu virzību un apvienības turpmāk veicamos darbus. Šogad Piekrastes apvienība galvenokārt nodarbojas ar diviem lieliem jautājumiem – piekrastes pašvaldību interešu aizstāvēšanu stratēģiskā atbalsta mērķa

SAM 5.5.1. "Saglabāt, aizsargāt un attīstīt nozīmīgu kultūras un dabas mantojumu, kā arī attīstīt ar to saistītos pakalpojumus" īstenošanas ietvara sagatavošanas procesā un līdzdalību piekrastes publiskās infrastruktūras tematiskā plānojuma pilnveidē.

Pērn gada kopsapulcē Saulkrastos izvirzītais uzdevums par piekrastes pašvaldību interešu aizstāvēšanu SAM 5.5.1 sagatavošanā līdz dokumentu saskaņošanai ES fondu Uzraudzības komitejā un Ministru kabineta noteikumu apstiprināšanai ir izpildīts, taču jāturpina cīnīties par finansējumu piekrastes apsaimniekošanai – speciālu dotāciju vai iestrādājot atbalstu finanšu izlīdzināšanas aprēķinā. Piekrastē sagatavoti četri sadarbības projekti, kuros iesaistītas visas piekrastes pašvaldības (izņemot Rucavas novadu): "Piekrastes svētku tradīcijas"; "Saviļņojošā Vidzeme"; "Dienvidkurzemes piekrastes mantojums cauri gadsimtiem"; "Ziemeļkurzemes kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana, eksponēšana un tūrisma piedāvājuma attīstība Piejūras brīvdabas muzejā Ventspilī".

LPS padomniece **Gunta Lukstiņa**, papildinot LPPA priekšsēdētāja ziņojumu, iepazīstināja ar Kultūras ministrijas atsūtīto informāciju par SAM 5.5.1. Laika

grafiks paredz, ka no 1. septembra līdz 21. oktobrim notiks projektu ideju vērtēšana, tad vērtēšanas komisija sagatavos atzinumu un ziņojumu par priekšatlasī; sekos atbalstāmo projekta ideju saraksta virzīšana apstiprināšanai Ministru kabinetā. Projektu atlasī plānots uzsākt gada beigās.

LPPA vadītājs M. Dadzis atzīmēja apvienības aktīvo līdzdalību Piekrastes publiskās infrastruktūras tematiskā plānojuma saturiskā un redakcionālā pilnveidē, tāpat uzsvēra apvienības atbalstu tematiskā plānojuma ātrākai virzībai – LPS tika sarīkota preses konference, norādot plānojuma nozīmi piekrastes attīstībā (tematiskais plānojums – pamats ES fondu saņemšanai SAM 5.5.1. piekrastē). Taču apvienības priekšsēdētājs arī neslēpa bažas par to, vai šis tematiskais plānojums nebeigsies reizē ar 5.5.1. ieviešanu, tāpēc atliek turēt ikšķi, lai tās neapstiprinātos un valsts amatpersonas saprastu, cik perspektīva ir šī teritorija.

Piekrastes apvienība ne mazums pūļu ieguldījusi arī Zemes pārvaldības likuma īstenošanā. Piedaloties gadskārtējās LPS un VARAM sarunās, piekrastes pašvaldības uzstāja, lai likuma anotācijā iekļautu solīto valsts atbalstu piekrastes pārvaldībai, un noraidīja VARAM priekšlikumu par jaunu funkciju pārņemšanu piekrastes pašvaldībām – administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšanu un sodu uzlikšanu par apstāšanās un stāvēšanas noteikumu pārkāpumiem krasta kāpu aizsargjoslā. Tāpat LPPA piedalījās jūras telpiskā plānojuma apspriešanā un jūras vides stāvokļa normatīvo dokumentu vērtēšanā. Smagākā problēma – kur rast finansējumu gandrīz 1000 km², kas nākuši klāt pašvaldību tiesiskajā valdījumā.

Apvienības priekšsēdētājs Māris Dadzis atklāti atzina, ka pagaidām pietrūcis spēka vēl vienam jaunam izaicinājumam – grozījumiem Aizsargjoslu likumā; pie tiem vēl jāstrādā. Citi LPPA turpmākie darbi saistās ar SAM 5.5.1. sekmīgu īstenošanu, apvienības dalību SAM 5.5.1. ideju vērtēšanā, sagatavojot priekšlikumus par atbalstāmajiem projektiem Ministru kabinetā; LPPA atbalstu piekrastes projektu īstenošanai un pats svarīgākais – kā palielināt finansējuma procentus (piekrastei nepieciešami 132 miljoni, šobrīd projektu realizācijai pieejami apmēram 10%).

Diskusijā par piekrastes pārvaldību, attīstību un tūrisma iespējām piedalījās gan piejūras pašvaldību pārstāvji, gan viesi – Latvijas Investīciju attīstības aģentūras Tūrisma departamenta direktore **Inese Širava** un "Lauku ceļotāja" lauku tūrisma eksperte **Antra Damberga**, aicinot pašvaldības uz ciešāku sadarbību.

Pieredzē par saimniekošanu Kurzemes pusē dalījās Kurzemes plānošanas reģiona (KPR) plānotāja Ginta Gotfridsone, Liepājas pilsētas domes Attīstības pārvaldes vadītājs Mārtiņš Ābols, Pāvilostas novada domes priekšsēdētājs Uldis Kristapsons un Rojas novada

PIEKRASTES APVIENĪBĀ

domes priekšsēdētāja Eva Kārkliņa. Ar Jūrmalas pieredzi pludmales pārvaldībā iepazīstināja Jūrmalas domes Attīstības pārvaldes Vides nodaļas vadītājs Jānis Artemjevs, bet vidzemnieku labo pieredzi popularizēja Saulkrastu novada domes priekšsēdētāja vietnieks Normunds Līcis.

Kurzemes plānošanas reģiona pārstāve **Ginta Gotfridsonē** pastāstīja par vairākiem KPR iesniegtajiem projektiem, no kuriem apjomīgākais paredz gliemeņu audzēšanas attīstību Baltijas jūrā. Sadarbībā ar "BIOR" kurzemnieki gatavi realizēt projektu par taimiņu un lašu resursu atjaunošanu un piekrastes kā maksšķerēšanas tūrisma galamērķa attīstību. Kurzemes plānošanas reģions pieteicis projektu idejas gan vairākām programmām, gan Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai par zemūdens kultūrvēsturisko mantojumu un tā potenciāla izmantošanu tūrismā, gan VUGD par glābšanas darbu kapacitātes celšanu un pieeju izveidi pie jūras, gan sadarbībā ar "Lauku ceļotāju" gatavs veidot kājāmgājēju maršrutu Baltijas jūras piekrastē un ar vairāku programmu palīdzību vēlas attīstīt mazās ostas.

Ar Liepājas pieredzi piekrastes teritorijas attīstībā iepazīstināja Liepājas pilsētas domes Attīstības pārvaldes vadītājs **Mārtiņš Ābols**. Liepājas pludmales un piekrastes attīstības koncepcija sadala pludmali funkcionālajā un tematiskajā zonējumā – dienvidu daļā paredzētas deviņas zonas jeb *seši kilometri baudas*, bet ziemeļu pludmalē – sešas zonas jeb *6 km piedzīvojuma*. Domājot par infrastruktūru un labiekārtojumu, plānošanā ņemta vērā gan sasniedzamība, vides pieejamība un drošība, gan tipveida un īpaši risinājumi. Zonas savienojšie elementi būs veloceliņš, tūrisma vilciens, apgaismojuma elementi, norāžu un info tīklojums, kā arī inženierkomunikācijas. M. Ābols atklāja arī liepānieku ieceres kurortoloģijas jomā.

Pāvilostas novada domes priekšsēdētājs **Uldis Kristapsons** prezentēja savas pašvaldības veikumu, izstrādājot ieceres un tehnisko projektu SAM 5.5.1. realizēšanai. Pāvilostnieku projekta pirmā daļa paredz pretplūdu aizsargbūves – promenādes izbūvi, lai novērstu plūdu apdraudējumu un uzlabotu piekļuvi Pāvilostas novadpētniecības muzeja ēkai un moliem, kā arī pacēlāju un lifta izbūvi muzeja ēkā, apkārtnes labiekārtojumu un estrādes izbūvi. Projektā iecerēts promenādi labiekārtot no Dzintara ielas līdz Ziemeļu molam, nostiprināt Sakas upes krasta nogāzes un izbūvēt arī slīpu mazgabarīta laivu nolaišanai ūdenī. Savukārt projekta otrā daļa virzīta uz Vērgales muižas kompleksa atjaunošanu un teritorijas labiekārtošanu, jo Vērgales muižas ansamblis ir viens no savdabīgākajiem ampīra paraugiem Kurzemē.

Iepazīstinot ar Jūrmalas pieredzi pludmales pārvaldībā, Jūrmalas domes Attīstības pārvaldes Vides nodaļas vadītājs **Jānis Artemjevs** akcentēja vairākus doku-

mentus – pārvaldību un attīstības plānošanu Jūrmalā nosaka Jūrmalas pilsētas attīstības stratēģija 2010.–2030. gadam, Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojums turpmākajiem 12 gadiem, Jūrmalas pilsētas attīstības programma 2014.–2020. gadam, kā arī Jūrmalas pilsētas ūdens resursu aizsardzības rīcības plāns 2016.–2020. gadam. Runājot par prozaiskākam lietām, viņš minēja, ka 2015. gadā labiekārtojumam tērēti 480 tūkstoši, tajā skaitā uzturēšanai, atkritumu savākšanai un izvešanai, peldvietu smilšu irdināšanai un aļģu savākšanai, bet, piemēram, sabiedrisko tualetu uzturēšana pērn izmaksājusi 332 tūkstošus. Pludmales smiltis tiek piebērtas Kauguru peldvietā piekrastes noskalošanas mazināšanai, bet padomu, ko varētu darīt ar daudzajām aļģu tonnām, jūrmalnieki lūdza kolēģiem.

Saulkrastu novada domes priekšsēdētāja vietnieks **Normunds Līcis** uzsvēra, ka 18 kilometrus garā pludmale, kas pieder novada pašvaldībai, ir atšķirīga un specifiska. Valdošo vēju dēļ bieži rodas sanesumi, tāpēc kopšana ir apgrūtināta; uz pludmali ir tikai dažas nobrauktuves, jo kāpas ir stāvas; nepieciešams ievērojams skaits koka laipu caur kāpām uz jūru un to regulāra atjaunošana. Kopā ar Dabas aizsardzības pārvaldi un biedrību "Baltijas krasti" Saulkrastu novada pašvaldība patlaban īsteno Eiropas Savienības LIFE+ programmas projektu "Ekosistēmu un to sniegto pakalpojumu novērtējuma pieejas pielietojums dabas daudzveidības aizsardzībā un pārvaldībā", lai pielāgotu starptautisko pieredzi un praksi un izstrādātu skaidru un visaptverošu ekosistēmu pakalpojumu novērtējuma metodiku. Kolēģus un pārējos interesentus N. Līcis aicina uz Saulkrastiem un Balto kāpu septembra beigās, kad tur atklās interesantus vides objektus, kas uzrunājošā un saistošā veidā ar mākslinieciskās izteiksmes līdzekļu palīdzību uzrunās gan mazus, gan lielus apmeklētājus, lai savdabīgā veidā informētu par apkārt esošajām dabas vērtībām un noteikumiem, kas būtu jāievēro ikvienam.

43 km garās piekrastes teritorijas saimniece – Rojas novada domes priekšsēdētāja **Eva Kārkliņa** pastāstīja, kā rojenieki "legalizē", sakārto un labiekārto pludmales un atpūtas vietas, un atklāja Rojas jaunāko "odziņu". Izrādās, Rojai ir visas iespējas kļūt par SPA citadeli, jo nesēn vietējie (precīzāk – vietējās) netālu no Rojas atklājuši sarkanos un zilos mālus un nu, savu daļumu uzlabot gribēdami(as), zieķējas uz nebēdu.

Sanāksmes dalībnieki uz brīdi varēja iejusties seno kuršu un vikingu dzīves stilā. Paldies Kuršu vikingu apmetnes saimniekiem – tūrisma klubam "Oga" – un visam Grobiņas novadam par viesmīlīgo uzņemšanu!

Grobiņas ģimnāzijas direktore Laila Urbāne un radošais darbmācības skolotājs Aivars Poriņš.

Kuršu vikingu apmetnes un tūrisma kluba "Oga" vadītājs Raimonds Reinis.

Foto: Gunta Klismeta un Valerijs Liepa, Grobiņas novada pašvaldības sabiedrisko attiecību speciālists

PROPORCIONALITĀTES PRINCIPS

Māris Pūķis,
LPS vecākais padomnieks,
Dr.oec., Dr.phys.

Kāpēc šis princips ir tik būtisks pašvaldībām

Latvijā vairums pašvaldību politiku piekrīt, ka normatīvisms mūsu valstī pārsniedzis kritisko robežu. Parādībai "normatīvisms" ir arī cits plaši lietots vārds – pārregulēšana. Tāpēc ir svarīgi detalizēti aplūkot tiesību principu, kas domāts kā līdzeklis pret pārregulēšanu.

Vācu likuma valsts ar savu tendenci neuzticēties ierēdņiem, tādēļ visu sīki noregulēt rakstītos likumos un instrukcijās sen jau būtu bankrotējusi, ja nebūtu izdomāts un ieviests proporcionalitātes princips. Izpratne par proporcionalitāti ir nepieciešama, gan regulējot attiecības starp valsti un privātpersonu, gan attiecības starp dažādiem varas mērogiem – Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, valsti un pašvaldībām, pašvaldību un privātpersonu.

Proporcionalitāte nozīmē minimālu (iespējami mazāko) iejaukšanos, dodot priekšroku pašvaldības (vietējo iedzīvotāju) patstāvībai, salīdzinot ar valsts (visas valsts iedzīvotāju) interesi vienādi regulēt līdzīgus gadījumus visā valsts teritorijā.

Lai jauna likuma norma par valsts iejaukšanos atbilstu proporcionalitātes principam, ir jāpierāda, ka regulējums ir minimāls gan pēc apjoma, gan satura un ka nekādā citādā veidā kopējo sabiedrisko mērķi nevar sasniegt. Ja ierēdņi un politiķi saprastu un izmantotu šo principu, pašvaldību brīvības pakāpe būtu daudz augstāka.

Kāpēc šis princips tā nepatīk centrālajām valdībām

Likuma valsts (tiesiska valsts) balstās uz rakstiskām procedūrām un to izpildi. Sākotnējā iecere bija, ka ierēdnis ir līdzīgs automātam – viņš precīzi izpilda rakstiskās tiesību normas. Šī pieeja saistīta ar neuzticēšanos publiskās pārvaldes darbinieku spējai nesavtīgi pildīt pienākumus.

Likuma valsts pamatā ir pieņēmums, ka, tiklīdz ierēdnim atļaus domāt, tā viņš izdomās kaut ko savtīgu

– ņems kukuļus, bremzēs jebkura saprātīga lēmuma pieņemšanu, kamēr neiegūs personisko labumu. Ļaujot darīt tikai un vienīgi likumos un Ministru kabineta noteikumos rakstīto, kā blakusparādības šķietamajam labumam parādās acīmredzami trūkumi:

- visi gadījumi ir sīki jāapraksta, tas padara likumus izvērstus un grūti uztveramus, normāli cilvēki tos vairs nespēj lasīt, jo grūti saprast, uz kuru izņēmumu kurš nosacījums attiecas;
- atbilstības procedūras kļūst sarežģītākas, to pārbaudei vajag arvien vairāk darbinieku;
- valsts pārvalde kļūst tūlīga un neizlēmīga, nevienam jautājumam tā nevar izlemt vienkārši, milzu publiskie līdzekļi tiek izšķērdēti vērtēšanai un pašu vērtētāju uzraudzīšanai. Tiek degradēta valsts ideja, jo vēlētajiem redz vājos rezultātus, taču neiedomājas, ka paši atbalstījuši totālu un visaptverošu (un tieši tādēļ – neefektīvu) kontroli.

Visi šie apstākļi, kas no sabiedrības interešu viedokļa vērtējami negatīvi, darbojas ierēdņu personiskajās interesēs – jo vairāk ir ko pārbaudīt, jo veidojas vairāk ierēdņu darbavietu. Ja ierēdņu priekšniekam vairāk darbinieku, tad viņam pienākas lielāka alga (vienotās atalgojuma sistēmas motivējošais faktors bija vēlme vairāk tērēt). Dažkārt ierēdņi nedomā šādās kategorijās – tā vienkārši ir vēlēšanās labāk padarīt savu darbu (kārtīgāk visu pārbaudīt, nerēķinoties ar pārbaudīto izmaksām). Taču jebkurā gadījumā piepildās dabas likums – ierēdniecība cenšas sevi atražot pieaugošā apmērā.

Proporcionalitātes princips ļautu visas normas vienkāršot, nevajadzētu visu sīki aprakstīt un pietiktu vien izvērtēt darbības proporcionalitāti. No ierēdņa viedokļa tas ir slikti – jāuzņemas atbildība tā vietā, lai aizbildinātos ar precīzu likumu, noteikumu un instrukciju izpildi.

Valdības viedoklis lielā mērā veidojas no darbinieku viedokļa, politiķi to var ietekmēt, taču arī konkrētam vēlētam politiķim vai ministram ir patīkami, ja viņa atbildībā esošie resursi pieaug. Proporcionalitātes princips, kas vērstas uz institūciju un darbību minimizēšanu, to visu traucē.

Valdībām nevienā valstī šis princips nepatīk. Latvijā tas nepatīk tik ļoti, ka principa apzīmēšanai lieto divus atšķirīgus terminus.

Vācijā šo principu dēvē par samērīguma principu, Anglijā un Francijā – par proporcionalitātes principu. Latvijā pārmaiņus lieto abus vārdus, cenšoties "jaukt pēdas", lai varētu neievērot principa būtību.

Proporcionalitāte un tiesiska valsts

Proporcionalitātes princips tika ieviests Prūsijā 18. gadsimta vidū un vēlāk kļuva par būtisku elementu vācu

administratīvajā sistēmā, ko valststiesībnieki Latvijā dēvē par kontinentālās Eiropas sistēmu.

18. gadsimta beigās tika izvirzīts un plaši ieviests "likuma valsts" (Latvijā to bieži sauc par "tiesisku valsti") princips. Nosaukums aizgūts no Aleksandra II reformām Krievijā, kurās vācu "likuma valsti" nodēvēja par "tiesisku valsti". 19. gadsimta otrajā pusē Krievijā notika ne tikai dzimcilvēku brīvlaišana, bet plašas reformas administratīvajā iekārtā, sekojot vācu paraugam, kā arī iesākās mūsdienu pašvaldību veidošanas process. Pēc 1881. gada atentāta pie varas nāca dēls – Aleksandrs III, kurš pārtrauca liberālās reformas, kas savu turpinājumu guva jau pēc 1905. gada revolūcijas un 1917. gadā līdz boļševiku apvērsumam. Raksturīgi, ka Krievijā dažādos vēstures periodos "revolucionāri" visvairāk baidījušies no konstitucionālisma un parlamentāras kārtības.

Vācijā tiesisku valsti pamato ar filozofa Imanuela Kanta likuma valsts doktrīnu. Saskaņā ar to konstitūcijas galvenais uzdevums ir aizsargāt pilsoni pret valsti – valsts nedrīkst darīt neko tādu, kam nav pilnvarojuma konstitūcijā.

No šāda skatpunkta visi Ministru kabineta noteikumi ir nelegitīmi, jo konstitūcijā likumdevēja vara Ministru kabinetam bija paredzēta tikai specifiskos ārkārtas apstākļos (izslēgtā 81. panta kārtībā).

Vēsturiskajiem likuma valsts ieviesējiem pēc kāda laika kļuva skaidrs, ka pilnībā visu aprakstīt likumos nevarēs, to nevarēs arī likumpakārtotos aktos – valdības vai ministrijas noteikumos. Ja vienmēr precīzi ievēros rakstīto, tad atsevišķos gadījumos nonāks līdz absurdiem lēmumiem.

Tāpēc tika ieviests proporcionalitātes princips – atzīstot nepieciešamību samērot lēmuma sekas ar publisko (sabiedrības) labumu. Galu galā šis un citi apsvērumi noveda pie atzinuma, ka tiesību principam tiesiskā valstī ir augstāks juridiskais spēks nekā likumam.

Tātad – publiskajai pārvaldei jārikojas atbilstoši tiesību principiem un atbilstoši likumam, ja tādējādi netiek pārkāpti tiesību principi. Līdz ar to drīkst darīt arī to, kas likumā nav noteikts, ja vien tas atbilst tiesību principiem. Svarīgi, ka tiesību principu izmanto ne tikai tad, kad rakstiskajā tiesību normā jautājums nav noregulēts, bet jebkurā gadījumā.

Latvijā ir 120 publisko tiesību juridiskās personas, kas atbild par proporcionalitātes principa piemērošanu – Latvijas Republika un 119 pašvaldības. Amatpersona vai iestāde piemēro principu publisko tiesību juridiskās personas vārdā. Attiecībā uz katru publisko personu atbildīgajām institūcijām un amatpersonām ir jānodrošina proporcionalitātes principa prioritāte pār rakstiskajām tiesību normām. Tās drīkst noteikt iekšējo kārtību (ES, Latvijas Republikā, pašvaldībās), kā šī prioritāte tiek nodrošināta.

Principa prioritātes nodrošināšana

Ja ievērojam tiesību principu prioritāti, tad lēmuma pieņemējam ir tiesības primāri ievērot tiesību princi-

pus, nevis likumu vai pašvaldības saistošos noteikumus.

Līdz ar to izvirzās jautājums – kurš pieņem lēmumu? Citiem vārdiem – kam ir atļauts izlemt: pārkāpt tiesību principu un ievērot rakstīto tiesību normu vai pārkāpt rakstīto tiesību normu un piemērot tiesību principu? Valstij un pašvaldībai ir jānodrošina, ka tiesību principiem ir augstāks spēks nekā rakstītajām tiesību normām, taču kārtība, kā to panākt, atkarīga no regulējuma likumos un saistošajos noteikumos.

Administratīvais process tiek piemērots gan pašvaldībā, gan valsts iestādē, gan tiesā. Tas, kurš pirmajā instancē pieņem lēmumu, arī piemēro tiesību principu. Vienlaikus saskaņā ar Valsts civildienesta likumu ierēdņa pienākums ir ziņot augstākstāvošai amatpersonai par atklātu pretrunu likumdošanā, ja tāda ir. Pašvaldībai (vēlams – nolikumā) jānosaka administratīvā akta pieņemšanas un apstrīdēšanas kārtība. Šajā kārtībā var ietvert nosacījumus lēmuma pieņemšanai atbilstoši tiesību principam.

Pārvaldes lēmumam (tajā skaitā – iestādes izveidošanai, lēmumam atbalstīt noteiktu iedzīvotāju grupu, apmeklētāju grupu, uzņēmēju grupu, NVO grupu, darbinieku skaita palielināšanai) tāpat jāatbilst proporcionalitātes principam, nepārsniedzot minimāli nepieciešamo legītimam mērķim.

Ministrijā augstākā amatpersona ir politiski izvēlēts ministrs. Viņam ir lēmuma pārņemšanas tiesības, ja vien likumā nav noteikts citādi. Tātad ministrs ir tas, kurš bez īpaša likuma pilnvarojuma var pārkāpt likumu, lai nodrošinātu lēmumu atbilstību tiesību principam.

Pašvaldībā augstākā politiskā vara ir domei, bet augstākā administratīvā vara – domes priekšsēdētājam. Pašvaldībā lemsanas pārņemšanas (*angl. – devolution*) tiesības ir domei. Dome var pieņemt lēmumu jebkurā pašvaldības kompetences jautājumā, arī tādā, kurā normāli lēmumu pieņem darbinieki (amatpersonas) vai iestādes. Tātad dome ir tā, kas bez īpaša pilnvarojuma var pārkāpt likumu, lai nodrošinātu lēmuma atbilstību tiesību principam.

Tātad – publiskā pārvalde (gan valsts pārvalde, gan pašvaldība) drīkst arī to, kas nav likumā noteikts.

Principa piemērošana, izpildot rakstīto normu

Citiem vārdiem – var runāt par "tiesību normas interpretāciju", kas ir cits gadījums nekā iepriekš, kad īstenojamā darbība nesakrīt ar rakstīto normu.

Vienkāršākais gadījums – Krimināllikuma piemērošana. Ja normā rakstīts, ka sods var būt brīvības atņemšana, piemēram, no trim līdz septiņiem gadiem, tad tiesa (kolēģiāli rīkojoties Latvijas Republikas vārdā) piemēro proporcionalitātes principu soda noteikšanai.

Līdzīgs gadījums – policists uz ceļa fiksē ātruma pārkāpumu. Viņš painteresējas, kāda ir pārkāpēja alga,

un informāciju par algu un par iepriekšējiem pārkāpumiem izmanto, piemērojot proporcionalitātes principu soda noteikšanai.

Abos šajos piemēros ir likumā noteikts diapazons, kurā amatpersonai likumā paredzētas izvēles tiesības.

Valsts pārvaldes organizētāji cenšas proporcionalitātes piemērošanu reducēt līdz šādiem gadījumiem un nepieļaut (vai vismaz krasi samazināt) domāšanas ietekmi uz administratīvajiem aktiem un pārvaldes lēmumiem.

Principa piemērošana, ja jautājums likumā nav noregulēts

90. gadu vidū tika pieņemts, ka Ministru kabinetam ir tiesības izdot noteikumus bez pilnvarojuma likumā, ja attiecīgais jautājums nav noregulēts. 2007. gadā šāda iespēja no Ministru kabineta iekārtas likuma tika izslēgta (aizliedzot MK brīvprātīgās iniciatīvas).

Administratīvajā procesā brīvprātīgās iniciatīvas tiesības ir atstātas, taču Ministru kabineta likumdošanas tiesības ir saglabātas tikai ar Saeimas likuma deleģējumu. Administratīvā procesa likuma 15. panta 12. daļa nosaka:

“(12) Iestāde un tiesa nedrīkst atteikties izlemt jautājumu, pamatojoties uz to, ka šis jautājums nav noregulēts ar likumu vai citu ārējo normatīvo aktu (iestāžu un tiesu juridiskās obstrukcijas aizliegums). Tās nedrīkst atteikties piemērot tiesību normu, pamatojoties uz to, ka šī tiesību norma neparedz piemērošanas mehānismu, ka tas nav pilnīgs vai nav izdoti citi normatīvie akti, kas tuvāk regulētu attiecīgās tiesību normas piemērošanu. Tas neattiecas tikai uz gadījumu, kad nav izveidota vai nedarbojas iestāde, kurai šī tiesību norma ir jāpiemēro vai citādā veidā jāpiedalās tās piemērošanā.”

Šis ir savā ziņā būtiskākais administratīvo tiesību elements, kurā atzīts, ka publiskajā pārvaldē var un vajag rīkoties arī tad, ja ar likumu kaut kas nav noregulēts. Proporcionalitātes princips šajā gadījumā ir nepieciešams, jo iestādei un tiesai jāpiemēro tiesību principi, nevis normatīvais akts.

Pašvaldībai brīvprātīgās iniciatīvas tiesības likumā “Par pašvaldībām” ir atstātas, jo tas būtu pārāk krasā pretrunā ar Eiropas Vietējo pašvaldību hartu (*skat. tālāk par dalītās kompetences gadījumiem!*). Taču mēģinājumi izslēgt šīs pašvaldības pamattiesības kopš 90. gadu beigām periodiski atkārtojas, kas joprojām liecina par PSRS laika juridiskās domas ietekmi.

Administratīvā procesa likuma 15. pants uzrakstīts tā, lai ierēdņi un iestādes pēc iespējas nepildītu savu pienākumu un neizmantotu savas tiesības. Šeit svarīga arī attiecīgo tiesību normu (panta daļu) secība:

“(5) Vispārējos tiesību principus piemēro, ja attiecīgo jautājumu neregulē ārējais normatīvais akts, kā arī lai interpretētu normatīvos aktus (17. pants).

(6) Ja konstatē pretrunu starp dažāda juridiskā spēka tiesību normām, piemēro to tiesību normu, kurai ir augstāks juridiskais spēks.

(11) Ja iestādei jāpiemēro tiesību norma, bet tai rodas pamatotas šaubas, vai šī tiesību norma atbilst augstāka juridiskā spēka tiesību normai, iestāde šo tiesību normu piemēro, bet par savām šaubām nekavējoties motivētā rakstveida ziņojumā informē augstāku iestādi un Tieslietu ministriju.”

Izlasot tikai 15. panta 5. daļu, iestāde var nepiemērot proporcionalitātes principu, ja kaut kas ir noregulēts normatīvajā aktā. Tā var nedarīt to, kas aprakstīts šā raksta iepriekšējā sadaļā. Kaut arī Latvijas Republikai un pašvaldībai proporcionalitātes princips ir saistošs, to var mēģināt nepiemērot.

Izlasot nākamo – 15. panta 6. daļu, vajadzētu saprast, ka tomēr jāpiemēro saistoši starptautisko tiesību principi un saistošā ES norma.

Šādu panta veidošanas konstrukciju, ka sākumā uzraksta pretēju normu, bet pēc tam – tiešo normu, Latvijā nereti izmanto, lai pēc iespējas lielākā daļā gadījumu tiešā norma netiktu piemērota.

Tā, piemēram, citā likumā vispirms uzraksta, ka valsts atbalsts ir aizliegts. Pēc tam gan uzskaita gadījumus, kuros valsts atbalsts tomēr ir atļauts, tomēr rezultātā liela daļa lasītāju tālāk par sākumu netiek. Tā Valsts kontrole un KNAB parasti uzskata, ka pašvaldībai ar komercdarbību nav jānodarbojas, jo tālāk par attiecīgo pantu sākumu šīs iestādes nav tikušas.

Ja nu iestāde tomēr būtu gatava uzņemties atbildību, lai to novērstu, ir izdomāta 15. panta 11. daļa. Nelikumīgu normu vispirms piemēro (tādējādi izdarot pārkāpumu Latvijas Republikas vai pašvaldības vārdā) un tad par savām šaubām ziņo Tieslietu ministrijai. Turklāt potenciālo kompensāciju par kļūdu būs jāmaksā no valsts vai pašvaldības budžeta, nav zināms, kādi pienākumi būs Tieslietu ministrijai, uzzinot par prettiesiskās normas esamību.

Proporcionalitāte un Eiropas Vietējo pašvaldību harta

Vienkāršākajā modeli – ja aizmirstam par tiesību principiem, būtu jārikojas atbilstoša līmeņa vispārēja rakstura normatīvajos aktos noteiktajā veidā – īstenojot valsts funkcijas saskaņā ar ES likumiem, Saeimas likumiem un MK noteikumiem; īstenojot pašvaldības autonomās funkcijas – saskaņā ar visu iepriekšējo un pašvaldības saistošajiem noteikumiem.

Valsts pastāvīgi nodarbojas ar pārregulēšanu – pieņem likumus un MK noteikumus pašvaldību atbildības jomā, kaut arī šī pārregulēšana ir pretrunā ar Eiropas Vietējo pašvaldību hartas 4. panta 4. daļu:

“Vietējam varām piešķirtās pilnvaras normāli ir pilnīgas un ekskluzīvas. Cita, centrālā vai reģionālā vara nedrīkst tās apstrīdēt vai ierobežot, izņemot gadījumus, kad tas paredzēts likumā.”

Saskaņā ar hartu likums drīkst ierobežot autonomās funkcijas izpildi, taču ierobežojumam jābūt pamatotam ar kādiem īpašiem apstākļiem, kas padara valsts

iejaukšanos nepieciešamu. Normālā gadījumā saskaņā ar hartu valstij nav jāiejaucas. Diemžēl Latvijas politiķi iedomājas otrādi – ka normāli ir iejaukties, tikai atsevišķos gadījumos viņi neiejaucas.

Pašvaldība autonomās atbildības jomā ir līdzīgā situācijā kā privātpersona – drīkst visu, kas ar likumu nav aizliegts. Ja likuma ierobežojumi ir pārmērīgi, tad var sūdzēties Satversmes tiesā vai rosināt savas politiskās partijas politiķus nākt pie prāta un ierobežojumus mazināt. Tomēr – kamēr likums ir spēkā, tas jāpilda.

Harta proporcionalitātes izvērtējuma pienākumu valsts un pašvaldību attiecībās uzsver vairākos gadījumos:

- attiecībā uz deleģētajām funkcijām, kad pašvaldība darbojas valsts vārdā un visu valsts iedzīvotāju labā, administratīvajai pārraudzībai jābūt proporcionālai to interešu svarīgumam, ko tādējādi iecerēts aizsargāt (hartas 8. panta 2. un 3. daļa);
- attiecībā uz finanšu resursiem, uzsverot, ka pašvaldības ieņēmumiem jābūt proporcionāliem pašvaldību kompetencēm, proporcionalitāte skatāma kopējās ekonomiskās politikas ietvaros (hartas 9. panta 1. un 2. daļa).

Proporcionalitāte un ES

Eiropas Savienībā šo principu izmanto vairākos veidos:

- lai padarītu elastīgāku administratīvo procesu;
- lai panāktu soda proporcionalitāti nodarītajam kriminālprocesā;
- lai minimizētu publisko pārvaldi.

Eiropas Savienības līgumā šis ir princips, kas jāizmanto dalītas atbildības kompetenču gadījumā – ES ar savām darbībām drīkst iejaukties proporcionāli mērķim, nepārsniedzot minimāli nepieciešamo mērķa sasniegšanai. Tas nozīmē, ka publiskajai varai jābūt minimālai, nevis maksimālai. Administratīvajā procesā šis princips ir izmantojams, lai pieņemtu lēmumus, kas ierobežo personas vēlnes proporcionāli sabiedrības interesēm – ne vairāk, kā tas minimāli nepieciešams.

Lai pārliecinātos, kā mūsu ierēdņi ir centušies nodrošināties pret proporcionalitātes satūra ieviešanu Latvijā, jāsalīdzina ES līguma 3b. panta teksti vairākās valodās.

Angļu teksts (pēc satūra tam atbilst franču un vācu teksti):
"4. Under the principle of proportionality, the content and form of Union action shall not exceed what is necessary to achieve the objectives of the Treaties.

The institutions of the Union shall apply the principle of proportionality as laid down in the Protocol on the application of the principles of subsidiarity and proportionality."

Latviskais teksts:

"Saskaņā ar proporcionalitātes principu Savienības rīcības saturs un veids ir samērīgs ar Līgumu mērķu sasniegšanai nepieciešamo.

Savienības iestādes piemēro proporcionalitātes principu, kas noteikts Protokolā par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu."

Angļu valodā proporcionalitātes paskaidrojums ietver minimālās pārvaldes principu – darbības nepārsniegs nepieciešamo. Latviešu valodā apzināti izlaists vārds "nepārsniegs", kas ļauj ierēdņiem izmantot arī lielu pārvaldi ar lielu regulējumu.

Vārds "samērīgs" bez īpašas norādes neietver minimālismu. Jāatzīmē, ka Latvijā tulkojums pirms balsojuma tika korigēts. Līdz ar nobalsošanu tas kļuvis par oficiālu versiju, kas ir ar līdzvērtīgu juridisko spēku. Taču diez vai latviešu juristi pareizai tekstā interpretācijai skatīs tekstu valodās, kurās notika līgumprojekta apspriešana. Pareizai interpretācijai latvisko tekstu nedrīkstētu izmantot, jo tajā šā panta apspriešana nenotika.

Vācu juridiskajā literatūrā proporcionalitātes vietā tiešām lieto vārdu "samērīgums". Aizgūstot terminoloģiju, Administratīvā procesa likuma 13. pantā lietots cits vārds nekā ES likumu tulkojumos:

"13. pants. Samērīguma princips

Labumam, ko sabiedrība iegūst ar ierobežojumiem, kas uzlikti adresātam, ir jābūt lielākam nekā viņa tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumam. Būtiski privātpersonas tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumi ir attaisnojami tikai ar nozīmīgu sabiedrības labumu."

Šāds formulējums atbilst klasiskajam principa pielietojumam vācu administratīvajās tiesībās. ES proporcionalitāti lieto arī kā publiskās pārvaldes minimizācijas principu, kas apzināti izlaists latviskajā ES līguma tekstā. Virkne politiķu aizstāv ideju par mazu valsts pārvaldi, tikmēr ierēdņi cīnās preti – izslēdz vārdu "mazs" no valdības deklarācijām, cīnās pret šo terminu Nacionālajā attīstības plānā u.c.

Trīs principa pielietojuma etapi

Klasiskā proporcionalitātes pielietojuma procedūra sastāv no trīs etapiem. Lai pārbaudītu, vai rīcība ir atbilstoša privātpersonas (vai mazāka mēroga varas – Latvijas Republikas, pašvaldības) interesēm:

- 1) pārbauda rīcības leģitimitāti (vai mērķis ir tiesisks);
- 2) pārbauda, vai piedāvātais risinājums (institūcijas izveidošana, darbība, tiesību norma) tiešām ir vērsta uz iepriekš pārbaudīto mērķi;
- 3) pārbauda proporcionalitāti – vai labums, ko gūst privātpersona (mazāka teritoriālā vara, piemēram, valsts vai pašvaldība) ir proporcionāls sabiedrības interesēm.

Dažādās valstīs – Kanādā, Austrālijā, Vācijā, Izraēlā u.c. mēdz nedaudz atšķirties šo trīs etapu dalījums. Svarīgi ievērot, ka princips attiecas ne tikai uz administratīvo procesu, bet arī uz institūciju veidošanu.

Latvijā reti piemēro samērīgumu administratīvajās tiesībās vai proporcionalitāti institūciju veidošanā. Tāpēc turpmāk daži piemēri, kas atspoguļo pastāvošās tendences, taču ir vienkāršoti – galvenokārt ideju paskaidrošanai. Latvijā kā piemērs aplūkota Valsts kontrole dažādās situācijās, jo pašvaldības arvien vairāk interesē tieši Valsts kontroles darbība, pārbaudot pašvaldības.

Piemērs: ES vēlas ieviest vienotu iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) likmi, deklarējot mērķi – vienādot nosacījumus darbaspēka aplikšanai ar nodokli.

Tad:

- 1) pārbauda leģitimitāti, nevis atbilstību likumam. Saskaņā ar likumiem nodokļu politika ir dalībvalsts kompetencē, dzirdētas tikai runas par harmonizāciju. Mērķis – vienādot darbaspēka nosacījumus – ir leģitīms, jo tādējādi tiktu veicināta mobilitāte. Mērķis atbilst vienai no ES pamatbrīvībām;
- 2) pārbauda, vai iecerētā darbība ir vērsta uz mērķi, un konstatē, ka jā, ir vērsta. Ieviešot vienotu likmi, situācija dalībvalstīs kļūst līdzīgāka;
- 3) pārbauda pasākuma proporcionalitāti un nonāk pie negatīva secinājuma. Darba algas dažādās valstīs stipri atšķiras. Valstīs ar augstu darba ražīgumu un lielām algām tas paver iespējas pakalpojumus finansēt no pašvaldības (vai valsts) līdzekļiem; māj-saimniecību izdevumi saglabājas pienācīgā līmenī. Turpretī valstīs ar mazu atalgojumu nodokļa likmju vienādošana izsauks neproporcionālu sabiedrisko ļaunumu, māj-saimniecību iespējas iegādāties preces un pakalpojumus vienotajā ES tirgū krasi samazināsies.

Tāpēc iegūtais sabiedriskais labums – augstākas mobilitātes iespējas – nav proporcionāls trūcīgāko dalībvalstu sabiedrības zaudējumiem. Neizturot trešo pārbaudi, atbilstība proporcionalitātes principam tiek noraidīta.

Piemērs: Valsts kontrole vēlas paplašināt savas darbības loku un ik gadu pārbaudīt visu pašvaldību darbības finanses, likumību un lietderību.

Tad:

- 1) pārbauda leģitimitāti. Satversmē teikts, ka Valsts kontroles kompetences nosaka likums. Valsts kontroles likumā šādas darbības ir pieļaujamas. Mērķis ir likumīgs (no diviem likumiem izrietošs). Tomēr tas nav tiesisks, jo nonāk pretrunā ar pašvaldības principu. Autonomo kompetenču jomā pašvaldības izpildvara ir atbildīga domei, kas vienīgā ir tiesīga novērtēt lietderību. Šajā brīdī proporcionalitātes principa tests nav izturēts.

Piemērs ir sadomāts. Latvijā nav pieņemts interpretēt Valsts pārvaldes iekārtas likumu atbilstoši starptautiskajiem līgumiem, un Valsts kontrole uzskata, ka lietderību var neierobežoti kontrolēt.

Piemērs: turpināsim aplūkot šo situāciju. Pieņemsim, ka Valsts kontrole tomēr vēlas paplašināt savu darbības loku, neraugoties uz iepriekš veikto izvērtējumu. Tā piedāvā citu uzdevumu – izvērtēt visu pašvaldību rīcības likumību un finanses autonomās kompetences jomā, kā arī likumību, finanses un lietderību deleģētās kompetences jomā.

Tad:

- 1) leģitimitāte šoreiz apstiprinās. Pārbaudīšana ir leģitīma, tas pats attiecas uz lietderību deleģētās kompetences jomā;
- 2) pārbauda, vai darbība būs vērsta uz mērķi, un nonāk pie pozitīva secinājuma;
- 3) pārbauda proporcionalitāti šaurākā nozīmē. Priekšlikums neparedz atcelt privātā audita darbību. Valstīs, kas racionāli rīkojas ar līdzekļiem, publiskajā pārvaldē cenšas izvairīties no dublējošām vai daudzkrāšņojošām procedūrām.

Tā, piemēram, atceļot valsts kontroles funkcijas Apvienotās Karalistes pašvaldībām (2015. gadā Nacionālo audita komisiju, kas līdz tam kontrolēja pašvaldības, likvidēja), tika ieviesta privātā audita procedūra – tāpat kā līdz šim Latvijā. Priekšlikums paredz saglabāt izdevumus privātajam auditam un būtiski paplašināt valsts institūciju un to darbības apjomu.

Tāpēc proporcionalitātes tests nav izturēts, un secinājums arī par otro priekšlikumu ir negatīvs. Institūciju veidošanai jāatbilst minimālās pārvaldes principam, kas šajā gadījumā izriet no proporcionalitātes.

Piemērs: ja Valsts kontrole modificētu savu otro priekšlikumu, paredzot privātā audita atcelšanu, tad varētu konstatēt atbilstību proporcionalitātes principam.

Taču šajā brīdī būtu vēl viens šķērslis – subsidiaritātes princips. Būtu jāpierāda, ka privātais audits slikti tiek galā ar ārējā audita pienākumiem, tāpēc jāiejaucas valsts pārvaldei (Valsts kontrole ir viena no valsts pārvaldes institūcijām, kas nav padota Ministru kabinetam).

Proporcionalitāte jāievēro ne vien likumu un administratīvo aktu pieņemšanā un institūciju veidošanā, bet arī pieņemot lēmumus par praktiskajiem soļiem. Var gadīties, ka normatīvajiem aktiem atbilstoša rīcība nav savienojama ar proporcionalitātes principu un pārbaudē atkal jāizmanto visi trīs etapi.

Piemērs: Valsts kontrole nolemj informēt sabiedrību par savas kontroles rezultātiem piecas dienas pirms pašvaldību vēlēšanām (publicēšanas termiņi atbilst normatīvajos aktos noteiktajam).

Tad:

- 1) mērķis ir leģitīms. Valsts kontrolei ir jāinformē, ko tā atklājusi. Tas gan nenozīmē, ka katrs atklājums būtu jāuztver kā apstiprināts fakts, taču kontroles viedoklis var būt par pamatu tālākai rīcībai un ir leģitīms;
- 2) informēšana piecas dienas pirms vēlēšanām sa-sniegs deklarēto leģitīmo mērķi;
- 3) pārbaudot proporcionalitāti šaurākā nozīmē (vai sabiedriskais labums ir proporcionāls), tūlīt atklātos,

ka termiņu ievērot nevajag. Informējot dažas dienas pirms vēlēšanām, tiek ietekmēti vēlēšanu rezultāti, Valsts kontroles apsūdzētajām amatpersonām vairs nav pietiekami laika, lai izskaidrotu savu versiju par notikušo, nav pietiekami laika, lai sabiedrība varētu izvērtēt pretargumentus. Sabiedriskais Jaunums ievērojami pārsniedz sabiedrisko labumu. Neizturot trīs etapu pārbaudi, no nodoma būtu jāatsakās.

Proporcionalitāte saistībā ar subsidiaritāti

Līguma "Par ES darbību" otrais protokols veltīts abu principu – gan subsidiaritātes, gan proporcionalitātes aizstāvības procedūram.

Subsidiaritātes princips kā prioritāti izvirza decentralizāciju. Proporcionalitātes princips par prioritāti izvirza pārvaldes minimizāciju. Pēc būtības abi principi nav atdalāmi viens no otra.

Lai par to pārliecinātos, var atgriezties pie subsidiaritātes klasiskā formulējuma pāvesta Pija XI enciklikā "Četrdesmitā gadsākā" (1931):

"Vēsture nepārprotami liecina, tas ir taisnība, ka, ņemot vērā daudzus apstākļus, lielās asociācijas nespēj labi nodrošināt daudzas lietas, ko senāk spēja paveikt mazas asociācijas. Tādējādi nav grozāms un paliek spēkā svarīgākais sociālās filozofijas princips: tāpat kā ir pilnīgi nepareizi atņemt indivīdiem to, ko viņi spēj paveikt ar savu iniciatīvu un prasmi, nododot to kopienai, tāpat prettiesiski un liels ļaunums ir lietu pareizās kārtības izjaukšana, nododot lielākai un augstākai organizācijai to, ko mazāka vai padoša organizācija spēj paveikt. Jebkurai sociālajai darbībai saskaņā ar tās patieso dabu jāsaistās ar palīdzības sniegšanu sociālā ķermeņa sastāvdaļām (angl. – members of social body. – Autora piezīme), nekad nesalaužot un neabsorbējot tās." (Autora tulkojums. – Pius XI, 1931, 79.š.)

Būtībā jautājums – centralizēt vai decentralizēt – tiek risināts ar proporcionalitātes procedūru. Centralizācija (kā iejaukšanās pilsoņu, teritoriālās kopienas vai valsts brīvības) ir minimizējama un attaisnojama tikai tad, ja iejaukšanās ir proporcionāla iegūtajam sabiedriskajam labumam.

Īpatnības ekskluzīvās un dalītās kompetences gadījumos

Ja varētu skaidri sadalīt kompetences, tad par proporcionalitātes pielietojuma procedūram ES, valsts un pašvaldības katra atbildētu savu kompetenču jomās. Diemžēl situācija kļūst sarežģīta, pastāvot dalītai kompetencei.

Periodā starp Municipālās brīvības hartas (1953) pieņemšanu un Eiropas Vietējo pašvaldību hartas pieņemšanu (1985) valdija zināms ideālisms un vienkāršota izpratne par kompetenču sadalījumu. Atbilstoši Vietējo pašvaldību hartas ideāliem vienas kompetences ir centrālajai valdībai (tā var deleģēt pašvaldībai), citas kompetences – pašvaldībai (Latvijā tās dēvē par autonomajām).

Šo ideālismu raksturo Eiropas Vietējo pašvaldību hartas 4. panta 4. paragrāfs, saskaņā ar kuru pašvaldības

kompetence normālos gadījumos ir pilnīga un ekskluzīva. Tas nozīmē: ja nav ārkārtas apstākļu (kari, zemestrīces, epidēmijas u.tml.), tad valdība pašvaldības autonomās kompetences jautājumus neregulē. Pilnīga un ekskluzīva kompetence nozīmē pilnīgu politisko atbildību saviem vēlētājiem.

Risinot līdzīgu jautājumu attiecībās starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, Līgums par Eiropas Savienību (2007) atbildības sadalījumu netraktē tik radikāli – pastāv ekskluzīvās ES kompetences, dalītas atbildības kompetences un ekskluzīvās dalībvalstu kompetences. Šādā veidā tiek atzīts, ka ES drīkst pieņemt kopējas normas, kas regulē dalībvalstu iekšējās atbildības jautājumus. Dalītās kompetences jomā paralēli pastāv gan ES likumdošana, gan dalībvalsts likumdošana. Tiek arī noteikta hierarhija – ES noteikumi ir stiprāki nekā dalībvalstu likums.

Pārkāpjot Eiropas Vietējo pašvaldību hartu, Latvijā līdzīga sistēma kā ES dalītās likumdošanas jomā, sākot ar likuma "Par pašvaldībām" pieņemšanu 1994. gadā, ir ieviesta attiecībā uz autonomajām funkcijām. Autonomās kompetences jomā pašvaldību tiesības ierobežo ne vien likumi (tas atbilst hartai), bet arī Ministru kabineta noteikumi (kas ir pretrunā ar hartu). Vietējo pašvaldību hartai atbilstoši būtu vienīgi Satversmes 81. panta kārtībā pieņemtie ārkārtas situācijai domātie noteikumi ar likuma spēku, taču 2007. gadā Saeima šādu iespēju izslēdza, grozot Satversmi.

Tomēr likumi darbojas ne tikai atbilstoši rakstītajam, bet arī atbilstoši paražām. Mēs esam 22 gadu laikā pieraduši, ka likums deleģē Ministru kabinetam tiesības izdot nelegitīmus noteikumus pašvaldību autonomās kompetences jomā, un pieraduši šos noteikumus ievērot.

Vienīgā izeja no šīs situācijas būtu pakāpeniski sašaurināt dalīto kompetenci un paplašināt pašvaldību autonomo kompetenci (tas atbilst subsidiaritātes principam).

Secinājumi

- Proporcionalitātes principa nepiemērošana būtiski pazemina kontinentālās Eiropas institucionālās un pārvaldes sistēmas efektivitāti, noved pie pārregulējuma un nelietderīgas nodarbinātības publiskajā sektorā.
- Ierēdniecībai ir šķietami izdevīgi bremsēt proporcionalitātes principa ieviešanu, jo, izvairoties no šā principa, samazinās atbildība un palielinās garantētas nodarbinātības iespējas.
- Proporcionalitātes principa pielietošanai nepieciešams samazināt neuzticēšanos publiskās pārvaldes darbiniekiem, tas pavērtu iespēju reāli samazināt tiesību normu skaitu un apjomu.
- Autonomo kompetenču jomā par proporcionalitātes principa pielietojuma procedūram ir atbildīga pašvaldības dome, tā drīkst veidot savu kārtību, kā nodrošināt tiesību principu prioritāti pār normatīvajos aktos noteikto.
- Progress normatīvisma apkarošanā saistāms ar padziļinātu diskusiju sabiedrībā par proporcionalitātes jēgu un saturu.

SUITU KULTŪRTELPĀ... KĀ KINO

Daina Oliņa

Pēc tradicionālā pārtraukuma jūlijā **Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācijas (LPIA) biedri 5. augustā uz kārtējo semināru** no malu malām "sarīpoja" **Alsungā** – suitu kultūrtelpas pašā sirdī. Kopš 2009. gada suitu kultūrtelpa iekļauta UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma sarakstā, kam jānodrošina neatliekama saglabāšana. Par ko gan vēl tik unikālā vidē varēja valodot un diskutēt, ja ne par kultūru tās visdzišādākajās izpausmēs.

Tomēr, atskatoties uz Alsungā pavadīto dienu, droši vien neesmu vienīgā, kam todien cits pēc cita iztēlē uznira kadri no kinofilmām – pērn apritēja 80 gadu kopš Aleksandra Rusteiķa leģendārās filmas "Kāzas Alsungā" jeb "Dzimtene sauc" uzņemšanas, ko kaut vai fragmentāri būs redzējuši daudzi, vismaz kā latviešu senā kino zelta fonda paraugu. Tomēr daudz spilgtākā atmiņā ir pēdējo gadu jaundarbi – dvēseliski dziļā filma "Ručs un Norie" par divām eksotiskām pasaulēm (suitu un japāņu senā kultūra), arī divām tāltālām paaudzēm (jauniņa japāņu studente un suitu dziedošo sievu pamatkodola balsts – Marija Steimane). Pērnruuden LTV skatītājiem tika piedāvāts seriāls "Māja pie ezera", kura sērijās kā caurviju motīvs vīd suitu sievu sejas un koši rūtotās villaines, bet daudzas epizodes filmētas Alsungas baznīcā, kur todien izpilddirektoriem bija lemts izbaudīt pacilātības katarsi. Protams, filma saņēma daudz kritikas, īpaši par darbības gausumu. Iespējams, ka rīdziniekiem, kuru dzīve rit mūžīgā steigā un stresā, grūti izprast, ka iespējama arī pavisam citāda lietu kārtība. Vismaz šo rindu autoriem bija prieks izbaudīt tieši minēto citādumu.

Jau rīta cēlienā dažādi muzikālie sveicieni pārliecināja atbraucējus par to, ka viņus te gaida īpaši – gan "**Alsungas muzikanti**" (jau pie kultūras nama durvīm), gan sanāksmes ievadā – folkloras kopa "**Suitu dūdinieki**" un "**Suitu sievu**" jestrāis burdona dziedājums. Laikam

jau ar savam amatam piedienīgo darbigumu izpilddirektori bija izpelnījušies šerpo sievu īpašo laipnību, jo kritikas vietā skanēja uzslavas un laba vēlējumi:

"Še sabrauca gudri ļaudis/ No visiem(i) novadiem. No visiem (i) novadiem/ Te, suites, parunāt. Ko mēs laba vēlēsim(i)/ Ciemiņiem šodienīņ? Lai ir laba veselība,/ Lai ir liela izturīb'!"

Izbraukuma semināru atklāja Alsungas novada domes priekšsēdētājs **Aivars Sokolovskis** un Attīstības nodaļas projektu koordinatore **Lauma Migoviča**, kuri

iepazīstināja ar sava novada paplašināto "vizītkarti". (Šo un citas prezentācijas varat atrast zināmajā vietnē LPS mājaslapā, sadaļā "Pašvaldību darbiniekiem" pie "Komiteju dokumentiem".)

Jāpiekrīt prezentācijā teiktajam, ka Alsungas atrašanās vietu pat Latvijā zina ne visi, toties, pieminot suitu vārdu, viss top skaidrs. Novadu reformas gaitā neizdevās iecere apvienot suitu kultūrtelpu vienotā novadā, taču alsundznieki aptaujā pārliecinoši nobalsoja par savu "autonomiju" un Alsungas novada saglabāšanu.

Kaut arī iedzīvotāju skaita ziņā tas ir mazākais novads Latvijā (2015. gadā – 1548 iedzīvotāji), tomēr citi Alsungas novada "rādītāji" ir gluži pretēji:

- **astotais uzņēmīgākais** Latvijā pēc uzņēmumu skaita uz 1000 iedzīvotājiem – 103 uzņēmumi;
- **bezdarba līmenis – 7,2%** – ir zem vidējā Kurzemes reģionā;
- pēc VRAA veiktā pētījuma "Investīciju piesaistes indekss pašvaldībām", Alsungas novads starp visiem Latvijas novadiem ierindojas **3. vietā pēc dzīves vides kvalitātes faktora**, kas iekļauj tādus indikatorus kā ārstu skaits, kultūras iestāžu skaits, mājokļu skaits un reģistrēto noziedzīgo nodarījumu skaits uz 1000 iedzīvotājiem.

No citas Latvijai īpašas "kultūrtelpas" Vidzemē savu stāstu par muzeju darbības neparastiem risinājumiem bija atvedusi Piebalgas muzeju apvienības "Orisāre" vadītāja **Līva Grudule**. Vecpiebalgas novads var lepoties ar 51 valsts nozīmes aizsargājamo kultūras pieminekli un četriem pašvaldības pārziņā esošiem memoriālajiem muzejiem! "Orisāres" apvienībā sākumā bija trīs muzeji – brāļu Kaudzišu "Kalna Kaibēni" (pirmais memoriālais muzejs Latvijā), Kārļa Skalbes "Saulrieti" (pērnrudē te jaukus brīžus vadīja arī izpilddirektori) un Antona Austriņa "Kaikaši", vēlāk te iekļāvās arī Emīla Dārziņa un Jāņa Sudrabkalna "Jāņaskola", kas

atrodas kaimiņos – Jaunpiebalgas novadā. "Orisāre" dibināta jau 2006. gadā, tāpēc piebaldzēniem uzkrāta gana vērtīga pieredze, kā šīs muzejiskās vērtības saglabāt nākamajām paaudzēm kā latviskās identitātes paraugus un nacionālās pašcieņas avotus. L. Grudule neslēpa nedz apvienības veiksmes, kuru saraksts aizņēma divas prezentācijas lapas (īpaši gribu akcentēt vienu – "**Stabils pašvaldības finansiālais un politiskais atbalsts**"), nedz vājās puses, kas galvenokārt saistās ar pūliņiem pasargāt vēsturiskās ēkas no laikazoba. Liels ieguvums šo četru "sezonālo" muzeju pastāvēšanā bija Vecpiebalgas novada tūrisma informācijas punkta iekļaušana apvienības struktūrā.

Kultūras mantojumu tā visdažādākajos aspektos, kā arī aktualitātes kultūras jomā analizēja Kultūras ministrijas valsts sekretāra vietniece kultūrpolitikas jautā-

jumos **Dace Vilsone** un Latvijas Nacionālā kultūras centra direktore **Signe Pujāte**. Ne reizi vien LPIA semināra gaitā ieskanējās jēdziens "Latvijas simtgade", tomēr visbiežāk to daudzina Latvijas Valsts simtgades biroja reģionālo un nevalstisko projektu vadītāja **Jolanta Borīte**, atklājot daļu no plašā un oriģinālām idejām bagātā svētku sagaidīšanas plāna. (Turklāt, pirms uzsākt stāstījumus, trio bija sagatavojis alsundzniekiem un izpilddirektoriem īpašu

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

suitu kultūrtelpas cienīgu pārsteigumu – burdona dziedājumu!)

Dace Vilsone pastāstīja, ar ko pašlaik nodarbojas Kultūras ministrija, un akcentēja sasniegumus, kas ļauj lepoties ar kultūras nozares attīstību Latvijā (daudzās tabulas un diagrammas vērts izpētīt prezentācijā!). Pašvaldībām svarīgākie jautājumi bija saistīti ar kultūrizglītības iestādēm. Diagrammas uzskatāmi liecina, ka,

sarūkot vispārīzglītojošo skolu audzēkņu skaitam, pretēju tendenci rāda statistika par mākslas un mūzikas skolu audzēkņiem. Tas, protams, iepriecina, taču rada finansiālus sarežģījumus, jo no budžeta atvēlēti vairāk nekā 13 tūkstoši eiro un lielu izmaiņu nebūs. 2015. gadā pašvaldību dibinātajās profesionālās ievirzes skolās mācījās 25 020 audzēkņu, 23 932 no tiem pietika valsts finansējuma. Pašvaldības papildus finansēja pārējos uzņemtos audzēkņus, skolu administrācijas un skolu uzturēšanu.

Īpaša darba grupa izstrādājusi divus turpmākās attīstības modeļus:

- paredz 24 000 audzēkņu, papildus valsts budžetā pakāpeniski plānojot 3,2 miljonus eiro. Ikgadējo audzēkņu skaita pieaugumu virs 24 tūkstošiem finansē pašvaldības;
- paredz apmaksāt 19 832 audzēkņus esošā budžeta ietvaros (skaitlis radies no aplēsēm, cik daudz audzēkņu varētu finansēt), bet pārējo audzēkņu skaitu finansē pašvaldības.

Reizē ar pedagogu atalgojuma jauno modeli Kultūras ministrija izstrādājusi jaunus noteikumus, kas iekļauti 15. jūlijā pieņemtajos MK noteikumu Nr. 1035 “Kārtība, kādā valsts finansē profesionālās ievirzes mākslas, mūzikas un dejas izglītības programmas” grozījumos. No 2017. gada 1. janvāra šo pedagogu minimālā likme būs 680 eiro. Paredzēts arī **100% finansējums valsts noteiktam audzēkņu skaitam, pārējie jāfinansē pašvaldībām!?** Šādai kārtībai klātesošie pašvaldību pārstāvji gan pauda neapmierinātību, jo īpaši par domu – **vērtēt skolu veikumu un tai paredzēto finansējumu piešķirt pēc audzēkņu sasniegumiem.** LPIA Valdes priekšsēdētājs **Guntis Kalniņš** uzsvēra, ka pašvaldībām ir prieks par katru skolābērnu, kurš lietderīgi aizpilda brīvo laiku, nevis to nosēž pie datora vai tvarsta pokemonus.

Latvijas Nacionālā kultūras centra direktores **Signes Pujātes** stāstījumā bija divas daļas – **topošais likumprojekts par nemateriālo kultūras mantojumu** (pašvaldību kultūras darbiniekiem tas uzmanīgi jāizpēta prezentācijā, kas nosūtīta arī pašvaldībām – vērtēju-

mam un ierosinājumiem, jo Saeima pēc vasaras atvaļinājuma to caurlūkos trešajā lasījumā!); otrs temats saistījās ar Latvijas Republikas simtgadei veltītajiem **XXVI Vispārējiem latviešu dziesmu un XVI deju svētkiem**, kas notiks 2018. gadā no 30. jūnija līdz 8. jūlijam. Prezentācijā ietverts sīks plānoto pasākumu grafiks. Domas gan dalījās par ieceri – ar īpašu vilcienu “Dziesmotais ekspresis” Rīgā nogādāt to novadu pašdarbniekus, kuru teritorijās ir dzelzceļš, pēcāk visus sasēdinot “Rīgas satiksmes” autobusos. Bet kā tad mantas, tērpi un viss deviņām dienām nepieciešamais “ekipējums”?!

Latvijas Valsts simtgades biroja reģionālo un nevalstisko projektu vadītāja **Jolanta Borite** aizrautīgi atklāja katram un visiem svarīgā notikuma plānus, akcentējot pašvaldību iespējas un uzdevumus jubilejas cienīgā un oriģinālā sagaidīšanā. Nevar nepieņemt sauklim, ka **“Latvijas valsts simtgades svinības ir IESPĒJA rosināt pozitīvas pārmaiņas!”**. Konkrētāk – stiprināt ticību Latvijas valstij; saliedēt sabiedrību; apņemties un kopā veidot labāku Latviju, tajā skaitā rosinot atgriezties Latvijā un vest uz Latviju savas zināšanas, pieredzi un potenciālu; dot jaunus impulsus Latvijas ilgtermiņa attīstības mērķu sasniegšanai un jaunu mērķu izvirzīšanai. Visas radošuma pilnās ieceres (pašvaldībās daudzas vēl tikai dzims) skatiet prezentācijā! “Baltā galdauta svētkus” 4. maijā jau pirmoreiz “iemēģinājām”, toties “Simtgades burtnieki”, ozolu stādīšanas akcija “Apskauj Latviju!”, koncertuzvedums “Latvijas gredzens”, “Latvijas goda aplis”, “Staro Latvija” un daudzi citi jaunumi būs pirmreizēji un, cerams, neaizmirstami.

No kaimiņiem – Kuldīgas novada analizēt bibliotēku izaicinājumus un iespējas bija atbraukusi Kuldīgas Galvenās bibliotēkas direktore **Laima Mirdza Ostele**, kura pārstāvēja Latvijas Bibliotekāru biedrības viedokli. Uzstāšanos viņa sāka ar problēmu uzskaitījumu, kas dara raizes bibliotēku darbiniekiem:

- pieaug nebibliotekārā darba slodze;
- samazinās grāmatu apgrozījums, pieaug preses izmantošana;
- bibliotēkās palielinās bērnu un pusaudžu skaits ar izteiktiem uzvedības traucējumiem;
- noveco bibliotēkās pieejamais tehnoloģiskais aprīkojums;
- darbinieku zināšanas netiek līdzī tehnoloģiju straujajai attīstībai.

Turklāt tie nebija vis retoriski jautājumi. L. M. Ostele arī minēja daudzus priekšlikumus, kā palīdzēt mazajām “gaismas pilīm” soļot kopsolī ar laikmeta pārmaiņām.

Jaunumus samezglotājā cīņā par pašvaldību izdevumu pastāvēšanu, gatavojot Mediju politikas jaunās pamatnostādnes, izklāstīja LPS padomniece sabiedrisko attiecību jautājumos **Jana Bunkus**. Tā kā dokumenta pieņemšana tuvojas finiša taisnei, katra diena var nest jaunus pārsteigumus – gan priecīgus, gan raizes darošus “pašvaldību avīzišu meitenēm un zēniem”, tāpēc fiksēt 5. augusta *status quo* nav nozīmes.

Prezentējamā uzņēmuma SIA “Attach” līdzīpašniece **Maija Bērtiņa** rosināja klātesošos vairīties no stereotipiem pašvaldību dāvanu klāstā. Varbūt prezentācijā atradīsiet kādu neparastu ideju savas pašvaldības dāvanu klāstam.

Mudinot domāt “ārpus stereotipu rāmjiem”, M. Bērtiņa simboliski meta tiltiņu uz pēcpusdienā plānotajiem pasākumiem, kurus mājastēvs – izpilddirektors **Vol-demārs Dunajevs** bija izplānojis itin netradicionāli un suitu kultūrtelpai atbilstoši.

Sevišķas un vārdos grūti aprakstāmas izjūtas visos uzvilnīja **Alsungas Sv. Miķeļa Romas katoļu baznīcas** apmeklējums. Augstajās velvēs izskanēja gan prāvesta **Gata Bezdelīgas** stāstījums par dievnama vēsturi un sirsnīgie vārdi, gan baznīcā skatāmie Bezdelī-

gas kunga mākslinieciskās varēšanas apliecinājumi. Tomēr īpaši savilņoja garīgā mūzika un dziedājumi “augstākās raudzes” izpildījumā. To speciāli LPIA semināra dalībniekiem sniedza Liepājas Svētā Jāzepa katedrāles ērģelniece **Monta Balode** un soliste **Linda Ločmele**.

Izpilddirektoru semināra dienas grafika noslēgumā **Alsungas muzejs** godam pildīja uzdevumu “trīs vienā”. *Meža dienu* oficiālā starta gaidās alsundznieki topošo Suitu parku pie muzeja ieejas bija papildinājuši ar jauniem stādījumiem. Garo un līkumoto dobiņu izdailo raibraibas puķes, kas iestādītas, veidojot suitiem raksturīgos ornamentus. Otra un, protams, galvenā vērtība ir muzeja krājumi, kas viesiem jāva labāk izprast un bagātināt priekšstatus par suitu kultūrtelpas unikalitāti. Bet trešais – ceļamaizes vietā izpilddirektoriem muzejā tika dāvināts īpašais suitu suvenīrs – sklandurausis.

Paldies alsundzniekiem par iespēju kaut nedaudz izprast suitu pasaules būtību un Alsungas novada dzīvi, ko daudzi līdz šim bija skatījuši tikai kino!

KAD IR DOTA IESPĒJA PALĪDZĒT

Marikas Grasmanes,
Saulkrastu novada pašvaldības
sabiedrisko attiecību speciālistes,
saruna ar
Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācijas
Valdes priekšsēdētāju,
Saulkrastu novada Bāriņtiesas priekšsēdētāju
BAIBU MELDERI

1993. gada 1. septembrī stājās spēkā atjaunotais Latvijas Republikas 1937. gada Civillikums, kas par aizbildnības un aizgādības iestādēm atkal paredzēja bāriņtiesas un pagasttiesas. Likums "Par bāriņtiesām un pagasttiesām" noteica ar 1996. gada 1. martu sākt veidot jaunas aizbildnības un aizgādniecības institūcijas kā pašvaldības izveidotas iestādes, kuru galvenais uzdevums – bērnu un citu rīcības nespējīgo personu personisko un mantisko interešu aizsardzība. Lai nodrošinātu bāriņtiesas kompetencē esošo jautājumu kvalitatīvāku risināšanu, pēc toreizējās Bērnu un ģimenes lietu ministrijas ierosinājuma tika izstrādāts jauns Bāriņtiesu likums, kas stājās spēkā 2007. gada 1. janvārī, piešķirot visām aizbildnības un aizgādniecības iestādēm vienotu nosaukumu – bāriņtiesas.

Šobrīd Latvijā darbojas 142 pilsētu un novadu bāriņtiesas. Kopš 1996. gada ir pagājuši 20 gadi. Par paveikto un piedzīvoto saruna ar Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācijas valdes priekšsēdētāju Baibu Melderi.

– Šogad Latvijas bāriņtiesas svin apaļu jubileju. Kā viss sākās un kāds bija pašai sākums šajā darbā?

– Visas lietas dzīvē notiek tā, kā tām jānotiek, nejausības principu jau nav – acīmredzot tā bija jānotiek. Saulkrastu vidusskolā 15 gadus biju nostrādājusi gan par mūzikas skolotāju, gan ārpusklases darba organizatori, bet domas un ilgas visu laiku kavējās pie darba ar cilvēkiem, palīdzības, atbalsta. Protams, skolā ir bērni un kolēģi, taču tas bija citādi.

Liela nozīme un ietekme manā profesionālajā dzīvē bija Tieslietu ministrijas Dzimtsarakstu departamenta toreizējai direktorei Ārijai Iklāvai, ar kuru izveidojās cilvēciski sirsnīgas attiecības. Viņa bija tā, kura pamudināja darbam dzimtsarakstu nodaļā, jo man bija liela vēlšanās vadīt laulību ceremonijas. Iklāvas kundze vienmēr prata uzmundrināt iniciatīvām bāriņtiesu darbības nodrošināšanā.

1994. gada 13. janvārī sāku strādāt Saulkrastu pašvaldībā, un sākās mans apvienotais stāsts – Dzimtsarakstu nodaļas vadītāja un bērnu tiesību aizsardzības inspektore. Papildus Dzimtsarakstu nodaļas vadītājas pienākumiem nācās risināt arī jautājumus, kas saistīti ar bērnu tiesību nodrošināšanu. Tas bija laiks, kad Latvijā veidojās pilnīgi jauna sistēma – pilsētās un pagastos tika izveidotas bāriņtiesas un pagasttiesas un vajadzēja speciālistus, kas šo darbu veiktu. Tā kā man bija pieredze bērnu tiesību aizsardzības jomā, tad nebija šaubu, ka šis darbs jāturpina. 1996. gada 1. martā uzsāku pildīt Bāriņtiesas priekšsēdētājas pienākumus un izveidoju komandu. Ar gadiem tās sastāvs ir mainījies, taču šī profesionālā piesaiste un atbildība gan nav mainījusies. Esmu ļoti pateicīga, ka man ir bijusi iespēja strādāt ar ļoti viediem, mācīties un strādāt gribošiem kolēģiem. Sākumā viss bija jauns un nezināms – vajadzēja meklēt jaunas iespējas, jaunas formas, kā strādāt. Izveidojām stabilu, darbotiespējīgu un vienotu sistēmu.

No 1998. gada kādu laiku koordinēju arī bāriņtiesu darbu Rīgas rajonā. Strādājot šajā jomā, ar kolēģiem sapratām, ka nepieciešams veidot lielāku profesionālo apvienību, kas iestātos par dažādiem grozījumiem gan Bāriņtiesu likumā, gan citos ar bāriņtiesu darbu saistītos normatīvos, kā arī apvienotu kolēģus kopīgā darbā, uzklautu viņu vēlmes, pārstāvētu viņu darba tiesības un rosinātu dažādas aktivitātes.

2002. gada 4. jūnijā, kopā sanākot Rīgas un Ogres rajonu speciālistiem, nodibinājām Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociāciju. Esmu ļoti laimīga un pateicīga kolēģiem, kuri man ir uzticējuši jau 14 gadus vadīt asociāciju. Šo gadu laikā esam izveidojuši vienotu Latvijas bāriņtiesu "ģimeni", kas ne vien palīdz profesionāli pilnveidoties un attīstīties, uzklaut un analizē kolēģu veikumu, dalās labās prakses piemēros, sniedz priekšlikumus normatīvo aktu izmaiņām, bet arī organizē kopīgas vasaras sesijas – nometnes un tiekas profesionālos svētkos – bāriņtiesu jubileju reizēs. Bāriņtiesu darbības desmit gadu pastāvēšanas svētkus organizējām Saulkrastos, 15 gadus atzīmējām Mālpilī un šoreiz 20 gadu jubilejas reizē tiksīmies "Ziemeļblāzmas" Kultūras pili Rīgā.

2006. gadā kopā ar bērnu un ģimenes lietu ministru Aināru Baštiku, atzīmējot bāriņtiesu pastāvēšanas desmit gadu jubileju.

- Kuri bija tie cilvēki, kas piedalījās bāriņtiesu sistēmas izveidē?

- Tas ir īpašs stāsts. Vairāki kolēģi kopš 90. gadu vidus vēl joprojām ir ierindā un turpina darbu. Protams, citi vairs nestrādā šajā jomā, taču ielikuši milzu artavu vienotas sistēmas izveidē, un varu droši teikt – viņu sirdis ir kopā ar mums. Pirmām kārtām jāpiemin nu jau bijuši Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas vadītāja Laila Rieksta-Riekstiņa, Maija Veide no Jēkabpils, Silvija Odziņa no Cēsīm, Inta Rinmane no Skrīveriem, Mārīte Pabērza no Saldus, kā arī toreizējais bērnu un ģimenes lietu ministrs Ainārs Baštiks.

Milzīgs gandarījums par ilggadējiem kolēģiem, kuri šobrīd turpina veidot un pilnveidot bāriņtiesu darbu, ieguldījuši savas zināšanas un prasmes bērnu tiesību aizsardzības sistēmas izveidē un ierakstījuši savu vārdu bāriņtiesas vēsturē, jo viņi darbu sāka kā bērnu tiesību aizsardzības inspektori, sociālie pedagogi, lektori. Tās ir manas kolēģes Zaiga Rudņicka no Ventspils, Olga Rudaka no Jelgavas novada, Aija Mejere no Rēzeknes, Regīna Sakoviča no Krāslavas novada un Īrisa Guntra Turčinska no Jelgavas. Kolēģu profesionālais pienesums ir īpašs, jo viņu darbu novērtējis katra darba devējs – dome un deputāti,

Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācijas gadskārtējā konferencē Krimuldā pagājušā gada oktobrī. No kreisās: Saeimas deputāts Gunārs Kūtris, Krimuldass novada bāriņtiesas priekšsēdētāja Olīta Liekniņa, Baiba Meldere un Valsts Bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas priekšniece Laila Rieksta-Riekstiņa.

kas atkārtoti uzticējuši kolēģiem vadīt savu pilsētu un novadu bāriņtiesas.

- Ko var uzskatīt par pašu lielāko veikumu bāriņtiesu un asociācijas pastāvēšanas gados?

- Manuprāt, kopā esam uzbūvējuši varenu "ģimenes māju" un atliek vien to apdzīvot, labiekārtot un turpināt darbu ar patiesu misijas apziņu un vēlmi palīdzēt. Esam profesionāli kopā auguši, virzījušies uz priekšu, iesnieguši virkni priekšlikumu normatīvo aktu pilnveidei. Tāpat esam pielikuši savu roku, lai paaugstinātu bāriņtiesu lomu un tās darba kvalitāti. Ja šī institūcija nebūtu attaisnojusi sevi darbībā, tad nebūtu tik daudz sakārtotu lietu un izglābtu bērnu. Tajā pašā laikā nācies sastapties ar sabiedrības neizpratni, kad nevaram atklāt gadījumu konkrētas detaļas. Tas traucē bāriņtiesu darbībai un veido tām negatīvu tēlu. Šo gadu laikā bāriņtiesas izdzīvojušas smagu posmu sevis pierādīšanai un darbības apliecināšanai.

Šobrīd varam teikt, ka šī sistēma tiešām ir laba, tikai vienmēr jācenšas, lai izpildījums katrā bāriņtiesā būtu kvalitatīvs. Ne vienmēr izdodas izveidot monolītu un darbotiesgrībošu komandu, tomēr, liekot lietā profesionalitāti, lielākoties tas mums ir pa spēkam.

- Vai ir kāds spilgts un veiksmīgs gadījums, kad, sadarbojoties vairākām bāriņtiesām, izdevies panākt ļoti labu rezultātu?

- Tā ir vispārpieņemta prakse – kolēģu savstarpējā sadarbība. Ļoti daudz ir tādu gadījumu, kad, piemēram, bērna māte dzīvo Kurzemē, tēvs – Latgalē, kas ir viņu deklarētās dzīvesvietas, bet faktiskās mītnes vietas ir kādā vēl citā Latvijas reģionā. Šādās reizēs nākas iesaistīties trim četrām pašvaldībām no dažādiem reģioniem. Un te izpaužas mūsu darbinieku, tostarp arī asociācijas stiprums – kolēģu savstarpējā komunikācija, izpratne un sadarbība. Tā ir dažāda – gan

BĀRIŅTIESU ASOCIĀCIJĀ

rakstiska, gan telefoniska, gan elektroniska. Šis ir tas lielais koleģiālais spēks, uz ko visus mudinām.

Mēs nevaram būt tikai burta un normatīvu kalpi, jo katrā gadījumā jāieliek arī sirdsgudrība, cilvēciskais aspekts, rūpīgi jāizanalizē un jāizdiskutē. Vienmēr, pieņemot lēmumu, tas ļoti jāapsver un jāizsver. Mūsu lielais virszedevums ir nemainīgs – katram bērnam ģimeni un mājas!

– Cik svarīgs ir pašvaldības atbalsts bāriņtiesu un asociācijas darbā?

– Pašvaldība ir kā labs resurss, atbalstot aizbildņus, audžuģimenes, aizgādņus gan materiāli, gan organizējot dažādus kursus, nodarbības un seminārus. Starpinstitucionālās sanāksmes, kā arī izveidotās bērnu tiesību aizsardzības komisijas apvieno speciālistus, kuri kopīgi apspriež problēmsituācijas, analizē tās un kopā meklē vislabākos risinājumus.

Pašvaldības atbalsts ir ļoti svarīgs. Uzskatu, ka pašvaldībai ir jābūt informētai par notiekošo mūsu darbā. Ļoti bieži ir situācijas, kad, lai atrisinātu kādu gadījumu, ir iesaistītas vairākas pašvaldības iestādes – sociālais dienests, policija, izglītības un ārstniecības iestādes. Droši varu teikt, ka Saulkrastu novada pašvaldības vadība atbalstījusi ikvienu iniciatīvu bērna vai rīcībnespējīgas personas interešu nodrošināšanā. Jebkurā gadījumā, kad ir bijis jāpalīdz bērnam, piemēram, viņu pārvietojot, transportējot vai kad jārikojas nekavējoties, saņemts vislielākais atbalsts un izpratne.

Katra pašvaldības vadība, ja tā panāks soli pretī un uzklausi savas bāriņtiesas lūgumus vai ieteikumus, būs ieguvēja pašvaldības aizbildnības un aizgādības iestādes profesionālas darbības nodrošināšanā.

Saulkrastu Bāriņtiesas komanda.

– Ikdienas darbs bāriņtiesā ir specifisks. Kādām īpašībām jāpieņem, lai varētu pildīt šos ļoti atbildīgos un ne vienmēr vieglos pienākumus?

– Bāriņtiesas darbiniekiem jābūt ar spēju izprast, uzklausi, saredzēt uz priekšu un intuitīvi sajūst. Ir

jāstrādā bez naida, bet ne vienmēr tas izdodas. Dažreiz nevari klusēt, saprotot, kas bērnam nodarīts. Tad gribas audzināt, pamācīt, bet arī tā tam jābūt. Nereti ir jāmeklē izprast atkarības, jāspēj iejusties atkarīgā ādā. Ir jāprot paņemt pie rokas. Es cenšos saprast mazā bērna mammu un tēti, jo viņiem jau pašiem ir nodarīts pāri, ja noticis tā, kā noticis, un droši vien savā dzīvē viņi bijuši sāpināti. Tāpat ir jāizprot un jānovērtē kolēģi, jo mēs taču strādājam vienotā komandā.

– Ikdienas stress, liela atbildība, nenormēts darba laiks – tas no cilvēka prasa ļoti daudz. Kas pašai palīdz tikt ar to galā?

– Tā ir mana lieliskā bāriņtiesas komanda, kad varam pajauties cits uz citu, kad varam neskaitīt minūtes un stundas, ja ir jāsteidzas palīgā un jautājumi jārisina nekavējoties, varam daudz kopīgi diskutēt un nonākt pie vislabākā risinājuma, kad varam viens otram līdzīgi just priekos un bēdās, un, protams, tā ir arī mana ģimene mājās. Mani trīs pieaugušie bērni, vēl mazi būdami, ir redzējuši manu vēlmi palīdzēt. Varbūt pārāk daudz citu labā, varbūt...

Bet ar laiku ir mainījušās vērtības, lietu kārtība, un tagad mans brīvais laiks ir veltīts četriem mazbērniem, ar kuriem es ārkārtīgi lepojos un bezgalīgi mīlu. Mums ar vīru ir lieliski bērni! Viņi ir jauki ģimenes cilvēki un ļoti mīl un rūpējas par saviem bērniem. Mēs laulībā kopā esam 38 gadus, kā tai dziesmā – ir visādi gājis un visādi bijis, bet 26. augusts, mūsu kāzu diena, kā katru gadu atnāk ar puķuzirņu pušķīti, jo Jāņa iekšējais miers un sirsnība ir stiprinājums man. Ar katru gadu arvien vairāk novērtēju šo iespēju – būt kopā.

Man ir ļoti cieša saikne ar ģimeni. Šis kods man ir mantots no vecvecākiem, caur manu mammu. Un arī es esmu tā, kas vāc un pulcina kopā ģimeni – svētki, kopīgi izbraukumi, aktivitātes. Tas ir ļoti pamatīgi! Talanti ir iedoti caur vecākiem, vecvecākiem, un man nav jābaidās, ka kādreiz kaut kas pazudīs, jo zinu, ka to turpinās manas mazmeitas un mazdēli...

Vēl viena liela relaksācija man ir ceļošana un oper-

mūzika. Es katru gadu gaidu Opermūzikas svētkus, kas notiek Siguldā. Tā ir mana svētnīca.

Agrāk daudz gribējās darboties sabiedrībā, bet ar gadiem man patīk būt pašai ar sevi, patīk dažkārt laiku pavadīt vienatnē, jo ikdienu tik daudz piepildīta ar citu problēmām. Un, protams, īpašu gaisotni rada bāriņtiesu darbinieku nometnes, kas šogad bija jau devītā. Un tad, kad es esmu tur kopā ar maniem lieliskajiem bāriņtiesu kolēģiem, saprotu – nav lielāka bagātība kā būt un saprasties no pusvārda!

– Kas sniedz patiesu gandarījumu darbā?

– Tas ir tad, kad ir dota iespēja kopā ar savu komandu palīdzēt sakārtot, kad rezultāts pozitīvs. Kad bērns atgriežas savās mājās, kad tās briesmas ar viņu vairs nenotiek vai arī mazais nonāk citā ģimenē un iegūst brīnišķīgu audzimummu. Spilgtie un labie gadījumi, kad bērns pasaka, ka mana bāriņtiesa ir vislabākā bāriņtiesa. Vai arī vecāki, kad saka, ka mūsu bāriņtiesa ir ļoti laba, pie mums varot droši nākt un runāt. Tas arī ir tas lielākais gandarījums. Tad saproti, ka ir vērts te būt! Vienmēr jāpriecājas, ka esi noderīgs un vajadzīgs.

Latvijā bāriņtiesās strādā gudri, zinoši un atsaucīgi kolēģi, kuri ir gatavi savas zināšanas papildināt un uzkrāt pieredzi, jo katrs gadījums ir īpaša mācību stunda. Šie cilvēki lepojas, ka savu dzīvi veltījuši

visneaizsargātākajai iedzīvotāju daļai – bērniem un rīcībnespējīgām personām, un turpinās to darīt arī turpmāk, lai cik spriedzes, negāciju un neizpratnes pilns būs viņu darbs.

– Kas pirmais nāk prātā, iedomājoties par saviem tuvākajiem kolēģiem?

– Saviem kolēģiem bāriņtiesās šajā jubilejas gadā vēlu atcerēties, ka mūsu palīdzība tiešām ir vajadzīga. Cilvēki mēdz būt nepateicīgi, tomēr palīdziet viņiem, jo ir taču tik labi iet pa dzīvi un pamanīt brīdi, kad esi vajadzīgs, brīdi, kad esi neaizstājams – kā ūdens, kā gaiss, kā mājas.

Devītās bāriņtiesu darbinieku nometnes dalībnieki Bauskā šagada jūlijā.

VASARAS SKOLAS SOCIĀLAJIEM DARBINIEKIEM

Lai veicinātu sociālo darbinieku profesionalitāti un sociālā darba profesijas pārstāvju personības attīstību un izaugsmi, Labklājības ministrija (LM) no 24. līdz 26. jūlijam jau trešo gadu pēc kārtas organizēja sociālo darbinieku vasaras skolu “Es izzinu sevi, lai palīdzētu citiem”.

Sociālo darbinieku ikdiena saistīta ar dažādu problēmsituāciju risināšanu, un svarīgi, lai cilvēkiem nepieciešamo atbalstu sniegtu profesionāls, harmonisks un radošs sociālā darba speciālists. Tāpēc vasaras skolā galvenais uzsvars bija vērsts uz sociālo darbinieku personības stiprināšanu – gan profesionālo, gan psihoemocionālo.

Vasaras skolā piedalījās pašvaldību sociālo dienestu speciālisti no 22 pašvaldībām. Pēc iepriekšējo gadu

dalībnieku ierosinājuma katru reizi vasaras skola tiek rīkota citā reģionā. Aizpērn LM sadarbībā ar biedrību “Sociālā atbalsta, apmācības un informācijas centrs AD OPUS” vasaras skolu organizēja Limbažu novada Katvaru internātskolā, pagājušajā gadā tā notika Kurzemē – Kandavā, bet šogad vasaras skolas mājvieta bija “Latvijas Valsts mežu” tūrisma un atpūtas centrs “Ezernieki” Lubānas novadā.

Vēlmi piedalīties vasaras skolā izteica 134 profesionāļi no 54 pašvaldību sociālajiem dienestiem, taču, ņemot vērā ierobežotās finanses (vasaras skolas tiek organizētas par valsts budžeta līdzekļiem), šogad dalība pasākumā tika apstiprināta 60 dalībniekiem. Tāpat kā iepriekšējos gados, dalībnieku atlase notika pieteikšanās secībā, kā arī izvērtējot iedzīvotāju un sociālo darbinieku skaita proporciju, atbilstošu izglītību, ieņemamo amatu, dalību iepriekšējās vasaras skolās.

Labklājības ministrija pozitīvi vērtē lielo atsaucību, jo tas liecina, ka profesionāļi ir ieinteresēti radoši un interaktīvi pilnveidoties, papildināt savas profesionālās kompetences un personiskās kvalitātes ar jaunām zināšanām un metodēm sociālajā darbā un saskarsmē. Tāpēc tiks meklētas iespējas arī turpmāk atbalstīt sociālā darba profesijas pārstāvju personības attīstību un izaugsmi.

Vasaras skolā “Ezerniekos” sociālie darbinieki varēja interaktīvā veidā apgūt jaunas zināšanas par izdegšanas sindromu un attīstīt prasmes tā pārvarēšanai, papildināt komunikācijas veidošanas māku darbā ar dažādām klientu grupām, attīstīt praktiskās iemaņas kustību terapijas tehniku izmantošanā sociālajā darbā un vēl citas praktiskās iemaņas. Nodarbību saturu veidoja profesore Lidija Šilņeva, kura likusi pamatus sociālajam darbam Latvijā.

Ņemot vērā, ka gandrīz katrā sociālajā dienestā speciālistu nav pietiekami un sociālo darbinieku trūkst visā Latvijā, kā arī to, ka ne katrs spēj veikt sociālo darbu, tāpēc aiziet no šīs profesijas, jo ikdienas darbā jāsaskaras ar psiholoģiski smagām situācijām, vasaras skolas ir nozīmīgs atbalsts un iespēja “neizdegt”.

Vasaras skolas dalībnieces (šajā profesijā diemžēl ir izteikts vājā dzimuma pārsvars) vienprātīgi atzīst, ka šādas vasaras mācības un kopābūšana sniedz iespēju sociālajiem darbiniekiem dalīties gan labajā praksē ar citiem kolēģiem un paraudzīties uz savu darbu “no malas”, gan iedvesmo un sniedz radošo enerģiju jaunu mērķu sasniegšanai.

Dažas dienas vēlāk – 4. un 5. augustā – Labklājības ministrija pirmo reizi rīkoja vasaras skolu sociālo dienestu vadītājiem. Tā notika Rēzeknes novadā, viesu namā “Ezerkrasti” pie Rāznas ezera, un aizritēja ar devīzi “Palīdzēt citiem varu, tikai apzinoties sevi”.

Sociālo dienestu vadītāju vasaras skolai varēja piešķirties sociālā dienesta vai tā struktūrvienības vadītājs no ikvienas pašvaldības. Iespēju par valsts budžeta līdzekļiem piedalīties LM organizētajā pasākumā izmantoja 45 sociālo dienestu vadītāji no visiem plānošanas reģioniem: 12 no Latgales, 11 no Vidzemes, deviņi no Rīgas, astoņi no Zemgales un pieci no Kurzemes.

Vasaras skolas norisi nodrošināja LPS paspārnē esošā Latvijas Pašvaldību sociālo dienestu vadītāju apvienība. Divas dienas “Ezerkrastos” pie Rāznas ezera norisinājās dažādas aktivitātes profesionālu supervizoru (konsultanti darba un profesionālās darbības jautājumos) un deju un kustību terapiju vadībā. Skoliņas

dalībnieki varēja piedalīties arī spēku atjaunošos pasākumos.

Nodarbības liela vērība tika pievērsta supervīzijai un saistībā ar to vairākiem būtiskiem jautājumiem – savu resursu un iedvesmas avotu apzināšanai, iespējamo šķēršļu novēršanai ceļā uz konkrētu profesionālo mērķi, tika izspēlētas lomu spēles un fiziskās aktivitātes ar dejas palīdzību.

Jāpiebilst, ka Labklājības ministrija ar Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļu atbalstu līdz 2022. gada decembrim plāno par 20 procentiem palielināt pašvaldībām šobrīd pieejamo atbalstu par pašvaldību sociālā darba speciālistu dalību apmācībās un supervīzijā – to paredz grozījumi Ministru kabineta noteikumos Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 9.2.1. specifiskā atbalsta mērķa “Paaugstināt sociālo dienestu darba efektivitāti un darbinieku profesionalitāti darbam ar riska situācijās esošām personām” pasākuma “Profesionāla sociālā darba attīstība pašvaldībās” īstenošanas noteikumi”. Projekts 25. augustā izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē un vēl jāaskaņo ar ministrijām un jāapstiprina valdībā.

Palielinot kompensācijas apmēru no pašreizējiem 50 līdz 70 procentiem, tiks sniegts lielāks atbalsts pilnvērtīgai sociālā darba speciālistu profesionālās kompetences pilnveidei un konsultatīvā atbalsta saņemšanai. Līdz šāgada 20. oktobrim pašvaldībām jāiesniedz III ceturkšņa pārskats par apmācību un supervīzijas nodrošināšanas izmaksām laikā no 2016. gada 1. jūlija līdz 30. septembrim. Šīm apmācībām jau piemēros 70 procentu kompensāciju.

Sagatavojusi **Marika Kupče**,
Labklājības ministrijas Komunikācijas nodaļas vadītāja

PIRMĀ PAŠVALDĪBU ATTĪSTĪBAS PLĀNOTĀJU VASARAS NOMETNE

No 15. līdz 17. augustam Ikšķiles novadā, atpūtas kompleksā “Turbas”, norisinājās pirmā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) organizētā vasaras skola Latvijas pašvaldību attīstības plānošanas speciālistiem.

Vasaras skola tika rīkota ar mērķi stiprināt Latvijas pašvaldību un plānošanas reģionu attīstības plānošanas speciālistu profesionālo kapacitāti, nodrošinot iespēju 40 speciālistiem no dažādām Latvijas pilsētām, novadiem un reģioniem trīs dienu intensīvu apmācību nometnē uzlabot savas zināšanas un prasmes. Nometnes moto bija “No idejas līdz projekta īstenošanai!”, pirmo dienu veltot zināšanām, otro – prasmēm, bet trešo – pieredzes apmaiņai.

Nometnes pirmajā dienā notika piecas lekcijas par attīstības plānotājiem svarīgām tēmām. Ekonomists un mārketinga speciālists **Aigars Plotkāns** vadīja lekciju par novadu un pilsētu zīmolu veidošanu, mudinot dalībniekus izziņāt savas teritorijas vērtības un to izmantošanas iespējas. VSIA “Autotransporta direkcija” Sabiedriskā transporta plānošanas daļas vadītāja **Ināra Briksne** iepazīstināja ar aktualitātēm transporta plānošanas jomā, savukārt Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras (LIAA) vecākais investīciju projektu vadītājs zaļo tehnoloģiju/enerģētikas un kokrūpniecības nozarēs **Reinis Āzis** sniedza ieskatu par LIAA piedāvāto atbalstu pašvaldībām uzņēmējdarbības veicināšanai. SIA “Karšu izdevniecība Jāņa sēta” galvenais redaktors **Jānis Turlajs** savā lekcijā analizēja pakalpojumu pieejamību, daloties pieredzē par Bauskas novada izglītības iestāžu attīstības un optimizācijas plāna sagatavošanu. Noslēgumā VARAM Klimata pārmaiņu departamenta direktore **Ilze Prūse** aicināja dalībniekus vairāk iedziļināties klimata pārmaiņās un noskaidrot, kas to rezultātā mainās un kam būtu jāmainās pašvaldībās. Dienas beigās nometnē norisinājās stāstu vakars, kurā dalībnieki dalījās savos pieredzes stāstos par to, kā izdevies nonākt no idejas līdz projekta īstenošanai dzīvē, kas vienlaikus bija arī nometnes vadmotīvs.

Vasaras skolas otrā diena tika veltīta to prasmju pilnveidošanai, kas ir īpaši svarīgas tieši attīstības plānošanas speciālistu ikdienas darbā. Treniņus par sadarbību, efektīvu komunikāciju un radošu risinājumu meklēšanu vadīja sertificēti *FranklinCovey* treneri **Ilmārs Vamzis** un **Čirts Priekulis**. Visas dienas garumā kopā ar nometnes dalībniekiem tika meklētas atbildes uz jautājumiem par attīstības plānošanas speciālistu lomu un nozīmi pašvaldībās un plānošanas reģionos, rosinot aktīvu diskusiju un viedokļu apmaiņu. Treniņu noslēgumā norisinājās darbs komandās, un dalībnieki domāja risinājumus pašu izvirzītām attīstības plānošanas problēmām. Dienas izskaņā notika kopīgs novadu vakars, kurā dalībnieki iepazīstināja kolēģus ar savam novadam vai pilsētai raksturīgo.

Nometnes noslēdzošā, trešā diena aizsākās ar dalībnieku komandu prezentācijām, kurās tika atspoguļoti situācijas izpētes radoši risinājumi, izmantojot iepriekšējās dienās apgūtās zināšanas un prasmes. Divām komandām vajadzēja domāt izglītības jomā, radot idejas, kā varētu izmantot novada pamatskolas telpas pēc tās slēgšanas. Savukārt divu citu komandu uzdevums bija piedāvāt risinājumus teritorijas ilgtspējīgai attīstībai saistībā ar mazdārziņu teritorijām, kas atrodas pilsētas nomalē un kur notiek nelegāla apbūve, izmantojot teritorijā esošās mājas pastāvīgai dzīvošanai. Vēl divas komandas prezentēja savu redzējumu saistībā ar tūrismu un teritoriju pievilcību, radot risinājumus tūrisma infrastruktūras un maršrutu attīstībai mazā pierobežas novadā, kurā tūrisma piedāvājums ir ierobežots.

Dalībnieku komandu prezentācijām sekoja divu viesu stāstījumi par to, kā izdevies īstenot dažādas idejas, tādējādi iedvesmojot nometnes dalībniekus drosmīgiem un radošiem darbiem arī turpmāk. Iman-ta Ziedoņa fonda “Viegli” padomes priekšsēdētāja **Žanete Grende** dalījās savā pieredzē saistībā ar vairākiem īstenotajiem projektiem un idejām, savukārt projekta “1836” koordinators **Enriko Plivčs** pastāstīja par projektu, kura mērķis ir izveidot 1836 km garu

tūrisma ceļu apkārt Latvijai, savu stāstu pasniedzot muzikālā veidā.

Nometnes noslēgumā Ikšķiles novada pašvaldība iepazīstināja ar novada attīstībai nozīmīgiem objektiem.

Aizvadītā vasaras skola bija pirmās šāda veida apmā-

cības Latvijā. Visi nometnes dalībnieki atzina, ka šādu iespēju labprāt izmantotu arī turpmāk. Apmācību laikā pašvaldību attīstības plānošanas speciālisti papildināja Latvijas pašvaldībās un plānošanas reģionos ikdienā nepieciešamās profesionālās zināšanas un prasmes, kā arī guva motivāciju turpmāko darbu plānošanai un sekmēšanai.

Kā aizvadīto pasākumu raksturo paši dalībnieki

- *Lieliska iespēja iepazīt kolēģus no dažādiem novadiem, stiprināt jau esošās draudzības un iegūt jaunus kontaktus. Pasākums ļāva iemācīties ko jaunu ne tikai par sevi, bet saprast arī kolēģus.*
- *Profesionāli pārdomāts, attīstošs un iedvesmojošs pasākums turpmākam radošam un profesionālam darbam!*
- *Iedvesmojošs pasākums, kurā iespējams izrauties no ikdienas rūpju zonas un ar līdzīgi domājošiem saredzēt pozitīvo savā darbā un dzīvē. Sajust, ka neesi viens!*
- *Ļoti iedvesmojošs pasākums ar ļoti plašu zināšanu un prasmju klāstu. "Restarts" darbam!*
- *Izcila iespēja un "atpēriens" – jaunas zināšanas, tikšanās, pieredze, emocijas!*
- *Uz radošu darbību un komandas darbu vērst pasākums!*
- *Kas tāds ir jāpiedzīvo, vasaras skola – nometne ir ļoti vērtīgs pasākums – katram novēlu piedzīvot tādu izjūtu gammu kā mēs visi kopā!*
- *Nepārspējams pozitīvisms un uzlādējošs radošums – iedvesmos pat akmeni!*
- *Mūsdienīgs, efektīvs plānotāju izaugsmes pilnveidošanas pasākums!*

Kādi ir daži no dalībnieku minētajiem ieguvumiem

- *Apgūtās metodes savas personības profesionālajai pilnveidošanai un apmācību laikā iegūtie instrumenti darba procesa uzlabošanai.*
- *Pieredzes apmaiņa, kontakti ar citām pašvaldībām un VARAM speciālistiem turpmākas sadarbības projektu veidošanai novada attīstībai.*
- *Mani ieguvumi – jaunas zināšanas un prasmes dzīvei (attiecību veidošana, attieksme pret lietām un darbu, praktiska informācija, dažādā un iedvesmojošā kolēģu pieredze). Pašvaldības ieguvumi – profesionālāks un drosmīgāks darbinieks, kas domās par sinerģiju, nevis kompromisu.*
- *Esmu iepazinusies ar jauniem instrumentiem, kā darbu darīt kvalitatīvāk un produktīvāk, un tas uzlabos manu darba uzdevumu izpildi. Rezultātā no tā iegūs arī pašvaldība kopumā!*
- *Mani ieguvumi – vēl padziļinātāka izpratne par to, ka domāšanas veidu un skatījumu uz lietām un darbībām mēs nosakām paši savā prātā; kontakti ar savas jomas speciālistiem; vēl viena jauna vieta Latvijā, kas tagad zināma; dažāda specifiska informācija par plānošanas jautājumiem. Pašvaldības ieguvumi – darbinieks ar iepriekš uzskaitītajiem ieguvumiem un jauniegūtām zināšanām!*

Pasākums tika finansēts Norvēģijas Finanšu instrumenta 2009.–2014. gada perioda programmas "Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm" projektā "Latvijas plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību teritoriālās attīstības plānošanas kapacitātes palielināšana un attīstības plānošanas dokumentu izstrādāšana" (Nr.4.3.-24/NFI/INP-002).

Sagatavojusi **Laura Dimitrijeva**,
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Reģionālās politikas departamenta Reģionālās attīstības plānošanas nodaļas vecākā konsultante – projekta koordinatore

IZJŪTOT ATBILDĪBU PAR SAŅEMTO ATBALSTU

Daina Oliņa

2016. gada ceļojumi, iepazīstot Latvijas plānošanas reģionus, vasarā aizveda uz Latgali. Šis gads Latgalei ir īpašs – darboties sāk otrā “Latgales programma”, kas pavērs iespēju saņemt finansējumu attīstībai arī mazajiem novadiem, bet 20. jūnijā tika izsludināts Latgales speciālās ekonomiskās zonas likums. Ko tas nozīmē Latgalei? Vai sekos cerētā izaugsme? To skaidrojām plānošanas reģiona Attīstības padomes sēdē Riebiņos, kur uzklusījām arī pašvaldību vadītāju viedokļus gan par jaunumiem, gan plānošanas reģionu nozīmi. Tomēr vispārēju priekšstatu par šim reģionam raksturīgo gūvām Rīgā.

I. Noraidošo attieksmi nomainījusi saprātne

Ar Latgales plānošanas reģiona (LPR) administrācijas vadītāju **Ivetu Maļinu-Tabūni** tikāmies pašā Rīgas viducī, kur Jēkaba kazarmu sākuma galā uz Brīvības pieminekli un Bastejkalnu “raugās” Latgales reģiona pārstāvniecība. Pārējie biroji atrodas Daugavpilī, Rēzeknē un Balvos. Tā nu sanāca, ka, sēžot Vecrīgā, runājam par Latgali.

– **Cik sena ir plānošanas reģiona vēsture un jūsu darbs tajā?**

– Latgales plānošanas reģionā strādāju kopš tā izveidošanas 2006. gadā, biju pirmā darbiniece. Pirms tam strādāju Latgales reģiona attīstības aģentūrā – sākumā vadīju Rīgas biroju, pēc tam biju aģentūras direktora vietniece. Kad izveidoja reģionus, Attīstības padomes pirmais priekšsēdētājs – Līvānu novada

domes vadītājs Andris Vaivods man piedāvāja vadīt administrāciju. Pēc tam viņu nomainīja Rita Strode, Gunārs Upenieks, Aldis Adamovičs. Tagad Latgales plānošanas reģiona Attīstības padomi vada Ludzas novada domes priekšsēdētāja Alīna Gendele. Zinu, ka citos reģionos ierasta dažāda kārtība, bet mums pēc pašvaldību vēlēšanām nākamo vadību ievēl uz visu sasaukuma laiku. Izņēmuma gadījumi rodas vien tad, ja vadītāju ievēl Saeimā.

Manai izglītībai it kā ir vairākas daļas – beidzu Rēzeknes lietišķās mākslas vidusskolu, apgūstot keramiķes arodu, pēc tam Latvijas Universitātē mācījos starptautiskās ekonomiskās attiecības. Nevaru teikt, ka mākslas skolā apgūtais vairs ir tikai hobijs, zināšanas man lieti noder pašreizējā darbā, veidojot reģiona tēlu. Iepirkumos uzvar dažādas firmas, to redzējums mēdz būt atšķirīgs, reizēm redzējuma vispār nav, tad nākas rosināt, jo tomēr kādam jānotur ģenerālā līnija. Keramikai laika neatliek, taču apgūtās zināšanas mani pavada vienmēr – kad top jauna mājaslapa, tiek veidotas audio vai vizuālās reklāmas par Latgali. 13. augustā Rīgas svētku laikā notiks tradicionālā Latgales diena Rīgā, ko organizējam kopā ar “Latgales tematiskajiem ciemiem”. Šī biedrība uzvarēja iepirkumā, tāpēc lielāko darbu veic viņi. Protams, mēs izsakām savas vēlmes, visu saskaņojam, taču mūsu kapacitāte neļauj būt visur un darīt visu pašiem, bet nevar jau speciāli algot cilvēku, kurš šādu pasākumu rīkotu reizi gadā. (Mūsu saruna notika pirms Rīgas svētkiem. Nu jau zināms, ka viss noritēja, kā plānots, vienīgi Dabas māte todien bija pārāk “raudulīga”, neļaujot apmeklētājiem pilnībā izbaudīt latgaliēšu iecerēto. – **D.O.**)

Jau aģentūras laikā mums bija Rīgas birojs (neliela telpa tepat netālu, Smilšu ielā), tāpēc novērtējam tā nepieciešamību un biroju saglabājam joprojām. Latgale atrodas tālu, tāpēc grūti būtu izbraukāt uz galvaspilsētu, lai klātienē tiktos ar ministriju darbiniekiem, ar valdību. Pateicoties VARAM atbalstītajai Latgales programmai, pārcēlāties uz šīm telpām Jēkaba kazarmās. Šeit esmu sapratusi, cik liela nozīme ir atrašanās vietai un ko nozīmē teiciens “vietas magnētisms”. 12.

Saeimā ir prāvs no Latgales reģiona ievēlēto deputātu pulks. No rīta, ejot uz Saeimu, viņi mēdz te iegriezties, apjautāties, kādas problēmas pašlaik risinām. Gadās pat tā, ka vakarā, pēc darba, deputāts atnāk jau ar gatavu risinājumu. Atrodoties pašā Rīgas "sirdī", daudz ko varam atrisināt ātrāk. Ar Latgales deputātiem tiekamies arī īpašās sanāksmēs. Daudz to bija šogad, kad tika gatavots Latgales speciālās ekonomiskās zonas likums. Paldies mūsējiem par ieinteresētību un sadarbību! Domāju, ka šeit, Rīgas biroja telpās, **abpusēji** tiek iegūta svaigākā informācija no pirmavotiem.

Ministru prezidents Māris Kučinskis tiekas ar Latgales pašvaldību vadītājiem. Foto: Valsts kanceleja

Šīs telpas allaž pieejamas arī mūsu uzņēmējiem. Investoriem nav jāmēro tālais ceļš, bet jautājumus izdodas nokārtot tepat. Pie mums brauc arī pašvaldību pārstāvji – iepriekšējā dienā te bija Daugavpils novada un Ludzas novada pārstāvji. Kopā apspriedām mūžīgo ceļu problēmu. Jāmeklē iespējas samazināt pašvaldības līdzfinansējumu no 25 uz 15 procentiem, diskutējām arī par iedzīvotāju ienākuma nodokļa procentiem. Pasākumu mums ir daudz. Nesen kopā ar VARAM uzņēmām moldāvu delegāciju. "Tematiskie ciemi" nu jau kļuvis par Latgales "brendu". Katru ideju cenšamies aplūkot no visām pusēm un to "nolaist uz zemes".

Vieta ir ideāla arī no publicitātes viedokļa – šeit ērti tikties ar presi, fotografēties. (Sarunas laikā iemaldījās pavecāks pāris, kas Jēkaba kazarmu labirintos meklēja kādu firmu. Iveta atvainojās un atsaucīgi iesaistījās viņiem palīgos. – **D.O.**) Šeit rīkojam preses konferences par nozīmīgākajiem pasākumiem, piemēram, "GORĀ" vai Daugavpils teātrī, arī grāmatu prezentācijas. Atrodamies tūristu maršrutu krustpunktā, tāpēc labprāt piedāvājam informāciju un materiālus par Latgali. Dažs ienāk, lai noskaidrotu par kādu konkrētu galamērķi, cits interesējas par Latgali vispār.

Iveta rāda brīnišķīgus un pamatīgus izdevumus par Latgali – "Latgale Unites" (Latgale vieno), kas tapa ar Latvijas un Krievijas pārobežu sadarbības programmas finansējumu, tāpēc te aicināts pavadīt brīvdienas Latgalē un Pleskavā; izdevums bija pieejams "airBaltic" pasažie-

riem. Vēl citi izdevumi – "Atver muzeju vārtus!", "Investē Baltijas ezeru zemē – Latgalē" (latviešu, krievu un angļu valodā) un daudzus citus, kas skatāmi arī Rīgas biroja plauktos un vitrīnās. Tādus apskatot, nūdien rodas pārlicība, ka darīšana te nav vis ar kādiem niekkalbjiem, bet pamatīgiem ļaudīm, kas "zina drēbi".

– Vai laiku no 2006. gada, kamēr vadāt LPR administrāciju, varat iedalīt kādos posmos?

– Nē, jo viss norit nepārtraukti, kaut gan visu laiku gaisā vīd arī reģionu likvidācijas draudi. Tomēr, neraugoties ne uz ko, mēs ejam uz priekšu, gatavojam daudz projektu. Pirmajiem no reģioniem mums bija iespēja ar pilotprojekta atbalstu jau **2013. gadā izveidot Latgales Uzņēmējdarbības centru**. Tieši uzņēmējdarbības vektoru gribētu minēt kā mūsu reģionam raksturīgāko iezīmi. Var izdalīt divus virzienus: strādājam ar jau esošajiem uzņēmumiem un investoriem, kā arī sekmējam jaunu uzņēmumu rašanos. Esam radījuši speciālu "produktu" – **Latgales biznesa mēnesi** (parasti tas ir oktobris un novembris), kurā uzmanību veltām jauniešiem. Mūs labprāt atbalsta uzņēmēji – viņi kopā ar mūsu pārstāvjiem ciemojas skolās, stāsta, kāds bijis viņu biznesa ceļš. Rīkojam arī konkursus un noslēgumā konkursa uzvarētājus vedam ekskursijā uz dažādiem uzņēmumiem. Esam nonākuši pie domas, ka **uzņēmējdarbības pamatus nepieciešams apgūt jau bērnudārzā**. Pieļauju, ka tas interesēs ne visus, citiem bērniem varbūt attīstītāks ir radošo talantu gēns. Ceram atrast atbilstošu fondu vai programmu, kas atbalstītu šādu pilotprojektu.

Atļaušos piemēru no savas dzīves. Skolas gados māksla man bija visai patāla, taču vecākiem likās, ka ar keramiku varēšu nopelnīt. Mācības lietīšajā skolā sākumā man īpaši nepatika, bet biju spiesta to darīt. Tolaik man likās, ka tie ir zaudēti gadi. Tagad esmu pateicīga vecākiem, jo ieguvu specialitāti, kas turklāt noder arī citā darbā. Bērnībā un skolas gados daudzi vēl neapjauš savas dotības. Tomēr tiem, kam ir uzņēmēja spēju iedīgli un kuri to vēlas, bērnudārzā un jaunākajās klasēs jādod izpratne par to, kas ir uzņēmējdarbība. Es pati būtu ļoti margināla un liktu to apgūt visiem (atzīmes nav tik svarīgas kā izpratne).

Šo ideju aizgūvām, ciemojoties Norvēģijā. Kopš mazotnes sākot mācīt biznesa pamatus, valsts panākusi to, ka jau trīspadsmit četrpadsmit gadu vecumā skolēni spēj veidot savus uzņēmumus, strādāt tajos. Svarīgi saprast, ka tavas nācijas labklājība ir cieši atkarīga no uzņēmējiem. Eiropas vecajās valstīs, kur biznesa attīstību neapsturēja sociālisms, viss notiek daudz vienkāršāk un pašsaprotamāk. Daudziem bērniem ir gan vecāku, gan vecvecāku paraugs – kā strādā uzņēmums, kā veidojas izmaksas – ienākumi, izdevumi, peļņa, kā ņemt kredītu, kā par to norēķināties, kā grūtību gadījumā kredītu restrukturēt. Mums šajā ķēditē bija pārrāvums, tāpēc mums jābūt pietiekami gudrai tautai, lai domātu par bērnu un mazbērnu nākotni, par viņu spēju gādāt nākotnē ne tikai par

“LOGS” VIESOS

sevi, bet arī par valsti. Ko tevī bērībā ieliek vecāki un skola, ar to tu arī lielākoties aizej dzīvē.

– **Kur domājat atrast cilvēkus, kam šāda “vienkārša valoda” būtu pa spēkam?**

– Gan jau atradīsim. Skaidrs ir viens, ka zem guloša akmens ūdens netek! Jau augustā iesniegsim projektu ar šādu ievirzi Latvijas un Lietuvas pārrobežu sadarbības programmā. Domāju, ka tas būtu interesanti arī kaimiņiem. Protams, mums pašiem vēl īsti nav skaidrs, kā to gudrāk darīt, bet gan jau idejas radīsies. Svarīgi ir darīt, un tad jau beigās arī sanāks. Varbūt esmu vecmodīga, taču uzskatu, ka skolā vajadzētu mācīt arī ticības lietas.

Atgriežoties pie uzņēmējdarbības, gribu pieminēt vēl kādu mūsu pasākumu ar jūtamiem rezultātiem – **pie-redzes un tirdzniecības misijas** dažādās valstīs. To rezultātā jau noslēgti padsmīt līgumi ar dažādu zemju uzņēmējiem. Ievirze ir visdažādākā – plastmasa, tekstils, koks. Sagatavot šīs misijas nav viegli, taču mūs atbalsta Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra. Ar viņu palīdzību misijas galamērķī atrodam atbilstoša profila uzņēmumu mūsējiem – tikai tad šīs pūles dod rezultātus. Braukt kaut kur uz labu laimi un cerēt atrast kaut ko veiksmīgam biznesam – tas nestrādā. Katru misiju nākas gatavot diezgan ilgi, toties braucienam ir konkrēti rezultāti. Ne jau tikai veiksmes mūs pavada. Mēģinājām dibināt kontaktus ar Poliju. Jā, tā ir liela valsts, taču... pašprietekama, jo paši spēj visu saražot. Tomēr cerīgs ir sākums ar Norvēģijas, Somijas un Nīderlandes uzņēmējiem. Viņi ir ieinteresēti sadarbībā gan izstrādājumu kvalitātes, gan salīdzinoši zemo izmaksu dēļ. Šīs aktivitātes ir vērts turpināt, jo partneri mūsu uzņēmējiem ļauj piedzīvot nepieciešamo “izrāvienu”. Tagad, protams, jauns izaicinājums gūts ar Latgales speciālās ekonomiskās zonas statusu.

Bijām pirmie, kas izstrādāja arī Latgales attīstības stratēģiju, ko apstiprināja 2010. gadā. Jau tobrīd sapratām, ka jākoncentrējas uz uzņēmējdarbību. Noteicām četras prioritātes: efektīvi uzņēmumi, prasmes, savienojumi un gudra pārvaldība. Klasiskā variantā tas mums neizdevās, jo fondu ieviešanu centralizēja,

taču Latgales programma mums izdevās. Jau pirmajā Latgales programmā koncentrējām uzmanību uz uzņēmējdarbību, kaut arī tolaik vēl īsti nebija atbilstošas programmas. Aktivitātes, kas saistījās ar citām ministrijām, pačibēja, bet ar VARAM mums sadarbība izdevās un izdodas joprojām. Tiesa, ministri mainījās, tomēr sapratni radām ar visiem.

Mūsu centienus atbalstīja arī bijušais Valsts prezidents Andris Bērziņš. Viņš uzaicināja mūs pievienoties vizītei Polijā. Abu valstu prezidentu klātbūtnē noslēdzām sadarbības līgumu ar Mazpolijas reģionu. Kaut arī sadarbību ar Poliju neminēju kā veiksmes stāstu, viņu piemērs mums parādīja vajadzīgo Latgales attīstībai. No viņiem aizgūvām brīvās ekonomiskās zonas modeli, kas atšķiras no pārējiem. Arī mēs savu jauniegūto statusu izmantosim līdzīgi – skaidri neiezīmējot teritoriju, bet noteicām reģiona kvotu – piecus procentus no visām platībām. Mēs taču nezinām katra uzņēmēja intereses un vajadzības, tāpēc viņam dodam iespēju nākt un attīstīt savu biznesu jebkurā no šīs zonas vietām. Protams, ka labprātāk gribētu, lai viņš izvēlas mūsu potenciālās industriālās teritorijas, bet, ja tur nav viņam nepieciešamās infrastruktūras vai izmaksas šķiet pārāk dārgas, savu biznesu viņš var attīstīt jebkur, tā teikt, “nolaisties jebkurā vietā”. Vienojamies, slēdzam līgumu, un viņš var izmantot speciālās ekonomiskās zonas labumus. No Mazpolijas reģiona aizgūtās pieredzes dēļ arī esam tik pateicīgi Andrim Bērziņam.

Bijām turp aizbraukuši arī speciāli – visi Latgales pašvaldību vadītāji. Katru gadu Kriņčā viņi rīko investīciju forumu, kā paši to sauc, “Mazo Davosu”. Protams, vēriens un spēki te ir cita līmeņa. Gandrīz visu Eiropas valstu pārstāvji – baņķieri, investori, dažādu uzņēmējdarbības nozaru pārstāvji, arī premjeri un prezidenti. Arī šo ideju ielāgojām un Daugavpilī kā Latvijas otrajā lielpilsētā kopā ar pilsētas domi noorganizējām pirmo Latgales investīciju forumu. Mūsu uzņēmējdarbības centrā ir it kā daudz darbinieku, taču viņi lielākoties strādā uz nelielu slodzi – pārzina kādu konkrētu teritoriju, tās uzņēmumus. Tā veidojas personiskāka attieksme.

Esam izdevuši investīciju katalogu, izveidojuši mājaslapu www.invest.latgale.lv. (Iveta lepnī parāda lapā

Mirkļi no Latgales dienām Rīgā

publicēto visnotaļ mūsdienīgo un asprātīgi sprigano videorullīti "Investē Latgalē", kas esot populārs sociālajos tīklos un ko iesaku noskatīties arī citiem.)

– Kā jūsu reģiona 21 pašvaldības vadītāji vienojās par speciālās ekonomiskās zonas teritorijām?

– Jāatzīst, ka, arī apspriežot lielākus projektus, pašvaldības ir ļoti saprotošas un spēj skatīties pāri sava novada vai pilsētas teritorijai. Viņi saprot kopīgās lietas, atbalsta cits citu, bet neaizmirst arī lokālās vajadzības. Viedokļi mēdz būt dažādi, tomēr, visu izdiskutējot, allaž atrodam kompromisu. Gribu atzīnīgi novērtēt mūsu abu lielo pilsētu – Daugavpils un Rēzeknes – vadību. Viņi ir "lielie spēlētāji" un mierīgi varētu iztikt bez mazajiem novadiem, tomēr vienmēr ieklausās un atbalsta. Domāju, ka daudz nosaka pilsētu līderi, viņu spēja domāt stratēģiski par visa Latgales reģiona attīstību. Pirmajā Latgales programmā diemžēl bija maz iespēju mazajiem novadiem. Otrā kopā ar VARAM veidojam tā, lai arī mazajiem būtu iespējas piedalīties. Ja viņi savā novadā saskata teritoriju, kur varētu veidoties industriālā zona vai attīstīties uzņēmējdarbība, arī viņi iesaistās.

– Jūs jau minējāt to, ka strādāt iznāk, zemapziņā vai prātā nemitīgi jaušot reģionu likvidācijas draudus.

– Reģiona funkcijas nemitīgi tiek mainītas – šo to atņem, citu uzdod. Laikam esam pieraduši, jo, kā jau teicu, visu laiku pastāv pašu reģionu likvidācijas draudi. Daudz vēribas veltām tūrismam. Sākumā mūs daudz kur neņēma vērā, "nepiedalīja", nelika kartēs mūsu ieteikto, tāpēc izvēlējamies iet paši savu ceļu. Domāju, ka vairāku gadu smagajam darbam tagad ir rezultāts – **Latgale kļuvusi par tūristu vispieprasītāko reģionu!** Brauc individuālie ceļotāji, jūtami pieaug tūristu grupu skaits. Gluži kā anekdotē. – *Ar ko "merseless" atšķiras no "toijotas"? – Ne ar ko, vienīgi ar naudu, kas ieguldīta mārketingā!*

Mums izdevās tāpēc, ka visu darām kopā ar pašvaldībām. Spējam vienoties draudzīgi. Piedalāmies dažādās izstādēs, daudzās valstīs, jo Latgalei ir ko piedāvāt! Mums ir tūkstošs ezeru. Pārrobežu projektus esam izmantojuši, lai sakārtotu pludmales ezeru krastos. Tagad dabas doto papildina jaunas pērles – Rotko centrs Daugavpilī, "GORS" Rēzeknē, Balvu jaunais muzejs, Ludzas senās pilsdrupas, Latgales mākslas un amatniecības centrs Līvānos, jaunais Šmakovkas muzejs Daugavpilī (nesen ar Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas pārrobežu projekta atbalstu tam izveidota, domāju, oriģināla mājaslapa). Pārrobežu projektus izmantojam daudz. Protams, meklējam saskares punktus ar kaimiņiem, tomēr galvenokārt domājam par mūsu reģiona vajadzībām.

Daudz esam strādājuši ar Latgales reģiona muzejiem. Jau minētajā projektā piedalījās 16 mūsu muzeji (rezultāts skatāms bukletā "Atver muzeju vārtus!"). Mūsu muzejniekus esam veduši uz Eiropas valstu muzejiem iepazīt jaunākās metodes viņu darbā. Muzeju mārketingu ir ļoti nozīmīgs. Apmeklētājam svarīgs ir **stāsts**. To jāprot radīt. Labs piemērs te ir Šmakovkas muzejs, kas latgaliešu seno pašbrūvēto dzērienu spējis apaudzēt ar stāstu, interaktīviem eksponātiem utt. Precīzi jāzina, cik daudz informācijas cik ilgā laikā spēj uztvert apmeklētājs. Stāstījumam jābūt interesantam un atraktīvam.

Kultūras funkcija vairs neietilpst plānošanas reģionu pienākumos. Tas netraucē mums radīt jaunas ieceres un arī tās īstenot. Sevišķi tāpēc, ka drīzumā mūs gaida divas nozīmīgas gadskārtas – gatavojamies Latgales kongresa simtgadei 2017. gadā, kas faktiski ievadīs Latvijas Republikas simtgadei veltītās norises. Abi šie svarīgie notikumi cieši savijas viens ar otru. Nākamgad 4. maijā plānojam katrā pašvaldībā iestādīt ozolu aleju no simts ozoliem.

– Jūsu reģiona mājaslapa liekas ļoti piesātināta ar informāciju par notikumiem, darba virzieniem, projektiem. Taču jūsu stāstā nejūt smaguma klātbūtni.

– Stāstot par plānošanas reģiona ikdienu, iespējams, ka viss izklausās it kā viegli, taču visam apakšā ir grūts un ilgs darbs. Lai kā censtos, bērnu pasaulē nevar laist pēc divām nedēļām. Darbs ir līdzīgs puzzles likšanai – liec pa gabaliņam, meklē katrai idejai atbilstošu fondu, kur tas iederas. Cītīgi sekojam MK noteikumiem to tapšanas gaitā. Cenšamies noskaidrot pašvaldību vēlnes, lai tās tiktu iestrādātas likumos.

Bija brīdis, kad Latgales pašvaldībām nebija investīciju pietiekamā apjomā, pret mums kā reģionu bieži vien izturējās visai noraidoši. Tagad tiešām jūtam Saeimas un valdības atbalstu. Mēs, protams, joprojām nevaram konkurēt ar Rīgu un citiem attīstītajiem novadiem, tomēr tagad mums ir dotas iespējas un tās jāizmanto, cik labi vien spēsim.

II. Latgalieši neļaus kāpt uz galvas!

29. jūlijā Latgales plānošanas reģiona Attīstības padome kārtējai sēdei pulcējās nevis kādā sēžu zālē, bet vasarai atbilstošā vietā – viesu mājā "Ēdene" Bicānu ezera krastā. Ne tāpēc, lai sauļotos un peldētos, bet tomēr sēdes laikā kaut nedaudz izjustu arī vasaras pilnbrieda klātbūtni, kas vējoja pa atvērtajām durvīm. Atstāstīt sanāksmes ir visai nepateicīgs uzdevums, jo lasāmviela parasti nav pārāk interesanta un spraiga. Tomēr latgalieši pierādīja, ka viņu gars un domas ir brīvi no visai ierastās gatavības piekrist visam, kas "nāk no augšas".

Vispirms, Alīnas Gendeles vārdiem runājot, "sumināja, sveica un labu vēlēja" jūnijā un jūlijā dzimušajiem Latgales pašvaldību vadītājiem. Šoreiz aplausus saņēma Stefans Rāzna (Ilūkste), Juris Dombrovskis (Cibla) un Pēteris Rožinskis (Riebiņi).

Pēterim Rožinskim kā mājasstēvam arī piederēja pirmā runātāja gods, īsā prezentācijā iepazīstinot ar savu novadu. Riebiņu novads izveidojās jau 2004. gadā no sešiem lauku pagastiem – Galēnu, Riebiņu, Rušonas, Silajāņu, Sīļukalna un Stabulnieku. Tā ir tipiska lauku teritorija, kurā neietilpst pilsēta vai pilsētciemats. Teritorijas platība ir 630 km², iedzīvotāju skaits tuvu sešiem

tūkstošiem. Iedzīvotāju blīvums te ir zemāks nekā vidēji Latvijā. Toties liksmību izsauca priekšsēdētāja paziņojums, ka novadā izjūtot sieviešu trūkumu, kas Latvijai retums! Kā visur Latgalē, novadā daudz ezeru. Rušonas pagasts kurā notika sanāksme, ir ezeriem bagātākais (no 32 novada ezeriem te "pierakstīti" 23 ezeri). Šeit ir daudz dabas liegumu. Puse no novada budžeta ir pašu nopelnīta, otra ienāk no Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda. Kā visur, arī te ir skolas, kultūras nami un amatiermākslas kolektīvi, bibliotēkas. Netieši metot loku uz plānošanas reģiona virsuzdevumu, P. Rožinskis teica paldies kolēģiem par pašvaldībai iedalīto Latgales programmas naudu, kas nākotnē ļaus ne tikai izdzīvot, bet arī virzīt novadu augšupejai.

23. un 24. septembrī Latgales vēstniecībā "GORS" Rēzeknē notiks "Uzņēmēju dienas Latgalē" (pērn tās notika Daugavpilī). Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras (LTRK) Latgales reģiona Uzņēmējdarbības padomes priekšsēdētājs **Andrejs Jermolajevs** un valdes padomniece reģionālajos jautājumos **Ilze Brice** izklāstīja iecerēto (gan par izstādi, gan biznesa forumu un diskusijām par Latgales reģiona uzņēmējiem svarīgo) un aicināja piedalīties arī tos, kas tobrīd vēl nebija pieteikušies.

Kad Attīstības padomes sēdē kārtā pienāca vienai no Latgales reģiona nākotnes "nāglām", Alīnas Gendeles labā (šoreiz gan – kreisā!) roka **Iveta Maļina-Tabūne** ziņoja par Latgales speciālās ekonomiskās zonas

(LSEZ) platību noteikšanas peripetijām, kas visiem par prieku vainagojās ar uzvaru. Diskusijas skāra pašvaldības iespēju 80% atlaidi nekustamā īpašuma nodoklim samazināt līdz 10%, ja uzņēmējs nepilda solīto. Izskanēja iebildes, ka spēles vidū mainīt noteikumus

nav korekti. Cikstēšanās ieilga, bet likuma neizsludināšana draudēja aizkavēt labo ieceru uzsākšanu. Ar Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa atbalstu un sapratni LSEZ likums tika izsludināts. Speciālajai zonai reģionā paredzēti 5%

no zemes kopplatības jeb 72 tūkstoši hektāru. Iveta pateicās visiem pašvaldību vadītājiem, kas atsūtījuši tabulas ar plānotajām zemes platībām. Latgales uzņēmējdarbības centra vadītājs **Vladislavs Stankevičs** uzteica visus par to, ka LSEZ atvēlēta gan publiskā, gan privātā zeme, tātad investoram būs iespējas izvēlēties, kā arī sīkāk skaidroja "spēles noteikumus".

Iveta parādīja tabulu, kurā provizoriski sadalīta LSEZ noteiktā kvota – 72 000 ha. **Latgalieši nolēmuši būt tālredzīgi un pagaidām pašvaldībām sadalīs tikai 25 000 ha**, atbilstoši grupai, kurā ietilpst pašvaldība (nacionālās nozīmes centri; reģionālās nozīmes centri; novada nozīmes centri un pārējie novadi). **Pārējo nolemts paturēt rezervē** reģionālās nozīmes projektu īstenošanai. *"Rezervju mums pietiek, varat neraizēties, kolēģi!"* drošināja Alīna Gendele.

I. Maļina-Tabūne tomēr atklāja vēl kādu latgaliešu "noslēpumu", kas viņiem būs atšķirīgs no Latgalē jau esošās Rēzeknes speciālās ekonomiskās zonas, kam kvotas teritorija iezīmēta likumā. Līdzīgu prasību LR Saeimas Juridiskais birojs izvirzījis arī plānošanas reģionam. *"Laikam domāja, ka mēs visi sakausimies,"* komentē Iveta. LSEZ gadījumā kartē teritoriju iezīmēs tikai tad, kad atnāks konkrēts uzņēmējs un izteiks savas vēlmes.

Attīstības padome vienojoties atbalstīja šos priekšlikumus, kā arī Latgales plānošanas reģiona 2015. gada publisko pārskatu, ar ko visi bija iepazinušies jau iepriekš.

Attīstības, plānošanas un projektu ieviešanas nodaļas vadītāja **Kristīne Uzula** prezentācijā iepazīstināja ar nākamā perioda plānotajiem projektiem Latvijas un Lietuvas pārrobežu sadarbības programmā, bet, kamēr tiem nav dots starts, informāciju "noslepenošu".

Par Latgales reģiona deinstitucionalizācijas (DI) vadības grupas pārstāvju apstiprināšanu ziņoja projekta koordinatore **Ināra Krūtkrāmele**. Interesanti, ka tieši Latgalē raisījās daudz diskusiju par šo jau

it kā akceptēto jaunu. Arī vēlāk sarunās ar pašvaldību vadītājiem izskanēja bažas par šo ieceri: *"Jau pašā sākumā mums lika saprast, ka neatkarīgi no mūsu piekrišanas DI process virzīsies uz priekšu; ar gudru ziņu mums parādīja "burkānu" – iespējamus labumus (jauni projekti, līdzekļi dzīvokļu labiekārtošanai brīvlaistajiem u.c.); mēs gribējām palikt pie sava, bet pēc gadiem sūrotos, ka palikām bez naudas."*

Saprātīgs bija Alīnas Gendeles ierosinājums nevirzīt šajā grupā politikas, jo tuvojās pašvaldību vēlēšanas, bet sociālās jomas zinātājus. Savukārt Attīstības padomes viedokli tajā uzturēs Iveta Maļina-Tabūne. Tomēr daļu klātesošo pat aizkaitināja plāns centralizēti tērēt naudu sabiedrības izglītošanai par šo neviennozīmīgi vērtēto ieceri. Diskusijas uzsita tik augstu vilni, ka iznākumā pašvaldību vadītāji (dažiem atturoties) nobalsoja par šādu lēmumu:

"Noslēgt ar Labklājības ministriju sadarbības līgumu "Par sadarbību sabiedrības izpratnes veidošanā un informēšanā par sabiedrībā balstītu pakalpojumu attīstību" ar nosacījumu, ka sadarbības līgums tiks papildināts ar punktu, ka Labklājības ministrija uzņemas atbildību par tās veikto centralizēto iepirkumu un apņem kompensēt pilnā apmērā Latgales plānošanas reģionam visas izmaksas, kas tam radīsies Labklājības ministrijas rīcības rezultātā un tiks atzītas par neatbilstoši veiktām (neattiecināmām izmaksām)."

Latgalieši vis neļaus sev kāpt uz galvas! Alīnas Gendeles vadītā sēde ritēja lietišķi un raiti, bez lieka "ūdens". Uz sēdi bija atbraucis arī viens no aktīvākajiem Latgales interešu aizstāvjiem LR 12. Saeimā

Aldis Adamovičs, kurš līdz tam vadīja Preiļu novadu un Latgales plānošanas reģiona Attīstības padomi, kā vienmēr, bija gatavs bijušajiem kolēģiem dot vērtīgus padomus turpmākajam darba cēlienam.

Aktīvāko diskutētāju gods todien pienācās **Jānim Lāčplēsim** no Daugavpils un **Stefanam Rāznam**. Jautrību izraisīja Stefana kunga (lietoju Alīnas Gendeles jauko uzrunas formu) spriganais priekšlikums: **"Mēs plānojam apmācības muzejniekiem. Vai nebūtu laiks līdzīgas apmācības organizēt arī Saeimas un valdības darba kapacitātes celšanai?!"**

III. Plānošanas reģions – mūsu pirmais glābiņš

Pēc Attīstības padomes sēdes lūdzām vairākiem pašvaldību vadītājiem izteikt savu viedokli par Latgales plānošanas reģionu un Latgales izaugsmes iespējām.

ALĪNA GENDELE, Latgales plānošanas reģiona Attīstības padomes priekšsēdētāja, Ludzas novada domes priekšsēdētāja:

– Tas, ka tika izveidoti plānošanas reģioni, ka Attīstības padomes pulcē kopā visu pašvaldību vadītājus, ka viņi kopīgi izskata sava reģiona attīstību, izstrādā attīstības dokumentus, manuprāt, ir ļoti svarīgi. Reģiona robežās mēs ātrāk rodam risinājumus kopīgajām problēmām. Latvijā ir ļoti dažādas pašvaldības – gan teritorijas lieluma un iedzīvotāju skaita, gan atrašanās ziņā (vērtējot attālumu no Rīgas), gan finanšu daudzumā. Turpretim reģiona ietvaros pašvaldības ir aptuveni vienādā situācijā, jo risināmie jautājumi ir līdzīgi. Pat, aizbraucot uz sanāksmēm Pašvaldību savienībā, kur pulcējas visu reģionu pārstāvji, jūtama daudz lielāka viedokļu atšķirība, bieži vien pat diametrāli pretēja. Un tad sākas...

Šeit mēs daudz vieglāk un ātrāk spējam vienoties, ja nepieciešams, arī rast kompromisus. Mēs apzināmies, ka jāatbalsta citam citu. Protams, arī mēs diskutējam, bet nekad nav tā, ka otru nespējam saklausīt.

Mūsu Latgales reģionam ir ļoti aktīva administrācija. Mums ir paveicies ar administrācijas vadītāju Iveta Maļinu-Tabūni. Viņa ir ļoti aktīva, ar savu redzējumu. Iveta prot lieliski komunicēt ar ministriju ierēdņiem. Tas nozīmē, ka arī man pēc tam tikties un risināt jautājumus ir vieglāk, jo tiltiņš starp Latgales reģionu un ministriju jau ir izveidots. Administrācijas speciālisti rosīgi iesaistās projektos. Veiksmīgi izmantojam pārrobežu sadarbības projektu iespējas, risinot Latgales kopīgās vajadzības. Arī tūrisma jomā svarīgi ir redzēt visu Latgali. Mūsu administrācija to spēj, jo viņiem rūp attīstīt visu Latgali kopumā.

Latgales reģionam ir vēl kāda, domāju, stiprā puse – mums ir nacionālā līmeņa centri (Daugavpils un Rēzekne), bet mēs protam sadzīvot. Zinu, ka tā nav visur. Mūsu lielo pilsētu vadītāji izprot arī rūpes par reģionu kopumā. Savukārt novadu pašvaldības apzinās, ka abu pilsētu izaugsme ir svarīga visiem. Ja Daugavpils un Rēzekne attīstīsies, tur būs vairāk darb-

vietu reģiona Jaudīm. Viņiem nebūs jāmeklē darbs ārzemēs, viņi paliks Latgalē! Tas ir ļoti svarīgi.

Uzskatu, ka plānošanas reģioniem ir jābūt. Katram no tiem ir sava specifika un veiksmes. Pašlaik daudziem liekas, ka Latgalei ticis vairāk vērības un labumu. Latgales programma un speciālā ekonomiskā zona tiešām ir liels solis uz priekšu. Beidzot valdība sapratusi, ka Latgales reģions ir jāatbalsta nevis vārdos, bet darbos. Būsim godīgi – tā ir pierobeža! Nedrīkst pieļaut, ka cilvēki no turienes aizbrauc projām un lauki paliek tukši. Tā ir visas valsts drošība. Piešķirtie "labumi" ir tikai instruments. Pārējais paliek cilvēku ziņā – cik aktīvi pašvaldības uzrunās savus iedzīvotājus, cik liela būs uzņēmēju aktivitāte. Tikai tad varam gaidīt rezultātus. Gribu uzsvērt, ka mēs vienlaikus uzņemamies arī sava veida atbildību. Lai nenotiktu tā, ka pēc gadiem publiski izskanētu viedoklis: sak', viņiem deva un deva, bet rezultātu nav. Ceru, ka būsim arī piemērs citiem reģioniem, kā uzstājīgi un neatlaidīgi prasīt valdībai atbalstu savu pašvaldību izaugsmei. Zinu, ka situācija, piemēram, Vidzemes pierobežā problēmu ziņā daudz neatšķiras no Latgales.

Mums visiem ir prieks par to, ka Latgale mainās, top arvien skaistāka. Ne velti šovasar visdažādākās tūristu grupas un individuālie ceļotāji uzskata par godu atbraukt uz Latgali! Rīgā daudziem vēl saglabājies priekšstats, ka Latgalē nav ko redzēt un darīt, turklāt tur nemaz nav ceļu. Jā, situācijas ir dažādas, tomēr reģions mainās un attīstās.

Sēdēt uz diviem krēsliem un domāt gan par Ludzas novadu, gan Latgali kopumā, protams, nav viegli. Tomēr cenšos nodalīt reģiona un Ludzas novada sāpes un intereses.

ANDRIS VAIVODS, Līvānu novada domes priekšsēdētājs, un STEFANS RĀZNA, Ilūkstes novada domes priekšsēdētājs, savas pārdomas par plānošanas reģionu pauda "tandēmā".

A. Vaivods: – Mūsu Latgales plānošanas reģions, būdams pirmais, ir parādījis, kādam jābūt plānošanas reģionam. Atbalstu viedokli, ka plānošanas reģioniem bija jāklūst par otrā līmeņa pašvaldībām (tāda savulaik bija ministra Edgara Zalāna ideja). Tie ir vienīgā reģionālā valsts struktūra, kas vēl dod iespēju kaut ko paveikt tepat, uz vietas.

S. Rāzna: – Domāju, ka lielākā kļūda bija – nezinu, vai tā notika alkātības vai varas turēšanas dēļ – nepasniegt Eiropai Latviju kā četru reģionu valsti. Tādējādi reģionu izlīdzināšana nedarbojas, jo ERAF mūs uzskata par vienu reģionu.

A. Vaivods: – Ja šīs kļūdas nebūtu, naudas plūsma jau sen tiktu tuvāk iedzīvotājiem. Reģionālais likums būtiski nav mainīts kopš brīža, kad iedeva statusu plānošanas reģioniem, mazas izmaiņas es neskaitu. Zaļāna izstrādātais modelis paredzēja plānošanas reģioniem būtiskas tiesības, pat ar pārstāvniecību Ministru kabinetā.

S. Rāzna: – Sekas tāpēc arī skaidras – Rīga attīstās, tai un apkārtni dod arvien vairāk līdzekļu, jo Eiropa mūs uztver kā vienu reģionu. Rezultātā atšķirības starp Rīgu un lauku reģioniem plešas vēl tālāk plašumā. Viss notiek pilnīgi pretēji sākumā iecerētajam.

A. Vaivods: – Visdažādākās iestādes tiek centralizētas Rīgā, taču nav noslēpums, ka naudu vienmēr vislietderīgāk var izmantot nevis sadalot “no augšas”, bet uz vietām.

Vai uzņēmēji sajūtīs labumu no Latgalei atvēlētajiem līdzekļiem un speciālās ekonomiskās zonas priekšrocībām? Ceru, ka jā, taču tas būs atkarīgs no daudziem faktoriem, pirmām kārtām no valsts attieksmes. Bijām aizbraukuši uz Poliju, kur speciālās ekonomiskās zonas modelis reāli darbojas. Pēc viņu parauga iesniedzām savus priekšlikumus, veidojot likumu. Tagad viss atkarīgs, vai tos pieņems arī investori, taču arī viņi skatās uz valsti, jo daudz kas jau ir nokavēts. Pirms pieciem desmit gadiem būtu cita situācija. Mums ir dota iespēja, kas varētu būt, bet atkal jau skan valodas, ka mēs ar savu ekonomisko zonu sagrausim Eiropas konkurenci. Varat iedomāties – Latgales uzņēmēji sagraus visu konkurenci Eiropā! Tas ir smieklīgi!

JĀNIS LĀČPLĒSIS, Daugavpils pilsētas domes priekšsēdētājs:

– Pārējiem reģioniem nav pamata turēt uz mums greizu prātu par piešķirtajiem Latgales programmas līdzekļiem. Muļķības, paskatieties, kādas kohēzijas naudas aizplūst, piemēram, uz Rīgas Brīvostu – pusotras reizes vairāk. Tikai mēs ne uz vienu tāpēc “zobu neturam”, bet priecājamies, ka tiek arī citiem reģioniem. Par sadali vienojamies

godīgi – katrai pašvaldībai tiks dota iespēja realizēt kādus projektus. Kāds būtu visgudrākais projekts? Iespēja atbalstīt uzņēmējdarbību!

Viennozīmīgi esmu par to, ka pašvaldībai var un vajag iesaistīties uzņēmējdarbībā, tikai ar vienu noteikumu – to nedrīkst dotēt, lai konkurence būtu godīga. Ja pašvaldība kā kārtīgs saimnieks sniedz pakalpojumu labāk, konkurē godīgi, jo godīgi maksā nodokļus, nodrošina darbiniekiem sociālās garantijas, turklāt saimnieko efektīvāk un piedāvā lētāku pakalpojumu, – kāpēc to nesniegt iedzīvotājiem? Pašvaldība ir objektīvi ieinteresēta visu peļņu ieguldīt uzņēmumā un pakalpojumā, tāpēc tās piedāvātais pakalpojums būs lētāks. Privātajam īpašniekam gribas kaut ko ielikt arī savā kabatiņā. Protams, bankrotēt var jebkurš sliktis saimnieks – gan pašvaldība, gan privātais. Tomēr ir viena sfēra, kurā privātais spēj saimniekot “sevišķi efektīvi” – cenas pacelšana, saņemot publisko pasūtījumu!

Pašvaldības iesaistīšanās uzņēmējdarbībā ir arī tirgus cenas regulēšanas mehānisms. Tāpēc es absolūti nepiekrītu kailajam liberālisma uzstādījumam, kas pašvaldībai liedz šādu iespēju.

JANĪNA JALINSKA, Daugavpils novada domes priekšsēdētāja:

– Latgales reģiona stiprās puses – ezeri un daba, viesmīlība, kas mums laimam ir gēnos un tiek nodota no paaudzes uz paaudzi. Bērni jau kopš mazotnes redz, kā lielie gatavojas ciemiņu uzņemšanai. Tūrismam viesmīlība ir bezgala svarīga. Kā trešo minēšu uzņēmējdarbību, kas šajā plānošanas periodā ir izvirzīta par prioritāti.

Otrā Latgales programma mums dod šādu iespēju, tomēr vienlīdz liela atbildība gulstas uz abām pusēm. Pašvaldība var palīdzēt ar līdzekļiem, bet uzņēmējam nauda maksimāli gudri jāiegulda iekārtās vai jaunās darbvietās. Jūtam, ka uzņēmēji noskaņoti optimistiski. Ja viņu labās un skaistās ieceres īstenosies, novadā būs papildu darbvietas.

Atbalsts uzņēmējiem palīdzēs attīstīt visu reģionu, jo pašlaik katra jauna darbvieta ir zelta vērtība. Daugavpils novada veiksmes stāsts ir “Latgales bekons”, kas iet uz priekšu. Latgales programmā palīdzēsim viņiem attīstīt pārstrādes cehu. Šis uzņēmums gan izveidots uz kolhoza laiku “pamatiem”. Taču ne mazāks veiksmes stāsts ir “Eko paipalas”, ko jauns uzņēmējs iesācis no nulles. Ražošana sokas SIA “Dubiki”, kas savus

kūpinājumus piedāvā ne tikai Latgalē, bet jau arī Rīgā un Vidzemē.

Impulsu varam gaidīt arī tūrisma jomā. Šis gads ir slavens tieši ar to, ka cilvēki brauc atpūsties uz Latgali. Iespējams, iemesls ir cits – visa Latvija jau apceļota, Latgale palikusi neiepazīta, taču tūristu pieplūdums priecē jebkura gadījumā. Tagad Latgalē ir viesu nami un tūristu bāzes, vilina daudzie ezeri. Ja cilvēks visu mūžu dzīvo pie jūras, varbūt viņam sagādā prieku pabūt pie neliela ezeriņa klusā un mierīgā vietā. Tāpēc daudzi mūsu plānošanas reģiona projekti vērsti tieši uz atpūtas un tūrisma objektu sakārtošanu. Mums ir skaista un maz sabojāta daba, lieliski amatnieki, brīnišķīgs kulinārais mantojums, kas celts godā. Jau izsenis daudzina tā latgaliešu viesmīlība. Vajag tikai interesentus, kas brauks šurp to visu novērtēt.

Mūsu, Daugavpils novadā, visapmeklētākie ir Daugavas loki. Esam tur atjaunojuši skatu torni, arī slavenu Slutišķu sādžu, kur dzīvo vecticībnieki. Otrās tādas Latvijā nav. Esam ievērojuši, ka cilvēki, kas brauc atpūsties pie upes vai ezera, velta kādu dienu arī tuvākās apkārtnes iepazīšanai. Dažu interesē sakrālais mantojums, citu – arhitektūras pieminekļi. Pie mums var atrast piedāvājumu visām gaumēm.

Arī mūsu pašvaldību paredzētie ceļu sakārtošanas projekti faktiski veicinās uzņēmējdarbību. Pirmām kārtām rūpējamies par jau esošajiem uzņēmējiem, lai viņiem būtu labs piebraucamais ceļš. Ja viņam nav ceļa, tad arī nākotnes nebūs. Tāpēc uz Latgales programmu mēs, pašvaldību vadītāji, skatāmies ļoti pozitīvi.

Latgales plānošanas reģionam (protams, arī visiem pārējiem) ir jābūt. Kad pirms laika kārtējo reizi pavīdēja doma likvidēt reģionus, mūsu pašvaldību vadītāji bija pret to. Esam 21 pašvaldība un ļoti dažādi. Lielajām pašvaldībām ir vieglāk, bet mazs novadiņš saviem spēkiem nespēs pretoties centieniem, piemēram, kaut ko likvidēt "no augšas". Reģiona aizstāvība tad ir ļoti vajadzīga. Kopā mēs esam spēks, kas kā plānošanas reģions spēj iestāties par daudzām un dažādām problēmām. Ar reģiona atbalstu attīstās visa Latgale. Vēl jau daudz sapņu varētu izsapņot. Senāk mums bija sava Daugavpils lidosta. Formāli tā vēl pastāv, bet attīstīt to ar projektu palīdzību nevaram. Tomēr tas dotu iespēju ne tikai ceļotājiem, bet arī kravu pārvadātājiem.

Apzinot, ka no Latgales, sevišķi pierobežā, aizgājis prom daudz iedzīvotāju, taču brīdis, kad Latgali pameta lavīnveidā, ir pagājis. Tagad izbrauc atsevišķi cilvēki, tomēr mūsējie arī atgriežas atpakaļ. Ārzemēs nopelnījuši naudu, nomaksājuši kredītus, var sākt dzīvi bez parādu nastas. Zinu, ka vēl daudzi domā atgriezties, piemēram, pensijas vecuma cilvēki, kas ārzemēs būs nopelnījuši Latvijas apstākļiem solīdu pensiju un varēs te baudīt mierīgas vecumdienas. Citāda situācija ir jaunajām ģimenēm, jo viņu bērniem pēc desmit

emigrācijas gadiem Latvija ir sveša. Atgriezties nav tik vienkārši. Akciju saukt tautiešus atgriezties uztveru ar dalītām jūtām. Aicināt drīkstētu tad, ja spētu piedāvāt darbvietas un adekvātu atalgojumu.

Vairāk jādomā par reģionālo attīstību visā Latvijā. Pie mums diemžēl parasti filiāles likvidē perifērijā, bet Rīgā visas iestādes turpina strādāt pa vecam. Pašlaik man sāp sirds par Kalkūnes bērnu namu, ko plānots likvidēt. Skaidrs, ka šie bērni ar īpašām vajadzībām aizceļos uz citiem reģioniem, jo mēs nespēsim tik smagi slimiem bērniem nodrošināt audžuģimenes. Ar katru bērnu aizies arī darbvietas. No visām sociālās aprūpes centru filiālēm, kuru skaits ir tuvu 30, Latgales reģionā atrodas tikai trīs! Vienu turklāt grib likvidēt. Jātērē tik daudz nervu, enerģijas un spēka! Visu laiku Pašvaldību savienībai ar kaut ko jācīnās. "Augšas" izlemj, bet tad sāk domāt un meklēt kompromisus.

JURIS DOMBROVSKIS, Ciblas novada domes priekšsēdētājs:

– Pašvaldībā strādāju jau daudzus gadus, kopš 1990. gada. Plānošanas reģioni ir vajadzīgi, tomēr forma varbūt nav īsti pareiza. Reģioni faktiski ir valsts struktūras atvasinājums, jo tiesību jau nav. Tagad pat iepirkumi jāveic centralizēti. Ja plānošanas reģioni būtu patstāvīgi un pilntiesīgi subjekti, ar savu budžetu un pārējo, tiem būtu lielāka nozīme. Mēs spētu strādāt labāk un paveikt vairāk. Uzskatu arī, ka reģioniem jābūt vēlētiem. Dažas partijas to atbalsta, citas ne.

Rajonus likvidēja ar vieglu roku, tikai dažus novadus veidojot, īstenojās iecere par novadu rajona robežās. Tagad pamazām mūs atkal mudina uz sadarbību, bet mēs jau visu laiku sadarbojamies! Bijušā Ludzas rajona novadiem ir kopīga izglītības pārvalde, būvvalde, tūrisma sistēma, daudz kopīgu kultūras pasākumu. Viss turpina darboties tāpat, kā tas bija rajona laikos, jo 2009. gadā mēs tālredzīgi neko nesagrāvām.

Iedzīvotājiem gan tiek daudzina nēmt par piemēru Lietuvu vai Igauniju, kur pašvaldību skaits esot mazāks. Nēki, tur ir cita sistēma – divi, pat trīs līmeņi! Mums uztaisija faktiski tikai vienu līmeni, tad nu arī vienādas prasības tiek izvirzītas milzīgajai Rīgai, Ogres novadam, kurā ir ap 40 tūkstošiem iedzīvotāju, un mazajai Baltinavai ar tās 1,3 tūkstošiem. Nav tur loģikas! Tāpēc bija vajadzīgs otrs līmenis (apriņķi vai kaut kas radniecīgs), kas organizētu kopīgās funkcijas. Vēl varētu pārņemt daļu no valsts funkcijām, taču ministrijas – neparko nav gatavas kaut ko atdot prom.

Tām svarīgas savas finanses, jau sen ierastā struktūra. Kaut ko mainīt tās nevēlas.

Pirmajai "Latgales naudai" mēs klāt netiekām. Toreiz bija noteikts, ka nauda jāiegulda tikai tur, kur tai ir perspektīva, proti, lielajos novados. Labi, par mums vēl varētu piekrist, bet nedabūja arī Dagda, Kārsava, Zilupe, kas ir gana lielas pašvaldības. Tagad "Latgales programmā" savu daļu saņems visi, kaut gan – kas ir šie 52 miljoni uz 21 pašvaldību? Tomēr priecājamies, jo tas ir kaut kas. Tāpēc arī esam sarosījušies, bīdām projektus, domājam, vismaz kaut ko no ceļiem un infrastruktūras varēsīm sakārtot.

Par speciālās ekonomiskās zonas labumiem mums, Ciblas novadam, tik drošs neesmu. Iedzījinoties likumā, nespēju iedomāties investoru, kurš ieradīsies Latgalē ar 50 miljoniem eiro. Tad jau tai jābūt robotu vai autorūpnīcai! Vismaz mazajās pašvaldībās tādus atrast neizdosies! Daugavpilī un Rēzeknē – cita lieta. Vai šīs atlaides darbosies? Manuprāt, summai vajadzēja būt mazākai, vismaz pirmos trīs gadus. Tomēr pozitīvi, ka visi atvieglojumi šoreiz nav paredzēti tikai lielajiem "spēlētājiem", varbūt kāds uzņēmējs atradīs arī Ciblu, un viņam piedāvāsim izmantot citus "labumus" – piemēram, nekustamā īpašuma nodokļa atlaides.

MARUTA PLIVDA, Preiļu novada domes priekšsēdētāja:

– Esmu priekšsēdētāja ar samērā nelielu vadītājas stāžu, tomēr uzskatu, ka lēmums veidot plānošanas reģionus bija ļoti pareizs. Tas "strādā". Mūsu Latgales plānošanas reģionā ir ļoti spēcīga komanda – atvērti cilvēki un labi kolēģi. Labi, ka mēs regulāri tiekamies Attīstības padomes sēdēs, ka kopā pārrunājam lietas, zinām cits par cita problēmām, daudzas no tām ir visiem kopīgas. Varu uzteikt arī mūsu plānošanas reģiona pašreizējo vadītāju Alīnu Gendeli. Viņa ir ļoti enerģiska un lietišķa sieviete. Lielu darbu Latgales attīstībā iegulda visa Ivetas Maļinas-Tabūnes vadītā administrācijas komanda.

Nenovērtējama vieta mūsu dzīvē ir Rīgā atvērtajai Latgales pārstāvniecībai, kur atrodas arī Latgales plānošanas reģiona Rīgas birojs. Mums ir sava vieta, kur aiziet, piestāt, satikties. Tuvāk Rīgai dzīvojošie bieži nesaprot, kāpēc sūrojamies par attālumu no mūsu tālākajām pašvaldībām līdz galvaspilsētai. Lai laikus nokļūtu uz kādu sanāksmi, jāceļas piecos sešos, vakarā mājās pārbraucam vēlu. Labi, ka centrā ir šāds stūrītis, kur piesēst un atpūsties.

Vērtējot mūsu plānošanas reģiona veikumu, gribu uzsvērt viņu aktīvo rīcību, izstrādājot speciālās ekonomiskās zonas likumu. Tāpat cerības saistām ar otro Latgales programmu. Dažs neiedzījinoties varbūt teiks – kāda Latgalei bēda, viņiem dod naudu. Bet kas notika iepriekš? Esmu pētījusi iepriekšējo gadu naudas plūsmu. Latgales attīstībai atvēlēja daudz mazāk līdzekļu nekā citiem reģioniem. Pārmest mums, ka attīstība nav bijusi pietiekama, nedrīkstētu. Visi mēs labi zinām, cik svarīgi ir attīstīt uzņēmējdarbību, tomēr Latgales reģionam traucē gan attālums līdz Rīgai, gan ostu trūkums. Jāsaprot, ka nevaram cerēt uz tādiem uzņēmumiem, kuru produkciju var pārvadāt tikai pa ūdeni vai dzelzceļu.

Pats svarīgākais ir noturēt šeit iedzīvotājus. Uzskatu, ka iepriekš lielākā kļūda bija tā, ka laukos atļāva veidot neierobežoti lielas saimniecības. Sekas bija iedzīvotāju skaita samazināšanās. Kāpēc Polijā var veiksmīgi strādāt atsevišķi nelieli zemnieki, bet Latvijai šis modelis neder? Arī Igaunijā nav milzu saimniecību, tāpēc ģimene vairākās paaudzēs dzīvo savā viensētā, turpina senču ierastās nodarbes. Visiem pietiek darāmā, nav jāmeklē laime lielpilsētās. Sevišķi draudīgi, ka pamazām iztukšojas pierobeža. Ne tikai Latgalē, bet tas vērojams pa perimetru visā valstī.

Ceru, ka jaunumi – speciālā ekonomiskā zona un Latgales otrā programma – dos mums iespējas. Tomēr esmu reāliste – cenas, ar ko jāreķinās projektos un iepirkumos, ir padārgas. Preiļu novadam ieceru ir daudz. Ja mēs spētu tās īstenot, pašvaldībai izdotos liels lēciens uz augšu, tomēr pieļauju, ka no kaut kā nāksies atteikties. Tieši tāpēc, ka mums pietrūks finansējuma.

ANDRIS KAZINOVSKIS, Balvu novada domes priekšsēdētājs:

– Viedoklis par Latgales un īstenībā visas valsts attīstību man nav pārāk optimistisks. Pēkšņi visi runā par uzņēmējdarbības attīstību. Man ir sajūta, ka uz pašvaldībām vēlas novelt vainu par uzņēmējdarbības slikto attīstību perifērijā. Normāla reģionālā attīstība, tajā skaitā uzņēmējdarbības attīstība, nav normāli ritējusi jau kopš neat-

karības atgūšanas. Kad ciests fiasko, kad katrs skaidri saredz "šķēres" starp uzņēmējdarbības attīstību Pierīgā un galvaspilsētā, salīdzinot ar perifēriju, tad tiek meklēts vainīgais. Turklāt pašvaldībām vēl iespējams šķietamus atbalsta instrumentus. Palieku pie uzskata, ka tā ir atbildības novelšana.

“LOGS” VIESOS

Pašvaldība ir pakalpojumu sniedzēja – gan likumā noteikto, gan ministriju uzdoto. Pašvaldību iespējas ierobežo budžets, kas visām kopā veido mazāk nekā ceturto daļu no valsts budžeta līdzekļiem. Jau sen savu iespēju robežās esam centušies sekmēt uzņēmējdarbību. Balvos tagad darbojas Ziemeļlatgales biznesa un tūrisma centrs, kas sniedz atbalstu un padomus uzņēmējiem, taču mēs kā pašvaldība nevaram atbildēt par uzņēmējdarbību, nedz paši tajā iesaistīties. Mēs darām un darīsim, bet uzņemties atbildību – to prasīt nav korekti.

Jau tagad jūtams, ka daudzi jauni politiķi iesaistās politikā (arī pašvaldībās) ar domu gūt sev labumu, nevis kalpot. Tas ir pretrunā ar deputātu un ierēdņu sūtību. Tā mēs iebrauksim vēl dziļākā purvā. Politika kā vide nav labvēlīga uzņēmējdarbības attīstībai perifērijā. Normālās valstīs tieši valdība cenšas izlīdzināt dzīves līmeni visā teritorijā, meklē tam līdzekļus. Eiropas Savienības struktūrfondi domāti, lai veicinātu attīstību un izlīdzinātu dzīves līmeni. Mums ir ačgārni – naudu saņem ministrijas un spēcīgākie, iztrallina naudu. Arī šodien apspriestais deinstitucionalizācijas plāns manā skatījumā ir viens no piemēriem. Tomēr pašvaldības spiestas piekrist, jo tām piesola naudu.

Pašvaldībās strādāju kopš neatkarības atgūšanas, tāpēc varu salīdzināt un droši teikt, ka pašvaldību loma samazinājusies, jo to tiesības ir apcirstas. Reizēm liekas, ka nestrādāju pašvaldībā, jo normatīvie akti, ko “ražo” ministrijas un kontrolējošās iestādes, ir tik stingri, ka jūtos kā padomju laika izpildkomitejā. Pie visa vainīga milzīgā ierēdņu armija – birokrātija, kas pakāpeniski izveidojusies mūsu valstī. Aptuveni rēķinot, uz katriem diviem darbspējīgajiem iedzīvotājiem ir viens ierēdnis. Velti runāt par naudu veselībai, ceļiem un izglītībai, ja ierēdniecība “apēd” arvien lielākas summas. Turpretim pakalpojumi, kurus sniedz laukos, arvien samazinās un attālinās no cilvēkiem.

Ne jau ierēdnis no Rīgas kabineta noteiks, ko man laukos vajadzētu audzēt, kā pareizi ražot pienu un sviestu. Par šo jautājumu esmu runājis ar politiķiem, bet... vēlēšanās zaudēt 180 tūkstošus balsu negribēs neviena politiskā partija. Otra problēma ir banku diktāts, turklāt šīs bankas nav Latvijas, bet svešu valstu bankas. Indulis Emsis nesen intervijā atzinis, ka Latvijai vajag savu attīstības banku. Cik banku jau Latvijai nav bijis līdz šim? Kur ir Krājbanka, “Parex”, kur “Olimpija”?

Valsts zaudē savu jēgu, ja dzīves līmenis tajā jūtamī atšķiras, bet valsts vara necenšas to izlīdzināt. Pieņemsim, ka visi atradīs darbu Rīgā, taču cilvēkam vajag arī nekustamo īpašumu – zemesgabalu vai savu māju, jo īpašums piesaista vietai. Vajadzētu pārtraukt lobēt svešzemju bankas, tomēr saprotu, ka vairs tas nav iespējams.

JEKATERINA IVANOVA, Viļānu novada domes priekšsēdētāja:

– Ja nebūtu Latgales plānošanas reģiona, kā tad mēs dzīvotu? Tas ir mūsu pirmais glābiņš! Tas, ka no reģiona katrs no mums varētu vēlēties saņemt kaut ko vairāk, ir cits temats. Tomēr apziņos, ka plānošanas reģionam “rokas ir sasietas”, viņi daudz ko nevar. Pašvaldības vadītājam ik dienas nākas karot par daudziem

jautājumiem. Daļu no tiem palīdz atrisināt reģiona speciālisti, pie kuriem allaž varam konsultēties.

PĒTERIS ROŽINSKIS, Riebiņu novada domes priekšsēdētājs:

– Latgales plānošanas reģions izveidots veiksmīgi. Neraugoties uz to, ka mums ir divi lieli attīstības centri – Daugavpils un Rēzekne un vietējie attīstības centri, tomēr 60 procenti pašvaldību ir “mazuliši”. Plānošanas reģiona speciālisti un darbinieki mums, “mazulišiem”, nedara pāri. Veiksmīgi spējam vienoties par Latgales programmas līdzekļu sadali. Pirmajā programmā mūs neatbalstīja, taču šoreiz arī lielās pilsētās bija par to, ka nauda nepieciešama visiem, arī mazajiem novadiem.

SANDRA KAPTEINE, Rugāju novada domes priekšsēdētāja:

– Man pašai plānošanas reģions un Attīstības padomes sēdes nozīmē tikšanos ar kolēģiem, iespēju izrunāt un izdiskutēt svarīgas problēmas, ko nereti katrs uztveram citādi. Tāpēc ir labi apmainīties viedokļiem, uzklausīt, kā risināt to vai citu situāciju. Vienlaikus Attīstības padomes sēdes dod iespēju iepazīt mums pašiem savu Latgali, jo sēdes allaž notiek citā vietā.

Reģions tomēr ir spēks, tā ir iespēja cīnīties par kādu lietu, ko visi kopā varam mēģināt pacelt, un savu viedokli paust jau augstākstāvošām institūcijām, kuru uzdevums ir problēmas risināt. Uz “Latgales naudu” tiek liktas cerības. Mums jau izdevies atrast divus uzņēmējus, kas tajā ir ieinteresēti. Turklāt viens ir gados jauns, tikko beidzis augstskolu. Ceram, ka izdosies lietas novest līdz galam.

Foto: Latgales plānošanas reģiona arhīvs un Daina Oliņa

“ZELTA PUTEKLĪTIS” LATVIJAS SPOZMEI

(Stāsts vēstulēs)

Daina Oliņa

Latvijas Muzeju biedrība savas aizvadītā gada balvas “Zelta puteklis 2015” ražu sesto reizi novērtēja jau maija nogalē, tomēr stāstu par vienu no nominācijām speciāli pataupījām “Loga” vasaras numuram, kurā Latvijas plānošanas reģionu iepazīšanas ceļojumos kārtā pienākusi Latgalei. Kaut arī tieši šogad visai pēkšņi plānošanas reģioniem tika atņemta kultūras dzīves “kuratoru” funkcija, šis stāsts uzskatāmi pierāda, ka visai Latvijai nozīmīgas lietas spēj izdomāt un arī īstenot ne tikai galvaspilsētas dižmuzeji vien. Nominācija, kurai veltīts šis stāsts, ir **“Gada mākslas izstāde 2015”**, ko saņēma **Preiļu Vēstures un lietišķās mākslas muzejs** par Jāzepa Pīgožņa balvas **“Par labāko Latvijas ainavu glezniecībā”** konkursa izstādi.

Jāatvainojas, ka ievads būs mazliet personisks, tomēr tas Jauj izprast raksta tapšanas neparasto impulsu. Man ir prāvs pulks draugu, ar kuriem jau gadiem apmaināties domām e-pasta vidē. Protams, tiekamies arī klātienē, taču internets paver iespēju svarīgo pavēstīt uzreiz, lai dienu steigā tas neizbālē. Apspriet un diskutēt varēs arī pēcāk. Atbilstoši darba specifikai acis īpaši fiksē vēstis, kam saikne ar Latvijas pašvaldībām. Virtuālās saziņas draugu vidū ir arī mākslas zinātniece, Latvijas Mākslas akadēmijas

Informācijas centra vadītāja **Ingrīda Burāne**, ar kuru tālajos septiņdesmitajos gados mūs kopā saveda laikraksts “Padomju Jaunatne”. Pastāvīgi klātesoša Latvijas mākslas norisēs, savos pieredzējumos viņa dalās arī vēstulēs. Žēl, ka nevaļas dēļ, pastkasti no eksplozijas sargājot, tās neesmu saglabājusi. Tomēr atceros Ingrīdas skumjas par to, ka, nesagaidījis savu 80. dzimšanas dienu, “mūžības skartajiem” piepulcējās viens no viņas draugiem un augstas mākslinieciskās raudzes uzturētājiem **Jāzeps Pīgoznis** (1934. gada 15. septembris – 2014. gada 28. maijs). Gleznotājs un grāmatu ilustrētājs, kurš nekad neaizmirsu savu dzimto Latgali.

Tomēr zaudējuma sūrmi e-pastos drīz vien nomainīja pavisam citas noskaņas, jo 2014. gada 25. septembrī Preiļu novada dome lēma māksliniekam Jāzepam Pīgožnim (pēc nāves) piešķirt Preiļu novada Goda pilsoņa nosaukumu par mūža ieguldījumu Latgales un Preiļu novada profesionālās un tautas mākslas saglabāšanā un attīstībā. Visu savu mūžu mākslinieks rūpējās par dzimtās Latgales kultūras dzīves kvalitāti un sniedzis palīdzību Latgales māksliniekiem izstāžu (arī starptautisku) sarīkošanā.

Latvijas Republikas proklamēšanas pasākumā 16. novembrī to saņēma viņa tuvinieki. Meita Ieva Pīgozne, saņemot tēva Goda pilsoņa zelta medaļu, teica viedus vārdus: **“Tagad Jāzeps Pīgoznis Preiļiem pieder uz mūžīgiem laikiem.”** Preiļu novada augstāko apbalvojumu mākslinieks saņēma par piederību dzimtajam novadam, darbu kultūrā un uzticību Latvijai.

Jāzeps Pīgoznis bijis aktīvs mākslas plenēru dalībnieks un Preiļu mākslas plenēros piedalījies kopš 1998. gada. Preiļu Vēstures un lietišķās mākslas muzeja mākslas kolekcijai “Preiļi gleznās” mākslinieks ir uzdāvinājis piecus savus darbus. Pēc mākslinieka nāves ģimene pieņēma lēmumu par Jāzepa Pīgožņa personīgo lietu, likteņa lietu, arhīva materiālu un atsevišķu mākslas darbu dāvināšanu Preiļu Vēstures un lietišķās mākslas muzejam. Pirmo dāvinājumu (gandrīz 200 priekšmetus) muzejs jau saņēmis.

Preiļu novada iedzīvotāji un viesi iepazīstas ar pagājušā gada plenēra dalībnieku darbiem pie pilsētas kultūras nama.

***

Tiktāl par Mākslinieka un viņa dzimtās puses saitēm, kas nezūd arī pēc aiziešanas mūžībā. Tagad stāsts par galveno – **par lauku pašvaldības uzdrīkstēšanos, spēju izlolot un neatlaidīgu vēlmi izkopt un noturēt visai Latvijai nozīmīgu ieceri.**

INGRĪDA BURĀNE (*vēstulju fragmenti mazliet papildināti*): “Tā arī ir tikai un vienīgi Preiļu iniciatīva, atbalsts, uzņēmība! Mēs kā Jāzepa draugi palīdzējam ar padomu un darbu, bet bez viņiem NEKĀ nebūtu!

Vienā no Preiļu mākslas plenēriem gadus divus pirms Jāzepa aiziešanas pats mākslinieks bija izteicis domu, ka vajadzētu sarīkot Latvijas ainavu glezniecības izstādi. Vēlāk, citā plenērā Krāslavā, kad Jāzeps jau bija

“pasaukts”, viņa draugi – mākslinieks **Jānis Anmanis** un kinorežisors **Jānis Streičs** (vēl viens Preiļu Goda pilsonis, kura astoņdesmitgadi Latvija svinēs šāgada septembrī) augšāmcelta šo ieceri, apņēmis pilni to īstenot. Preiļu novada Vēstures un lietišķās mākslas muzeja direktore **Tekla Bekeša** šo ideju uztvēra bez šaubīšanās. Ieceres stabilitākam pamatam viņa to izklāstīja Preiļu novada domes priekšsēdētājam **Marutai Plivdai**, kura piekrita. Turklāt – piekrita nevis kaut ko nebūt sarīkot, bet bija gatava runāt ar deputātiem, lai iecerei piešķirtu plašāku skanējumu un paliekošāku nozīmi. Ne tikai sarīkot ainavu izstādi, bet arī konkursā vērtēt iesniegtos darbus, izveidojot “**Jāzepa Pīgožņa balvu Latvijas ainavu glezniecībā**”. Un darīt to katru gadu!

Jāzepa piemiņa tika iemūžināta godam. Apzeltīto sudraba medaļu pasūtīja vienam no medaļu mākslas dižmeistariem Jānim Strupulim, Preiļu novada dome piešķīra vēl trīs tūkstošus eiro uzvarētāja prēmēšanai. Preiļi dod prēmiju un medaļu, diplomus, organizē labāko sveikšanu.

Latvijas Zinātņu akadēmijas Goda loceklis Jānis Streičs savukārt apņēmas ieinteresēt par ieceri arī **Rīgas domi**, konkrētāk – Izglītības, kultūras un sporta komitejas priekšsēdētāju **Eiženiju Aldermani**, kura dzimusi netālajā Silajāņu pagastā. Rīgas dome apņēmas finansēt telpu īri Rīgas Sv. Pētera baznīcā, kur ik gadu būtu konkursa darbu izstādes sākuma punkts, piešķirt savu balvu, kas dod iespēju labākajam sarīkot savu darbu personaliztādi Sv. Pētera baznīcā, un ar saviem darbiniekiem Unas Jansones vadībā veikt visus organizatoriskos darbus galvaspilsētā. Ar Rīgas domes atbalstu tiek izdots apjomīgs darbu katalogs, kas turpmāk ik gadu saglabās liecību par Latvijas ainavu glezniecības virzību, kā arī Rīgas izstādes buklets, jo Preiļos muzeja telpas neļauj parādīt tik plašu ainavu mākslas sasniegumu ekspozīciju kā Pētera baznīcā galvaspilsētā.

Tā veiksmīgi saslēdzās vairāku Latgales patriotu vēlme paveikt kādu labu darbu savai dzimtajai pusei.

Mani līdzdarboties uzaicināja kā Jāzepa tuvu draugu, taču vienlaikus mēs, organizatori, pārstāvam arī dažādas institūcijas. Jānis Streičs un Jānis Strupulis pārstāv Zinātņu akadēmiju, mana darbavieta ir Latvijas Mākslas akadēmija. Būdam mākslas zinātniece, cenšos visam veikumam piešķirt arī paliekošu vērtību. Šā gada katalogs nav salīdzināms ar pirmās izstādes informatīvo lapu. To augstu novērtēja Rīgas dome un mākslinieki, paužot gatavību nākamgad sadarbību turpināt.

Pamazām darba gaitā rodas jaunas idejas, piemēram, par žūrijas priekšsēdētāju kļūst iepriekšējā gada Jāzepa Pīgožņa balvas laureāts. Pirmo balvu saņēma mākslinieks **Roberts Muzis**. Šāgada laureāta vārds līdz septembrim paliek noslēpumā.

Nolikums paredz, ka **izstāde ikreiz tiek atklāta 19. martā – Jāzepa Pīgožņa vārda dienā – Pētera baznīcā**. Aptuveni pēc mēneša izstāde vēl tiek parādīta citviet (šogad – Jēkabpilī), bet septembrī – Jāzepa dzimšanas dienai tuvākajā brīvdienā, kas šogad ir 17. septembris, izstāde ver durvis Preiļos. Tur arī tiks paziņots otrās Jāzepa Pīgožņa balvas “Par labāko Latvijas ainavu glezniecībā” saņēmējs.

Pavīdēja doma uzvarētājus apbalvot Rīgā, tomēr augstu vērtēju priekšsēdētājas Marutas Plivdas mugurkaulu, jo viņa stingri pastāvēja par savu ieceri līdz galam. Arī par to, ka notikuma kulminācijai – labākā godināšanai – jānotiek Preiļos: *“Man saviem cilvēkiem ir jāparāda, kur paliek viņu 3000 eiro, kuru dēļ varbūt nespējam noasfaltēt kādu ielu vai atrisināt kādu citu praktisku jautājumu.”*

Marutu Plivdu vajag cildināt, cik jaudas! Ne katra pašvaldības priekšniece atvēlētu 3000 eiro glezniecības balvai, turklāt ar to naudu jau vēl viss nebeidzas, apzeltītā sudraba medaļa, rāmji diplomiem, puķes utt. Padomā, cik ielas tur varētu noasfaltēt un košuma krūmus sastādīt vai jampadraču bufetēs noēst... bet NĒ! **Ir gudrāk, tālredzīgāk, nozīmīgāk, mums visiem Latvijā vajadzīgāk novadu cildināt caur kultūras pienesumiem, atbalstu un lielajām personībām.** Lepoties ar Pīgozni, Streiču un citiem novadniekiem, ar kultūru un atgādināt par to ik uz soļa; ainavu glezniecības kolekciju krāt un ar Preiļu novada domes apmaksātiem mākslas plenēriem un Pīgožņa balvas laureātu darbiem veidot krājumu nākamībā atveramajam Ainaavu glezniecības muzejam. To citādi nesaucu kā par mīlestības darbu Latvijai, mūsu skaistumam – ārējam un iekšējam. Tas ir – par mūsu dvēselēm domāt, ne tikai ikdienas mazumu (vēderu) piebāzt, aizbāzt! **Rīgas dome iesaistījās un atbalstīja, ieskatu to par veiksmīgu divu pašvaldību sadarbības piemēru.** Maruta Plivda ir “goda sieva” caur un cauri, turklāt ar saprašanu, vērienu, pašcieņu! Kā smejies – Latgales Tečere!

Pasniedzot balvu “Zelta puteklis”, **Latvijas Muzeju biedrības valde atzina, ka to saņem izstāde, kas spēja apvienot visu Latviju.**

“Zelta putekļa” balva nevis par kādu tematisko ekspozīciju, kas Latgales, tostarp arī Preiļu muzejam, piešķirta ne reizi vien, bet **tieši par MĀKSLAS izstādes sarīkošanu apliecina novatoriskas domāšanas paraugu. Ja brauktu pa mūsu kultūras ierēdniecības ierastajām sliedēm, pēc visiem rādītājiem Ainaavu izstādi vajadzētu “pārtrumpot”, piemēram, lielu popularitāti iemantojušajai izstādei “Provansas valdzinājums” Rīgas Biržā vai citai. Bet piešķirt balvu mazam lauku muzejam – šī vēsts man sagādāja patiesu prieku, un ne jau tāpēc, ka biju iesaistīta šajā notikumā.**

Savā ziņā ainavu glezniecība ir viens no vissarežģītākajiem izteiksmes veidiem, jo tajā satiekas abas mūžīgi nezūdošās vērtības – Daba un Māksla. Tā prasa no radītāja uzdrošināšanos, iedziļināšanos, vēlēšanos stāties līdzās tam veselumam, kas ir pilnīgs, neizsmeļams, neatkārtojams pats par sevi.”

Lai piepildās sapnis par Latvijas ainavu muzeja izveidošanu Preiļos!

Epilogs

15. septembrī (mākslinieka dzimšanas dienā) Preiļu Vēstures un lietišķās mākslas muzejā un Latgales

Jāzepa Pīgožņa pirmās balvas pasniegšana Preiļos. No kreisās: Maruta Plivda, Eiženija Aldermane, Ingrīda Burāne, pirmās balvas laureāts Roberts Muzis un Una Jansone.

Kultūrvēstures muzejā Rēzeknē vienlaicīgi tiks atklāta otrā Jāzepa Pīgožņa balvas izstāde, kas šogad sadalīta divās daļās. Izstādē kopā piedalās 62 mākslinieku 82 darbi. Tā ir skaitliski lielākā, stilistiski plaša un profesionāli augstvērtīga gleznu parāde, kas sniedz iespēju skatītājiem iepazīties ar Latvijas mākslinieku ainavu žanrā veikto gada laikā.

Preiļu Vēstures un lietišķās mākslas muzejā 17. septembrī (saprotamu iemeslu dēļ) apbalvošana nenotiek īstajā dzimšanas dienā, bet tuvākajā brīvdienā) notiks Jāzepa Pīgožņa balvas “Par labāko Latvijas ainavu glezniecībā” pasniegšanas ceremonija, kurā no trīs žūrijas izvirzītajiem nominantiem tiks godalgots galvenās balvas saņēmējs. Balvas ieguvējs saņems Jāņa Strupuļa veidoto zelta medaļu un Preiļu novada domes piešķirto naudas balvu 3000 eiro apmērā.

Preiļos notiks arī otrais Jāzepa Pīgožņa vārdā nosauktais mākslinieku plenērs. Tas būs Jāzepa Pīgožņa dzimšanas dienas nedēļā – laikā no 12. līdz 16. septembrim. Plenērā piedalīsies 20 mākslinieki, tajā skaitā balvas nominanti. Turklāt šogad pēc Jāņa Streiča ierosinājuma gaidāms vēl kāds preiliešiem nozīmīgs jauninājums – vienu dienu katrs mākslinieks pavadīs, gleznojot kopā ar kādu no Preiļu mūzikas un mākslas skolas jaunajiem talantiem, nedaudz viņiem atklājot glezniecības amata noslēpumus.

Attēla: Jāzeps Pīgoznis. "Preiļos". 1998. k., e., 54 x 65.

VIDZEMNIEKU DĀRZA SVĒTKOS GODINĀTI VIDZEMES VEIKSMES STĀSTI

17. augustā viesmīlīgajā Ērgļu novada Jumurdas muižā notika Vidzemes plānošanas reģiona (VPR) organizētie ikgadējie Vidzemnieku dārza svētki, kuros godināja 26 Vidzemes veiksmes stāstus – strādīgus, apņēmīgus un entuziasma pilnus cilvēkus, kuri ar savu piemēru parāda, ka neatkarīgi no apstākļiem ir iespējams sasniegt augstas virsotnes, turklāt palīdzot ne tikai sev, bet arī citiem.

Vidzemes veiksmes stāstu tradīcija aizsākās 2012. gadā. Apzinoties, ka visā pasaulē un arī Vidzemē vērojama tendence iedzīvotājiem aizplūst uz lielpilsētām, citiem novadiem un valstīm, atstājot lauku teritorijas mazāk apdzīvotas, VPR nolēma apzināt tos, kuri ar savu entuziasmu palīdz un iedvesmo vietējos iedzīvotājus.

Piektajā – jubilejas gadā Vidzemes veiksmes stāstu jaunievedums bija nomināciju noteikšana dažādām uzņēmējdarbības jomām. Veiksmes stāsti tika sumināti šādās nominācijās: tūrisma uzņēmējs, eksportspēja, mājražotājs/amatnieks, ilgtspējīgs/sociāls uzņēmējs un entuziasts.

Veiksmīgi Vidzemes tūrisma uzņēmēji ir Jānis Jākabsons Beverīnas novada Brenguļu pagasta "Arājos", kur jau piekto sezonu darbojas koka skulptūru parks un iekārtoti dažādi labirinti. Līgatnes novadā vietu nesteidzīgām svinībām "Springšļu dzirnavās" piedāvā uzņēmējas Viviānas Zipas ģimene, bet jauku un

omulīgu brīvdieņu māju Aiviekstes krastā – Lubānas novada Indrānu pagasta "Zvaigznīšu" saimnieki Ilona un Valērijs Malahovski. Savukārt Smiltenes novada Brantu pagasta "Kainaižos" ikviens interesents saimnieka Ervina Labanovska vadībā var apskatīties, kā top dzirkstošas bērzu sulas ar zīmolu "Birzī", ko pazīst arī Jaunzēlandē, Ķīnā un Saūda Arābijā. Bet "Laidavu" saimnieks Jānis Ence aicina uz Strenču novada Jērcēnu pagastu, kur var izjust dabas mežonīgumu un iepazīt Sedas purvu.

Par eksportspēju Vidzemē šogad uzteikti Gatis Vēveris un SIA "WEGA", kas Nauksēnos ražo restorānu un kafejnīcu mēbeles, SIA "Straubek Furniture" Pārgaujas novadā, kur top izturīgas gultas un citas mēbeles no Latvijā augušas priedes, bērza, ozola un oša masīvkoka, Inguss Pavasars un SIA "PAVASARS" Raunas novadā, kas ir viens no vadošajiem koka karkasa māju izgatavotājiem Latvijā, un AS "Valmieras stikla šķiedra" – nacionālais lepnums ar pasaules līmeņa zinātību.

Kategorijā "Mājražotājs/amatnieks" par vienu no labākajiem Vidzemē šogad atzīts Burtņieku novada Rencēnu pagasta Jaunsvennes māju saimnieks kalējs Jurgis Sīmansons ar ģimeni un viņu jaunattīstītais darbnīcu komplekss – SIA "Svenne". Ērgļu novadā Jumurdas ezera krastā, saimnieces Santas Lasmanes-Radzvilavičas aprūpēta, darbojas piemājas saimniecība "Sniķeri", kur dzīvojas vairāk nekā 60 kazu liels ganāmpulks un tiek gatavoti garšīgie "Kaziņas Bonijas sierī". Savukārt ar rokām darināti koka loki jāmeklē Madonas novada Ļaudonas pagasta "Jaunancišos", kur reģistrēts IK "Baltic Bows" un darbojas jaunais uzņēmējs Andis Apsītis. Priekuļu novada Veselavas pagasta "Kalna Stirnas" pievilina ar lavandu medu, mežrozītēm un ķiplokiem medū, ogu un medus maisījumiem un vēl citām lietām, kas radušās biškopja Imanta Dauksta saimniecībā, bet Vecpiebalgā rosās vīri, kuri gardēžu galdiem gādā labumus no īstas gaļas, bez kaitīgām piedevām, un to dēvē par "Piebalgas kūpinātavu", kur krogus vīrs Rihards Eniks un īstens piebaldzēns Indriķis Putniņš gatavo kūpi-

nājumus un citus gardumus, kuru receptēm pamati meklējami no vecvecmamma mantojumā saņemtas mērnieku laikos iespiestas pavārgrāmatas.

Par vienu no labākajām **saimniecībām** Vidzemē šogad atzīta **SIA "IDZ"** Amatas novada Nītaurē, kur **Imants Dzelme** audzē ne vien aitas, bet piedāvā arī jēra, teļa, truša un kazas gaļu, kas tirgū pazīstama ar nosaukumu "Sidrabi". Cēsaines novadā prasmīgi saimnieko **Oksana Novikova un Egils Jankovičs**, kuru saimniecībā "Urdavas" pieejami ap pussimts gan vasaras, gan ziemas puķu stādu veidu. Pamatīgu saimniecību un īstu ģimenes uzņēmumu Kocēnu novada Bērzaines pagasta "Zilūžos" izveidojusi **Grasbergu ģimene**. No viņiem neatpaliek arī Mazsalacas novada Skaņkalnes pagasta z/s "Ķeiki", kur jau ceturto gadu saimnieko **Ilze un Valters Mitāni** – viņu bioloģiskajā saimniecībā audzēto jēru gaļu var atpazīt pēc zīmola "Jēru klubs".

Nominācijā "Ilgtspējīgs/sociāls uzņēmējs" šogad suminājumus saņēma **SIA "Venden"** no Cēsu novada "Cīrulīšiem", Gulbenes novada uzņēmējas **Elīna Bērziņa un Ieva Garjāne**, kuras izveidojušas uzņēmumu **SIA "Typical"** un izdod pastkartes ar emocionālām melnbaltām fotogrāfijām, **SIA "PEPI RER"** Valkas novadā – vienīgais putu polietilēna ražotājs Baltijā, un lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība (LPKS) "**VAKS**" Varakļānu novadā.

Par īstiem savas lietas entuziastiem var nosaukt pilnīgi visus veiksmes stāstu nominantus, taču oficiālais tituls "**Entuziasts**" šogad piešķirts tieši viņiem – **SIA "Valrito"** un **Gustu ģimenei**, kas pircējus laipni uzņem veikalā "Gustiņš" Alūksnes novada Jaunannas pagastā un kafejnīcā Alūksnē, **SIA "Andruks"** un **Guntai un Andrim Gavariem** Apes novada Vīrešu pagastā, kur viņi attīstījuši veiksmīgu uzņēmējdarbību, "Ceriņos" izkupuši vienu no skaistākajām Latvijas sētām un izaudzinājuši piecus bērnus, slēpošanas un ūdens-

tūrisma klubam "**Vanagkalns**" un azartiskajam uzņēmējam **Raimondam Dombrovskim** Jaunpiebalgas novadā un Rūjienas amatnieku biedrībai "**Rūzele**" un tās vadītājam **Gunai Ķiberei**.

Šogad pirmo reizi tika izvēlēta arī "Facebook simpātija", ko noteica sociālā tīkla lietotāju aktivitāte, atzīmējot "Patīk" vai daloties ar ierakstu par konkrētu veiksmes stāstu. Šo atzīnību saņēma **SIA "Viesnīca Springšļu dzimnava"** no Līgatnes novada.

Vidzemes plānošanas reģiona Attīstības padomes priekšsēdētājs **Hardijs Vents**: "*Piecus gadus rīkojot pasākumu, esam guvuši lielisku iespēju tuvāk iepazīt Vidzemes uzņēmēju veiksmes stāstus. Kārtējo reizi varam pārliecināties, ka neatlaidīgs darbs, pūles un centība sniedz saldus augļus. Paldies Vidzemes veiksmes stāstu varoņiem par labo piemēru, acīmredzamo rezultātu un ieguldījumu reģiona labā! Uzņēmība, izturība un ticība spēkam ir pamats visa izaugsmei. Tas kopskatā vairo optimistiskāku skatu kā Vidzemes reģiona, tā Latvijas nākotnē.*"

Ar visiem šāgada Vidzemes veiksmes stāstiem var iepazīties īpaši veidotā brošūrā, kuras elektroniskā versija ir pieejama šeit: http://jauna.vidzeme.lv/upload/Vidzemes_veiksmes_stasti_2016.pdf.

Vidzemes plānošanas reģiona mājaslapā (http://www.vidzeme.lv/lv/vidzemes_veiksmes_stasti) pieejami arī apraksti par iepriekšējo četrus gadus uzņēmējdarbības veiksminiekiem Vidzemē.

Sagatavojis **Jānis Rubulis**, Vidzemes plānošanas reģiona sabiedrisko attiecību speciālists

ZEMGALES
PLĀNOŠANAS
REĢIONS

Zemgales plānošanas reģiona (ZPR) Attīstības padomes (AP) kārtējā sēde notika 16. augustā Neretas novada Ērberģes muižā.

Viesi tika sagaidīti, kā muižā pieklājas – Zemgales novadu pašvaldību vadītājus sveica Ērberģes muižas saimnieks **barons Hāns ar savu svītu** un Mazzalves pamatskolas direktors **Aivars Miežītis**.

Atklājot sēdi, nelielu ieskatu par Ērberģes vēsturi sniedza Neretas novada domes priekšsēdētājs **Arvīds Kviesis**. Viņš arī pastāstīja par vairākām Neretas novada nākotnes iecerēm un projektiem.

Sēdes pirmajā daļā Valsts kontroles Padomes loceklis **Edgars Korčagins** informēja par aktualitātēm un plānotajiem grozījumiem Valsts kontroles likumā, bet otrajā daļā novadu vadītāji apsprieda dalību projektā "Starptautiskais kultūras tūrisma maršruts "Baltu ceļš"", kā arī uzklausa atskaiti par aizvadītajā gadā

ZEMGALES PAŠVALDĪBU VADĪTĀJI NERETAS NOVADĀ

paveiktajiem darbiem un ieskicēja gaidāmo Pleskavas apgabala delegācijas vizīti Zemgalē.

Darba kārtībā bija arī Zemgales plānošanas reģiona Attīstības padomes priekšsēdētāja un priekšsēdētāja vietnieka vēlēšanas. Līdz šim ZPR AP priekšsēdētāja pienākumus veica Jelgavas pilsētas domes priekšsēdētājs **Andris Rāviņš**, bet vietnieka darbu pildīja Aizkraukles novada domes priekšsēdētājs **Leons Līdums**.

Jaunā priekšsēdētāja amatam padomes locekļi izvirzīja vienu kandidatūru – līdzšinējo priekšsēdētāja vietnieku Aizkraukles novada pašvaldības vadītāju **Leonu Līdumu**. Aizklātās vēlēšanās par viņu nobalsoja visi 21 klātesošie Attīstības padomes dalībnieki. Savukārt par AP priekšsēdētāja vietnieku vienbalsīgi tika ievēlēts Iecavas novada domes priekšsēdētājs **Jānis Pelsis**.

"Mani tik daudz ir iedvesmojuši līdzšinējie padomes priekšsēdētāji – esmu skatījies, mācījies, aizvadītā gada garumā kā Attīstības padomes priekšsēdētāja vietnieks guvis vērtīgu pieredzi, tādēļ esmu pārliecināts, ka kopīgi mums izdosies sasniegt iecerēto. Esmu gatavs aizstāvēt Zemgales intereses visos aspektos, no austrumiem līdz rietumiem, no ziemeļiem – Vidzemes, līdz ziemeļiem – Leišmalei," pēc ievēlēšanas kolēģiem apsoliya jaunais Attīstības padomes priekšsēdētājs **L. Līdums**.

Ar ziediem un citu novadu vadītāju sveicieniem veiksmīgai un efektīvai sadarbībai noslēdzās Zemgales plānošanas reģiona Attīstības padomes sēdes oficiālā daļa. Pēc tam visi devās uz valsts sociālās aprūpes

centra "Latgale" filiāli "Mēmele", lai iepazītu vienu no visveiksmīgākajām sociālās aprūpes iestādēm Latvijā.

Nākamā Zemgales plānošanas reģiona Attīstības padomes sēde norisināsies septembrī Kokneses novadā.

Sagatavojuši **Agnese Rutka**, Neretas novada pašvaldības sabiedrisko attiecību speciāliste, un **Aigars Ieviņš**, Zemgales plānošanas reģiona sabiedrisko attiecību speciālists

ĪSZIŅAS

• ZPR sāk projektu "INNOGROW" lauku uzņēmējdarbības attīstīšanai

Lai veicinātu ārpus pilsētām strādājošu mazo un vidējo uzņēmumu attīstību un konkurētspēju, Zemgales plānošanas reģions šogad iesaistījies projektā "Reģionālo politiku veidošana uzņēmumiem laukos inovatīvas konkurētspējas un izaugsmes attīstībai" jeb "INNOGROW". Tajā paredzēts ne vien ieviest mūsdienīgas politikas nostādnes, bet arī integrēt jaunu produktu tehnoloģijas un biznesa modeļus, tā sekmējot inovatīvu produktu attīstību.

Projekta vadošais partneris ir Grieķijas Tesālijas reģiona administrācija, un aktivitātes īsteno arī partneri Bulgārijā, Čehijā, Itālijā, Latvijā, Lielbritānijā, Slovēnijā un Ungārijā.

Projekta pirmajā kārtā, kas ilgs līdz 2019. gadam, uzsvars tiks likts uz reģionālās politikas pamatnostādņu attīstību, jaunu produktu tehnoloģiju integrēšanu un inovatīvu produktu attīstību. Otrajā kārtā – līdz 2021. gadam – veiktos uzlabojumus pārbaudīs praksē.

• Izdots tūrisma buklets par Bauskas, Iecavas, Rundāles un Vecumnieku novadu

Bukletā "Brīvdienas ģimenei ar bērniem Bauskas, Iecavas, Rundāles un Vecumnieku novadā" apkopota informācija par apskates objektiem, pakalpojumiem un pasākumiem, kas ir interesanti ģimenēm ar bērniem vecumā no viena līdz 16 gadiem. Bērnu piemērotība konkrētām vietām iedalīta četrās vecuma grupās: mazulis (1–3 gadi), pirmsskolas vecuma bērns (3–7 gadi), skolēns (7–12 gadi) un pusaudzis (12–16 gadi).

Lietotāju ērtībai bukletā norādītas arī ģimenes biješu cenas, norādes par to, vai objektā ir bērnu pārtināmā galda virsma un bērnu podiņš, vai objektā ir kādi ierobežojumi, piemēram, ierobežota pārvietošanās ar bērnu ratiem. Pie ēdināšanas un nakšņošanas vietām izcelti tie uzņēmumi, kuros īpaši domāts par mazākiem

bērniem un kur pieejami rotaļlaukumi, rotaļu stūri, krēsliņi, ēdienkartes, gultas, ir saņemti kādi sertifikāti. Buklets izdots latviešu, krievu un angļu valodā un pieejams gan Bauskas Tūrisma informācijas centrā, gan lejuplādējams mājaslapā visit.bauska.lv, sadaļā Info – Brošūras.

• **Pabeigta Gārsenes pils podiņu krāsns restaurācija**
Aknīstes novadā pabeigti darbi Valsts Kultūrkapitāla fonda (VKKF) atbalstītajā projektā "Gārsenes pils podiņu krāsns restaurācija". Podiņu krāsns, kas mūrēta no baltiem glāzētiem podiņiem ar kobaltzilu zīmējumu, ir vienīgais pašvaldībai piederošais valsts aizsargājamais valsts nozīmes mākslas piemineklis Gārsenes pagastā.

Krāsns restaurāciju veica sertificētas speciālistes – keramikas, stikla un porcelāna restauratores – vecmeistares Jana Libiete un Inta Tiltiņa. Tagad valsts nozīmes mākslas piemineklis atguvis sākotnējo izskatu, tā sātā saglabāta krāsns krāsu pase – atrādītas iepriekšējās deviņas krāsns krāsojuma kārtas.

• Abgunstē dzimst jaunā "gaismas pils"

21. augustā ar brīvdabas koncertu, mākslas izstādēm, radošām darbnīcām un vakariņām tika svinēti šajā gadsimtā pirmie atklātie svētki Abgunstes muižā Jelgavas novada Zaļenieku pagastā.

Abgunstes muiža – dažādos laikos dēvēta arī par medību pili, Zaļās muižas vasaras māju vai Jelgavas pils saimniecības ēku – celta 1780. gadā, nemieru laikos degusi, 20. gs. sākumā atkal atjaunota, pieredzējusi 40 skolas jeb "gaismas pils" gadus, vēlāk vērojusi septiņu ģimeņu dzīves un pildījusi veikala un pasta funkcijas, tad pāris gadu desmitus snaudusi un nu ir gaidu pilna atdzimt kā "Abgunstes radošuma rezidence". Biedrība "Radošuma meka" aicina atbraukt, lai iepazītos, sadraudzētos un iesaistītos!

Ilggadējā pieredze projektu vadības jomā "Radošuma mekas" komandai likusi saprast, cik svarīga ir tīkla veidošana jau idejas sākotnē. Ar šiem svētkiem biedrība pieteica Abgunstes muižu ne tikai Zemgales, bet arī Latvijas kultūras kartē kā topošo radošuma rezidenci un meklēs sadarbošanās iespējas kopīgos projektos un ikdienas darbā gan ar vietējiem uzņēmējiem, organizācijām un tūrisma un kultūras objektiem un to koordinātoriem, gan savu tiešo mērķauditoriju – radošo industriju pārstāvjiem un sabiedrību kopumā.

• **100 000. apmeklētājs LVM dabas parkā Tērvetē**
"Latvijas valsts mežu" (LVM) dabas parku Tērvetē 26. augustā dienas vidū apmeklēja 2016. gada 100 000. apmeklētājs! Laimīgo ieejas biļeti parkā saņēma Uzulnieku ģimenes divgadnieks Oskars no Jumpravas. Šā gada 100 000. apmeklētājam un viņa ģimenei tika dāvināta iespēja bez maksas apmeklēt parku, uzkāpt Tērvetes koka skatu tornī un doties svētku braucienā ar Pasaku bānīti. Viņi priedējās arī par jauno koka tiltu un sakārtoto infrastruktūru.

Jāpiebilst, ka LVM dabas parks Tērvetē vairākkārt atzīts par ģimenei draudzīgu vietu, rūpējoties par interesantu un daudzveidīgu atpūtu visām paaudzēm.

24. augustā Priekulē tika sasaukta kārtējā Kurzemes plānošanas reģiona (KPR) Attīstības padomes sēde.

Sēdē padomes locekļiem tika sniegta informācija par Kurzemes plānošanas reģiona budžeta izpildi un KPR paveikto 2016. gada pirmajā pusgadā.

Kurzemes plānošanas reģiona **Plānošanas nodaļa** aktīvi strādājusi, sniedzot atzinumus pašvaldībām par teritorijas plānojumus, attīstības programmu rīcību un investīciju plāniem un par citiem pašvaldību teritorijas plānošanas dokumentiem.

KPR **Projektu nodaļa** sagatavojusi trīs projektu idejas Igaunijas – Latvijas programmas projektu konkursam, trīs projektu idejas Baltijas jūras reģiona programmai, kā arī sagatavoti divi starptautisko projektu pieteikumi pieaugušo izglītības jomā. Tāpat izstrādāti projektu pieteikumi iesniegšanai Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programmā, tajā skaitā seši projektu pieteikumi, kuros Kurzemes plānošanas reģions ir vadošais partneris, un divi projektu pieteikumi, kuros KPR ir projekta partneris. Notiek aktīvs darbs pie ieviešanā esošajiem projektiem, kā arī tiek nodrošināta pabeigto projektu uzturēšana.

Kurzemes plānošanas reģiona **Sabiedriskā transporta nodaļa** speciālisti sadarbībā ar VSIA "Autotransporta direkcija" un pašvaldību speciālistiem sistemātiski strādā pie sabiedriskā transporta maršrutu tīkla pielāgošanas iedzīvotāju un uzņēmēju vajadzībām, izvērtējot katru individuālo gadījumu, veicot grozījumus esošajos, kā arī atverot jaunus maršrutus. Sadarbībā ar Autotransporta direkciju un pašvaldību speciālistiem regulāri tiek organizētas tikšanās par skolēnu pārvadājumiem un citiem ar sabiedrisko maršrutu tīklu saistītiem jautājumiem.

KPR **Uzņēmējdarbības atbalsta centrā** gan topošie, gan pieredzējušie uzņēmēji aktīvi izmanto iespēju saņemt konsultācijas par uzņēmējdarbības atbalsta institūcijām un to pakalpojumu pieejamību reģionā.

Kurzemes plānošanas reģions turpina darbu pie pieaugušo izglītības attīstības veicināšanas un pašvaldību pieaugušo izglītības speciālistu tīkla izveides, dodoties vizītēs uz pašvaldībām, lai iepazītos ar situāciju uz vietām, konsultētu par aktualitātēm, kā arī organizējot pašvaldību pieaugušo izglītības koordinātoru tikšanās.

KPR Attīstības padomes priekšsēdētāja **Inga Bērziņa** izteica pateicību Kurzemes plānošanas reģiona administrācijai par aktīvu un atbildīgu darbu.

Sēdes turpinājumā Priekules novada pašvaldības vadītāja **Vija Jablonska** aicināja pašvaldības Attīstības plānošanas nodaļas vadītāju **Unu Ržepicku** iepazīstināt klātesošos ar Priekules novada saimniecisko un uzņēmējdarbības attīstību.

Priekules novads izveidots pēc 2009. gada vēlēšanām, apvienojot sešas pašvaldības – Priekules pilsētu un Priekules, Gramzdas, Kalētu, Virgas un Bunkas pagastus. Pastāvīgo iedzīvotāju skaits (pēc LR Centrālās statistikas pārvaldes datiem) 2016. gada sākumā bija 5412. Priekules novadā pavisam reģistrēti 648 uzņēmumi, no kuriem aktīvi ir 465. Lielākā daļa uzņēmumu nodarbojas ar lauksaimniecību, mežsaimniecību un zivsaimniecību, vairumtirdzniecību un mazumtirdzniecību, kā arī apstrādes rūpniecību,

tomēr Priekules uzņēmēji pārstāvēti arī citās uzņēmējdarbības jomās.

Spilgts piemērs tam bija tikšanās ar Priekules novada uzņēmēju **Filipu Baumanī**, kura uzņēmuma **SIA "Placdarms"** faktiskā atrašanās vieta ir Priekules novadā, bet uzņēmējdarbība, sniedzot interneta vides pakalpojumus dizaina darbu pārdošanā, notiek visā pasaulē, tajā skaitā Austrālijā, ASV, Ķīnā un daudzviet citur. Uzņēmēja aizrautīgais stāstījums par uzņēmējdarbības plašajām iespējām neatkarīgi no faktiskās atrašanās vietas bija spilgts pretstats uzskatam, ka to iespējams attīstīt vien lielās pilsētās vai blīvi apdzīvotās vietās. Tomēr uzņēmējs vērsa uzmanību uz to, ka ikvienam cilvēkam sadzīvē ir svarīga apkārtējā vide, infrastruktūra, sabiedriskā un kultūras dzīve. Viņaprāt, tieši sadzīves ērtību trūkums ir noteicošais, kādēļ dzīvi laukos cilvēki izvēlas nelabprāt.

Viens no lielākajiem uzņēmumiem ne tikai Priekules novadā, bet visā Kurzemes reģionā ir **SIA "Kurzemes gaļsaimeņieks"**, kurā nodarbināti 380 strādājošie. Klātesošajiem bija iespēja apmeklēt "Kurzemes gaļsaimeņieka" ražotni un iepazīt tā īpašnieci **Oksanu Jansonī**. Viņa iepazīstināja ar uzņēmuma tapšanas vēsturi un attīstību līdz pat šodienai, kad uzņēmumā ik dienas tiek pārstrādātas 150 tonnas gaļas. Uzņēmēja dalījās pieredzē, sniedzot priekšstatu par gaļas pārstrādes rūpniecības ikdienas darbu, attīstību, kā arī par uzņēmējdarbības vidi novadā un valstī kopumā. O. Jansone uzsvēra, ka viņas biznesā ar veiksmi nav saistības, visa pamatā ir tikai smags un neatlaidīgs darbs.

Turpinājumā, iepazīstot Priekules uzņēmumu dažādību, Attīstības padomes locekļi viesojās pie

uzņēmējas **Ingūnas Dūces**. **Viesu nams "Lībieši"** ir piemērs mazajai uzņēmējdarbībai. Uzņēmēja iepazīstināja ar viesu nama tapšanas vēsturi, kad nolēmuši attīstīt mantoto īpašumu un nodarboties ar uzņēmējdarbību. I. Dūce dalījās pieredzē par viesu nama "Lībieši" izaugsmi, kā arī tika pārrunātas mazo uzņēmēju attīstības iespējas un nepieciešamais atbalsts uzņēmējdarbības veicināšanai sadarbībā ar pašvaldībām.

Noslēgumā Kurzemes pašvaldību vadītāji atzina, ka tikšanās ar Priekules novada uzņēmējiem bijusi vērtīga pieredzes apmaiņa, rosinot novadiem sadarboties un dalīties pieredzē uzņēmējdarbības atbalstam un attīstībai.

Plašāku informāciju par Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības padomes 24. augusta sēdi skatiet mājaslapā: www.kurzemesregions.lv.

Atvadoties no Priekules, kas šogad atzīmē 88. dzimšanas dienu un 13. augustā ar vērienu un priecīgi nosvinēja 13. Ikara svētkus, ikviens līdzī paņēma gan šo svētku saukli, gan priekulnieku ikdienas devīzi – "Prieks mājā Priekulē!".

Sagatavojusi **Kurzemes plānošanas reģiona administrācija**

Foto: **Līga Svāra**,
Priekules novada pašvaldības izdevuma
"Priekules Novada Ziņas" un mājaslapas redaktore

RĪGAS
PLĀNOŠANAS
REĢIONS

IESPAIDI NO RAKVERĒ APSKATĪTĀS "GUDRĀS" ĒKAS

Rīgas plānošanas reģiona (RPR) speciālisti kopā ar Carnikavas, Ādažu, Siguldas, Alojās un Olaines novada pašvaldību pārstāvjiem jūnijā viesojās Rakverē, kur pieredzes apmaiņā apmeklēja pirmo "gudrās" ēkas projektu Igaunijā. Šis brauciens norisinājās Eiropas Savienības projekta "RES H/C SPREAD" ietvaros, kura mērķis ir noteikt un izmantot ES mēroga paraugpraksi atjaunojamo energoresursu izmantošanai siltumapgādē un dzesēšanā, kā arī panākt labās prakses iestrādi reģionālās plānošanas dokumentos.

Uzbūvētā "gudrā" ēka savā ziņā ir eksperiments, un tajā igauņu kolēģi mācās un izzina atjaunojamo energoresursu izmantošanas kapacitāti un efektivitāti ēkas ekspluatācijā. Tā tiek izmantota kā biroja ēka, kurā ikdienā uzturas dažādi cilvēki. Projekta virzītājs – Rakveres dome atzīst, ka viens no lielākajiem izaicinājumiem projekta īstenošanā bijis, lai cilvēki ēkā ieregulētu atbilstošu mikroklimatu, kas sniegtu lielāko iespējamo energoresursu ietaupījumu, tajā pašā laikā nodrošinot uzturēšanās komfortu. Interesanti, ka atšķiras komforta līmenis, ko iecienījuši vīrieši un

sievietes – daiļais dzimums dod priekšroku siltākam mikroklimatam nekā vīrieši.

Vizītes dalībnieki bija patīkami pārsteigti, ka ēka ir arhitektoniski moderna. Tās veidošanā arhitekti un pasūtītājs – Rakveres dome – nav balstījušies tikai uz tās funkcionālajām iespējām, bet tieši pretēji – vienlīdz salāgojuši modernus ēkas arhitektoniskos risinājumus ar energoefektivitātes funkcijām.

Viens no interesantākajiem risinājumiem ēkai ir āra žalūzijas, kas regulē saules intensitāti iekštelpās, lai tās nepārkarstu. Ēkai ir uzstādīti arī saules paneļi. Šādi iegūtais saules siltums tiek pārvērsts siltumenerģijā un izmantots ēkas apsildīšanā, savukārt lietussūdeņus utilizē un izmanto kanalizācijā.

Ēka nodota ekspluatācijā pirms pusgada. Tās iespējas un rezultātu energoefektivitātes veicināšanā testē Tallinas tehnoloģijas institūts kopā ar Rakveres domi, lai nākotnē iegūtās zināšanas un pieredzi izmantotu citu sabiedrisku būvju attīstīšanā.

Rīgas plānošanas reģions sadarbībā ar SIA "Ekodoma" īsteno ES programmas "Viedā enerģija Eiropai" projektu "RES H/C SPREAD", kurā izstrādā energo-plānošanas vadlīnijas Rīgas plānošanas reģionam. To mērķis ir noteikt un izmantot Eiropas mēroga paraugpraksi atjaunojamo energoresursu izmantošanai siltumapgādē un dzesēšanā, kā arī panākt labās prakses iestrādi reģionālās plānošanas dokumentos.

Sagatavojusi **Inese Ozoliņa**,
Rīgas plānošanas reģiona komunikācijas speciāliste

Ferrus AS "FERRUS" DEMONSTRĒ IELU TĪRĪŠANAS VAKUUMA IEKĀRTAS

Šosezon AS "FERRUS" demonstrē komunālo pašgājējtehniku – ielas vakuuma slaucīšanas iekārtu BUCHER Municipal CityCat 2020XL.

Demonstrācijas jau veiktas vairākās Latvijas pašvaldībās un pašvaldību uzņēmumos, un atsauksmes liecina, ka iestādes ar demonstrēto tehniku ir apmierinātas. Šī iekārta darbu veic kvalitatīvi un ātri – demonstrāciju laikā tiek sakopts ielas virsējais cietais segums, turklāt tehnikas paveikto var novērtēt uz dažādiem ielas seguma tipiem. BUCHER Municipal CityCat 2020XL darba rezultāts ir sabiedrisko un privāto ceļu un teritoriju tīrība un drošums.

Rūpēs par gaisa tīrību un putekļu samazināšanu BUCHER Municipal aprīkojis CityCat 2020XL ar inovatīvām tehnoloģijām, kas darbības laikā recirkulē iekārtai nepieciešamo ūdens daudzumu, tādējādi nav vajadzīgs bieži uzpildīties un tiek samazināta negatīvā ietekme uz vidi. CityCat 2020XL vakuuma slaucīšanas iekārta aprīkota ar birstēm un vakuuma sistēmu, kas uzsūc netīrumus tieši tam paredzētajā atkritumu tvertnē, un optimāla gaisa caurplūde nodrošina izcilu uzsūkšanas jaudu – netīrumi tiek pacelti neatkarīgi no virsmas veida un reljefa, neveidojot putekļu mākonī. Turpretī mehāniskās slaucīšanas iekārtas, kas parasti aprīkotas ar daudzām ūdens izsmidzināšanas sprauslām, sacelj pamatīgus putekļus un nenotīra virsmu pilnīgi. Mehāniskie slaucītāji no virsmas noņem lielo daļiņu netīrumus (atkritumus/gružus), un mehānisko sistēmu darbības rezultātā lielākās gružu frakcijas tiek sasmalcinātas mazākās, radot vairāk mazāko mikrona putekļa daļiņu, nekā tur bija sākotnēji, bet mehāniskās birstes nespēj attīrīt 60 mikronu un mazākas netīrumu daļiņas. Atstātās smalko daļiņu frakcijas arī veido putekļus uz ielām un aizdambē lietusūdeņu novades sistēmas un kanālus. Pētījumos ir pierādīts, ka no vides viedokļa mehānisko slotu slaucītāji faktiski var radīt lielāku negatīvo ietekmi uz lietus notekūdeņu sistēmu un gaisa kvalitāti.

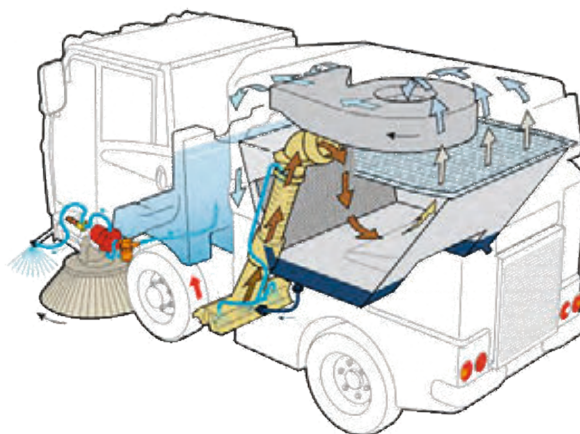
Vakuuma slaucīšanas iekārtai CityCat 2020 centrālā birste tiek automātiski un optimāli pielāgota ceļa virsmai, apmalēm un ietvēm, un tas samazina gan ietekmi uz vidi, gan arī ekspluatācijas izmaksas. Mehāniskajām slaucīšanas sistēmām centrālā slotas darbojas visā slotas rāmja platumā no vienas slotas puses uz otru pusi, un slotas sari saskaras ar darba virsmu

pilnā uzkopšanas platumā. Daudzām kustīgām daļām, iekaitot centrālās slotas saskari ar slaukāmo virsmu un sarežģītu mehāniskās pārvietošanas lifta sistēmu, pastāv liels nodiluma un lūzuma risks, tādēļ mehānisko slotu tīrīšanas mašīnu uzturēšana ir ievērojami dārgāka nekā vakuuma tīrīšanas mašīnām.

Vakuuma slaucīšanas iekārta veic universālas funkcijas – ar to var savākt lapas un tīrīt sniegu, turklāt nodrošinot zemu trokšņu līmeni un zemu izplūdes gāzes līmeni (samazināts emisijas daudzums), kas netiek kompensēts uz darbības ekonomijas rēķina. Samazinātais emisijas daudzums un inteligentā slotas dzes uztveršana automātiski samazina dzinēja jaudu, tādējādi pazeminot troksni (trokšņu līmenis darbībā <98 dB (A)) un izplūdes gāzu emisiju līdz minimumam.

Pateicoties efektīvai ūdens un vakuuma sistēmas kombinācijai, no tīrāmās virsmas tiek uzsūktas pat mazāk nekā 2,5 mikronu putekļu daļiņas.

Pašvaldībām, kuras izmanto mehānisko slotu slaucītājus, vajadzētu pārvērtēt savas vajadzības un vēlamu darba kvalitāti, ņemot vērā mūsdienu prasības mazināt lietus notekūdeņu piesārņojumu kā daļu no lietus notekūdeņu un gaisa piesārņojumu samazināšanas plāna.

LATVIJAS PILSĒTĀS UN NOVADOS

Skolas jaunajam mācību gadam gatavas

Foto: **Dmitrijs Suļžics** /F64

2016./2017. mācību gadu Latvijā uzsāk 735 izglītības iestādes – daudzas no tām pēc remonta ieguvušas jaunu izskatu, citās papildināts mācību programmu klāsts vai pilnveidotas brīvā laika pavadīšanas iespējas. Daudzas pašvaldības papildus valsts piešķirtajām brīvpusdienām 1.–4. klašu skolēniem nodrošinās arī vecāko klašu audzēkņu ēdināšanu un bezmaksas transportu. Tāpat vairākās pilsētās un novados skolu un bērnudārzu pedagogiem algas būs lielākas par valsts noteiktajām, daudzviet pašvaldības joprojām maksās līdzfinansējumu privātajiem bērnudārziem un apmaksās auklīšu pakalpojumu.

Sekmīgu jauno mācību gadu visiem Latvijas skolēniem, viņu vecākiem, pedagogiem un izglītības iestāžu darbiniekiem!

Rīgā jauni bērnu rotaļu laukumi un vides objekts

Šovasar Rīgas pašvaldība ierīkojusi vēl divus jaunus rotaļu laukumus – Ķīpsalā un Čiekurkalnā.

Ķīpsalas pludmalē uzstādīts plašs, multifunkcionāls rotaļu kuģis ar dažādiem kāpelēšanas elementiem, tiltiņiem, spēlēm, caurulēm un slīdkalniņiem. Laukumā ierīkotas arī šūpoles un dažādi balansēšanas elementi. Fantāzijas pasauli mazajiem kuģotājiem paspilgtina atrakcijas novietojums Daugavas krastā ar skatu uz pasažieru ostu un tur redzamajiem kruīza kuģiem.

Savukārt rotaļu laukumā **starp Čiekurkalna 4. un 5. šķērsliniju** ierīkots spēļu namiņš, batuts, pakāpienu

trase, līdzsvara tilts, šūpoles, rotaļu bumbas un citi spēļu elementi, kā arī vingrošanas zona ar riņķiem spēka un koordinācijas treniņiem, līdztekām un citiem sporta elementiem. Zem laukuma ieklāts gumijas segums dažādās krāsās. Līdz rotaļu laukumam no ielas puses ieklāts jauns, krāsains bruģa segums.

Foto: **Lauma Kalniņa**

Spīķeros kopš augusta iekārtojies milzu bute – Rīgas svētku laikā Daugavas promenādē pie skeitlaukuma tika atklāts **Olgas Šilovas** veidotais tēlniecības vides objekts **“Leste”** (tulkojumā no lībiešu valodas – bute). Tas ir veltījums Rīgas pirmajiem iedzīvotājiem – lībiešu zvejniekiem

Mārupē atklāts jauns bērnudārzs un velosipēdu apkopes stacija

20. augustā Mārupes novadā svinīgi tika atklāta jaunā – kā **pirmsskolas izglītības iestāde (PII) “Mārzemīte”**, kur iesācēju gudrības varēs apgūt 288 bērni no divu gadu vecuma.

Jaunais bērnudārzs ir gana iespaidīgs – tā kopējā zemesgabala platība ir 2 ha, kur atrodas vairāki rotaļu laukumi, plaša estrāde un pat bērnudārza kolektīva izveidots dārzs. Bērnudārzs veidots ar augstiem siltumtehnikajiem rādītājiem, interesantu labiekārtošanas plānu, kurā iekļauti mūsdienīgi un oriģināli risinājumi daudzpusīgai bērnu attīstībai tiem draudzīgā vidē.

Būvdarbu kopējās izmaksas ir 3,491 miljons eiro plus pievienotās vērtības nodoklis (PVN). Bērnudārzs pilnībā celts par pašvaldības līdzekļiem, ņemot aizņēmumu Valsts kasē.

Savukārt pie Mārupes vidusskolas jau darbojas Mārupē pirmā **publiskā velosipēdu apkopes stacija**, kas

uzstādīta, pateicoties biedrības "Mārupes uzņēmēji" iniciatīvai un projektu konkursā "LMT Latvijai" iegūtajam finansējumam. Šādas stacijas Latvijā ir vien dažas, toties būtiski atvieglo dzīvi velobraucējiem, jo pieejamas 24 stundas diennaktī. Jaunatklātajā pašapkalpošanās stacijā ir rīki un instrumenti velosipēda apkopei.

Babītē paplašināts bērnodārzs un atklāta četru valodu apmācības skola

Paplašināšanos piedzīvojusi **Babītes pirmsskolas izglītības iestāde**, jo tās teritorijā uzstādīts **jauns rūpnieciski izgatavots modulis**, kas ļauj iestādē uzņemt par 20 bērniem vairāk nekā iepriekšējā gadā. Bērnodārza teritorijā uzstādīts arī jauns rotaļlaukums un vingrošanas siena. Šajā mācību gadā pirmsskolas izglītība Babītes novadā būs nodrošināta 421 bērnam, taču rindā gaida vēl 327. Tāpēc vecākiem, kuru mazulim pašvaldība nevar piedāvāt vietu pašvaldības dārziņā, tiek sniegts finansiāls atbalsts 249 eiro apmērā privātās PII apmeklējumam.

30. augustā Babītes novada Piņķos svinīgā pasākumā atklāja **Exupéry International School**, kur zinības apgūs 70 bērnu. Starptautiskā privātskola ir pirmā četru valodu apmācības skola Latvijā, pedagoģisko procesu nodrošinot latviešu, angļu, franču un krievu valodā. Savukārt citā Babītes skolā – Latvijas Starptautiskajā skolā (*International School of Latvia (ISL)*) – jaunais mācību gads sākas agrāk nekā citās Latvijas vispārīgizglītojošās iestādēs – jau 17. augustā, kad mācības šeit uzsāka ap 400 skolēnu no 38 dažādām valstīm. Šeit viņi apgūst visas trīs IB mācību programmas, kas ir starptautiski atzītas un kurās mācības norit angļu valodā.

Jūrmalā jauna katlumāja un pabeigts vērienīgs ūdenssaimniecības projekts

10. jūnijā Kauguros atklāja jaunuzbūvēto **ar biomasu (šķeldu) kurināmo katlumāju**, kas izmaksājusi 6,5 miljonus eiro. 2,6 miljonus sedz Kohēzijas fonds, bet pārējais ir SIA "Jūrmalas siltums" ieguldījums. Jaunā šķeldas katlumāja ir viena no modernākajām Baltijas valstīs.

Savukārt 14. jūlijā Jūrmalā svinīgi tika atklāts pēdējo gadu vērienīgākais ūdenssaimniecības projekts Latvijā. Tas īstenots sešos mēnešos, kūrortpilsētā **izbūvējot ūdensapgādes un kanalizācijas tīklus** vairāk nekā 60 kilometru garumā un reizē veicot arī pazemes tipa sūkņu staciju izbūvi. Līguma kopējā vērtība veido vairāk nekā 13 miljonus eiro, un projekta realizācijai tika piesaistīti ES Kohēzijas fonda, Jūrmalas pilsētas domes un SIA "Jūrmalas ūdens" līdzekļi.

Kūrortpilsētā jaunas sporta, veselības un atpūtas iespējas

25. augustā Jūrmalā tika atklāta **jaunuzceltā daudzfunkcionālā sporta zāle**, kas šobrīd ir lielākais un iespējam bagātākais sporta objekts kūrortpilsētā. Zāle izbūvēta divos stāvos, tā piemērota basketbola, handbola un volejbola spēlēm. Ikdienā šeit notiks sporta stundas Jūrmalas Valsts ģimnāzijas un sākumskolas "Atvase" bērniem, kā arī Jūrmalas Sporta skolas audzēkņu un pilsētas sporta klubu treniņi. Sporta zāle uzbūvēta tikai par Jūrmalas pašvaldības budžeta līdzekļiem. Būvniecības kopējās izmaksas ir 5,3 miljoni eiro.

Kūrorta rehabilitācijas centrā (KRC) "Jaunķemeri" ir divi jaunuzcelti sporta laukumi – te iekārtots **sportlaukums**, kas speciāli aprīkots paralimpiskā sporta veida – **sēdvolejbola** un **ratiņbasketbola** – spēlēm. Laukums tapis gada laikā par KRC "Jaunķemeri" līdzekļiem sadarbībā ar Latvijas Paralimpisko komiteju. Tas piemērots sēdvolejbola un ratiņbasketbola sacensībām un treniņiem, aprīkots ar tribīnēm un atbilst sacensību norises standartiem. Šī treniņu bāze pieejama gan profesionālā sporta pārstāvjiem, gan plašākai publikai.

5. augustā KRC "Jaunķemeri" svinīgi tika atklāts **Mihaila Malkiela fonds**, kas nodrošinās 50% līdzfinansējumu agrīnai rehabilitācijai KRC "Jaunķemeri" un sniegs atbalstu bērniem, cilvēkiem darbaspējīgā vecumā un sociāli maznodrošinātām personām.

- Dzintaru mežparkā jau daudzus paguvus iepriecināt jūlijā atklātais **piedzīvojumu parks "Jūrmalas Tarzāns"** ar piecām šķēršļu trasēm, kas paredzētas aktīvai atpūtai gan pieaugušajiem, gan bērniem. Piedzīvojumu parks aprīkots ar jaunākās paaudzes Šveices kompānijas "Kanopeo" drošības sistēmu "Speedrunner", lai parka apmeklētājs būtu sasaistīts ar drošības trosi visas trases garumā.

Uz Jūrmalu – pie Raiņa, Aspazijas un "Globusa"!

Kopš 27. augusta apmeklētājiem atvērta **atjaunotā Raiņa un Aspazijas vasarnīca** Majoros, J. Pliekšāna ielā 5/7. Jaunā ekspozīcija, ko veidojuši muzeja speciālisti sadarbībā ar dizaina biroju "H2E", saucas pavisam vienkārši – "Es un Tu". Tā veltīta Raiņa un Aspazijas mīlestībai un daiļrades virsotnēm, ko atklāj viņu kopdzīves mezglpunkti un daiļrades process – nozīmīgākie darbi. Ne mazāk interesantas ir restaurētās abu dzejnieku dzīves telpas – vasarnīcas un dārza mājiņas augšstāvi.

Foto: **Krišjānis Eihmanis**

Jūrmalas pilsētvīdē atgriezies iecienītais apskates objekts “Globuss”, kas atrodas turpat kur senāk – netālu no Dzintaru koncertzāles, Turaidas un Jomas ielas krustojumā, tikai ar “ABLV Charitable Foundation” atbalstu pēc restaurācijas ieguvis jaunāku izskatu. Globusu pēc Jūrmalas pilsētas domes pasūtījuma atjaunojis diplomēts metālmākslinieks Ainārs Sils (SIA “Sils un Sili”) darbnīcā Jaunpiebalgā.

Tukumnieki noslēguši divus sadarbības līgumus

15. jūlijā Rožu svētku laikā Jaunmoku pilī tika parakstīts sadarbības līgums starp **Tukuma novada pašvaldību un Šenevjēras pašvaldību Francijā**. Sadraudzību ar Tukuma novadu jau 12 gadus veido Šenevjēras sadraudzības komiteja “Les Tons de Chennevières”, bet tagad tā iet plašumā. Parakstot sadarbības līgumu, abas pašvaldības apliecināja, ka stiprinās sadarbību un sadraudzību un dalīsies pieredzē un zināšanās.

Pāris dienas vēlāk Tukuma novada pašvaldības aģentūrā “Tukuma novada sociālais dienests” viesojās Starptautiskās apvienības par cilvēka tiesībām (ISHR) Vācijas nodaļas un Vācijas izraidīto federācijas delegācija. Tika noslēgts sadarbības līgums starp **Tukuma novada sociālo dienestu un biedrību “Starptautiskās apvienības par cilvēka tiesībām Latvijas nodaļa”**. Puses, ko pārstāvēja Tukuma novada sociālā dienesta direktore **Ina Balgalve** un biedrības prezidents **Roberts Lazda**, apvienos spēkus, lai nodrošinātu humānās palīdzības sniegšanu Tukuma novada trūcīgajiem un maznodrošinātajiem, kā arī tiem, kas nonākuši krīzes situācijā.

Saposts un labiekārtots Pilsētas parks

Tukuma iedzīvotājiem skaisti sakoptais Pilsētas parks Lielajā ielā tika atvērts jūnija beigās, bet parka svinīgā

atklāšana notika Rožu svētku laikā jūlijā. Parkā pieejami divi bērnu rotaļlaukumi ar modernām iekārtām, āra trenāziņu laukums vingrošanai, kā arī vairāki celiņi un atpūtas vietas.

Jaunpils pils 715. jubilejā – īpaša piemiņas velte

Par godu pils jubilejai – Viduslaiku svētkos Jaunpils novada domes priekšsēdētāja **Ligita Gintere** sveica tuvākos kaimiņus, sadarbības un sadraudzības partnerus, vietējos uzņēmējus, nevalstisko organizāciju vadītājus, kā arī pils un pašvaldības darbiniekus.

Svinīgā pasākuma dalībnieki saņēma īpaša dizaina **suvenīrmonētu**, kas klajā nākusi par godu Jaunpils pils 715 gadu jubilejai. Tās aversā attēlots Jaunpils atpazīstamības simbols – varenā viduslaiku pils. Jauno suvenīrmonētu var iegādāties Jaunpils pils muzejā.

Kandavā mākslas plenēri jau 21 gadu

Šogad aprit 21 gads, kopš Kandavā notiek mākslas plenēri. To aizsācēja ir galerijas “Vējspārns” ilggadējā vadītāja Ilzīte Grīnberga. Nu jau ceturto gadu plenēru organizēja keramiķe **Linda Romanovska**. Plenērs “Radošais mākslas mirklis 2016” ilga veselu nedēļu un noslēdzās 24. jūlijā ar izstādi “Plenērā radītie”.

Talsu novadam – daudz draugu

No 12. līdz 14. augustam Dižmāras gadatirgus svētku laikā tradicionāli norisinājās arī **Talsu draugu dienas**, kad ciemos sabrauc pašvaldības sadarbības partneri no ārvalstīm. Šoreiz Talsu draugu dienas notika Prieku (Lietuvas) zīmē un tika atklātas ar Lietuvas nacionālā koka – ozola iestādīšanu Eiropas birzī Laucienē.

Talsu novadā viesojās sadarbības partneri no Sederčepingas Zviedrijā, Alānijas Turcijā, Sāremas novada Igaunijā, Lejres Dānijā un Ščolkovas Krievijā, pārstāvji no Latvijas vēstniecības Moldovā – gan oficiālā delegācija no Prieku rajona Lietuvā – gan oficiālā delegācija, gan arī amatierkolektīvi un muzeja darbinieki, lai iepazīstinātu svētku apmeklētājus ar lietuviešu kultūras tradīcijām un nacionālajiem ēdieniem.

Savukārt no 26. līdz 28. augustam Talsu novada pašvaldības pārstāvji devās uz sadarbības pašvaldību – Lejres komūnu Dānijā, lai piedalītos **Talsu dienās**. Kopā ar pašvaldības oficiālo delegāciju Talsu novada domes priekšsēdētāja **Aivara Lācarus** vadībā divu dienu garumā latviešu tautas dejas, dziesmas un tradīcijas dāņiem rādīja un mācīja Talsu novada amatierkolektīvi un sava amata meistari.

Talsos uzstādīti 17 jauni soliņi

Talsos uzstādīti 17 jauni soliņi, kuru atrašanās vietas noteica paši pilsētas iedzīvotāji. Jauni soliņi tagad atrodas Raiņa, Dundagas, Stendes, K. Mīlenbaha, Ezera, Fabrikas un Brīvības ielā un Dzirnnavalnā. Četri vecie soliņi nomainīti pret jauniem arī skvērā iepretim Talsu tautas namam un Raiņa ielas pieturā. Pērn tika veikta iedzīvotāju aptauja, lai noskaidrotu piemērotākās vietas jaunu soliņu uzstādīšanai, un šogad pašvaldības budžetā šim mērķim iekļāva vairāk nekā 7000 eiro finansējumu.

Dundagā pie skolām jaunas velonovietnes

30. jūnijā Dundagā pie *Mazās* un *Lielās skolas* svinīgi uzstādīja jaunās velonovietnes, tādējādi Dundagas novada atbalsta biedrības projekts “Rullē droši!” ir godam izpildīts. Dundagas novada pašvaldības projektu konkursā “Atbalsts vietējo iniciatīvu projektiem” atbalstu guva Dundagas novada atbalsta biedrības projekts “Rullē droši!”. Tajā izgatavotas piecas velonovietnes Dundagas vidusskolai par kopējo summu 805 eiro.

Ventspilī atklāta Kurzemes Democentra jaunā ēka un ekspozīcija

Foto: **Juris Presņikovs**

27. jūlijā Ventspils Augsto tehnoloģiju parkā (VATP) oficiāli tika atklāta zinātnes un tehnoloģiju muzeja

“Kurzemes Democentrs” jaunā zema energopatēriņa ēka un jaunā muzeja ekspozīcija un tehniski radošās darbnīcas par klimata pārmaiņām.

“Kurzemes Democentrs VATP paspārnē darbojas jau kopš 2012. gada. Ar savu darbību mēs vēlamies veicināt bērnu un jauniešu interesi par tehnoloģijām, parādīt, ka inženierzinātnes un dabaszinātnes – tas ir interesanti, un tā ir laba karjeras izvēle. Jaunā ēka, jaunā ekspozīcija un tehniski radošās darbnīcas ļaus iepazīstināt bērnus un citus apmeklētājus ar klimata pārmaiņām un zaļajām tehnoloģijām,” svinīgajā uzrunā pauda VATP valdes priekšsēdētājs no Kurzemes Democentra idejas autors **Ivars Eglājs**. Svinīgajā atklāšanas ceremonijā piedalījās arī Ventspils domes priekšsēdētājs **Aivars Lembergs**, kurš tika aicināts doties nelielā virtuālā ceļojumā ar velosipēdu un savā izbraucienā savākt visas nepieciešamās lietas Kurzemes Democentra atklāšanai. To starpā bija gan piena spēks, gan burvju nūjiņa, lejkanna, starta ierocis u.c.

Ventspilī unikāla strūklaka un pludmalē jaunas šūpoles

Foto: **Monta Blāze-Pētersone**

5. augustā Ventspils Pilsētas svētkos Lielajā laukumā tika atklāts unikāls, atraktīvs, pasaules tendencēm atbilstošs pilsētvides dizaina objekts – arhitekta Deivida Kuka projektētā **strūklaka “Fregate Valzivs”**. Atklāšanas pasākumā izskanēja speciāli šim notikumam radīts literārs darbs – Andra Akmentiņa dzejolis “Valzivs”, kā arī čellu trio “Melo-M” muzikāls priekšnesums.

Strūklakas kompozicionālais risinājums veidots, pamatojoties uz vēsturiskajos vizuālajos materiālos atrodamo materiālu par hercoga Jēkaba flotes sastāvā esošā burinieka “Valzivs” ārējo veidolu. Strūklaku veido 20 masti, astoņas rājas un karoga masts, kas aprīkoti ar apgaismojuma un miglas efektu.

• Ventspils centrālajā pludmalē uzstādītas jaunas šūpoles, kurās vienlaicīgi var šūpoties gan mazulis, gan pieaugušais. Šūpoļu oriģinalitāti un funkcionalitāti jau novērtējuši tūkstošiem cilvēku, un sociālajā tīklā Facebook kādas māmiņas ievietotais foto ar jaunajām šūpolēm nepilnas diennakts laikā pēc tā ievietošanas saņēmis gandrīz 2000 “Patīk”, kā arī ar šo foto dalījies ap tūkstoti citu lietotāju.

Šūpoles ir tikai viens no pilsētas infrastruktūras papildinājumiem un jaunumiem šogad, kas virza Ventspils pašvaldību uz mērķi – mazulim un viņa vecākiem draudzīga pilsēta.

Ventspils Augstskola sadarbosies ar Talsu Valsts ģimnāziju un Ventspils Valsts 1. ģimnāziju

17. augustā Ventspils Augstskolas (VeA) rektora vietas izpildītājs **Kārlis Krēslis** parakstīja sadarbības līgumu ar Talsu Valsts ģimnāziju un Talsu novada izglītības pārvaldi, kas paredz ikgadējās Jauno elektroniku skolas organizēšanu. Jau divus gadus VeA maģistra studiju programmas "Elektronika" students Gints Dreifogels vada elektronikas nodarbības Talsu jauniešiem, pulcējot arvien jaunus dalībniekus. Balstoties uz veiksmīgo sadarbību, visas trīs puses noslēdza sadarbības līgumu ar mērķi organizēt Jauno elektroniku skolu Talsu, Dundagas, Rojas un Mērsraga novada skolēniem.

25. augustā Ventspils Augstskolas rektora vietas izpildītājs **Kārlis Krēslis**, Ventspils Valsts 1. ģimnāzijas direktore **Pārsla Kopmane** un Ventspils Izglītības pārvaldes vadītājs **Aldis Slavinskis** parakstīja līgumu par sadarbību nozares izglītības procesa nodrošināšanā, popularizēšanā un attīstības veicināšanā. VeA, sadarbojoties ar Ventspils Valsts 1. ģimnāziju, palīdzēs organizēt teorētiskās un praktiskās nodarbības skolēniem, tostarp augstskolas laboratorijās. Sadarbība plānota arī zinātniski pētniecisko darbu izstrādē, profesionālās orientācijas pasākumu organizēšanā u.c.

Kuldīgā spāru svētki mūzikas skolas piebūvei, jaunas telpas Tehniskās jaunrades centram un atklāts parkūra laukums

13. jūlijā E. Viņnera Kuldīgas mūzikas skolas piebūvē, piedaloties Kuldīgas novada domes un būvuzņēmēja AS "RERE Grupa" vadībai, būvuzraugiem un ēkas projektētājam, norisinājās spāru svētku svinības. Tajās visi ēkas pārbūves procesā iesaistītie parakstījās zem vēstījuma, kas saglabāsies nākamajām paaudzēm mūzikas skolas piebūves trešajā stāvā. Mūzikas skolas pārbūves izmaksas ir 1,29 miljoni eiro, ieskaitot PVN. Plānots, ka būvdarbi tiks pabeigti līdz šāgada beigām.

• 30. augustā Kuldīgā, Pilsētas laukumā 3, trešajā stāvā atklāja Bērnu un jauniešu centra **Tehniskās jaunrades centra** telpas, kur Kuldīgas novada bērni un jaunieši turpmāk varēs apmeklēt dažādu tehnisko pulciņu nodarbības. Vienā no centra telpām uzbūvēta kvalitatīva automodelisma trase ar astoņiem sacīkšu celiņiem, kas paver iespēju rīkot gan vietēja, gan plašāka mēroga automodelisma sacensības.

• Atzinīgi novērtēts Kuldīgas pilsētas festivāla "Dzīres Kuldīgā 2016" ieskaņā pilsētas estrādē atklātais Eiropas līmeņa **parkūra (Parkour) laukums**, kurā darboties var 12 gadus lieli un vecāki bērni un jaunieši. Ši ir projekta "Bērnu rotaļu laukumi un labiekārtojums estrādes parkā Kuldīgā, Kuldīgas novadā" piektā kārtā. Vēl paredzēts uzstādīt basketbola grozus un izveidot bērnu rotaļu laukumu "Ķirbītis" mazākajiem kuldīdzniekiem, kā arī jauniešu atpūtas vietu "Čalotava".

Kuldīgas novada pašvaldība testē mūsdienīgu satiksmes plūsmas analīzes rīku

Kuldīgas novada pašvaldība kā pirmā Kurzemē izmantojusi SIA "KleinTech Services" izstrādāto mūsdienīgo satiksmes plūsmas analīzes rīku, kas ļauj ar teju 100% precizitāti fiksēt gājēju un velosipēdistu plūsmu. Tehnoloģiju testēšana norisinājās festivāla "Dzīres Kuldīgā 2016" laikā Liepājas ielā, kam noteikts gājēju ielas statuss. Izmantojot videoanalīzes tehnoloģiju, tika atpazīti un uzskaitīti gan gājēji, gan velosipēdisti. Analīzes rīks ļāva reģistrēt kopējo apmeklējumu skaitu katrā dienā atsevišķi un arī visās svētku dienās kopā. Kopumā svētku dienās Liepājas ielā fiksēti 101 329 apmeklējumi.

Sadarbības līgums starp Durbes novadu un Skvežinas pilsētu Polijā

15. jūlijā notika svinīga sadarbības līguma parakstīšana starp Durbes novada domi un Skvežinas pilsētu Polijā. Durbes novadā vizītē bija ieradušies vairāki Skvežinas pilsētas domes pārstāvji – Skvežinas mērs Leslavs Holovņā, domes priekšsēdētāja Zofja Zavlocka, Izglītības pārvaldes direktors Lešeks Pavlovskis un Kultūras pārvaldes direktors Macejs Zavidzkijs. Abu pašvaldību vadītāji parakstīja sadarbības līgumu, lai rūpētos par pašvaldību sociālo un ekonomisko attīstību. Pašvaldības aņņemas kopīgi veicināt un īstenot sadarbības pasākumus izglītības, kultūras, sporta un uzņēmējdarbības jomā.

Liepājā – starptautiski akreditēta energopārvaldības sistēma

4. jūlijā Liepājas domes vadībai tika pasniegts Lielbritānijas sertificējošās institūcijas sertifikāts par starptautiski akreditētas energopārvaldības sistēmas ISO 50001:2011 ieviešanu, līdz ar to Liepāja ir pirmā no Latvijas pilsētām, kas, apzinoties resursu pieejamības un vides aizsardzības nozīmi, šādu sistēmu ir ieviesusi.

Liepājā atvērts piedzīvojumu parks, uzstādīts līnijbola laukums un parakstīts līgums par vieglatlētikas manēžas būvniecību

Pirms Jāņiem Beberliņos tika atklāts **piedzīvojumu parks "Tarzāns"**. Tajā izveidotas piecas dažādas sarežģītības trases (zaļā, zilā, sarkanā, melnā un bērnu trase) ar 77 šķēršļiem, kā arī 330 metru garš nobrauciens pāri Beberliņu ūdenskrātuvei, kas ir Latvijā līdz šim garākais šāda veida nobrauciens pa trosi. Interesanti, ka zilā trase veidota kā īpaša liepājnieku trase, uzsverot populāru Liepājas un tuvējās apkārtnes mūziķu un sportistu – Ivo Fomina, Ulda Marhilēviča, Paula Jonasa, Kristapa Porziņģa un Māra Verpakovska – nodarbošanos.

Jūnijā liepājnieki priecējās arī par Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) komandas Ņujorkas "Knicks" spēlētāja Kristapa Porziņģa dāvanu dzimtajai pilsētai – jaunbūvēto āra basketbola laukumu, bet jūlijā Liepājas pludmalē tika sākta Latvijā pirmā *līnijbola* (angliski zināms kā *Human Soccer* vai *Live-Kicker*) laukuma montāža. *Līnijbols* tiek spēlēts kā galda futbols, tikai reālajā vidē ar īstiem spēlētājiem.

"Nemot vērā, ka Liepāja ieguvusi titulu "Eiropas Sporta pilsēta 2016", ieguldījumi pilsētas sporta infrastruktūrā un sportisko aktivitāšu piedāvājuma paplašināšanā arī turpmāk ir loģisks un mērķtiecīgs solis. Šāda laukuma Latvijā vēl nekur nav, līdz ar to liepājniekiem ir iespēja kļūt par šā sporta veida flagmaņiem," gandarījumu pauž Liepājas domes priekšsēdētāja vietnieks izglītības, kultūras un sporta jautājumos **Vilnis Vitkovskis**.

5. augustā Vilnis Vitkovskis un AS "UPB" valdes locekle Nora Kalna parakstīja sadarbības līgumu par Liepājas vieglatlētikas manēžas būvniecību. Manēža tiks būvēta Rīgas ielā 50 pie Draudzīgā aicinājuma Liepājas pilsētas 5. vidusskolas.

Atjaunota Līvas kapličas ceremoniju telpa un interjers

11. augustā Būvvaldes pieņemšanas komisija ekspluatācijā pieņēma Līvas kapličas atjaunošanas būvdarbus. Tie veikti šīs vasaras mēnešos, un tagad kapliča ir pilnībā sakārtota gan no ārpusē, gan iekšpusē, izceļot ēkas arhitektoniski vēsturiskās un mākslinieciskās

vērtības un telpām nodrošinot funkcionālu labiekārtojumu un atbilstību jaunā gadsimta prasībām.

"Strādājot pie projekta, pārliecinājos, ka ēkas autoram Berči šis bijis mīlestības darbs, tik pārdomāts ir katrs šīs neparastās ēkas elements un detaļa. Gribētu teikt, ka tāds bija arī mans darbs," savas izjūtas par paveikto pauž arhitekts **Gundars Viksna**. Arhitekts piebilst, ka Līvas kapličas atjaunošana ir piemērs tam, ka pašvaldība *"ir spējīga ieraudzīt un piešķirt līdzekļus Liepājas istajām vērtībām, kas dos labumu pilsētai daudzus gadus uz priekšu. Šādu attieksmi ir pelnījuši arī citi senās apbūves objekti"*.

Līvas kapličas atjaunošanas kopējās izmaksas visās septiņās kārtās ir 206 270 eiro. Finansējums piešķirts no pilsētas budžeta.

Atklāta Nīcas energoefektīvā sporta halle

Foto: **Uldis Dobelis**

Senlolotais sapnis piepildījies – Nīcas sporta halle uzbūvēta un 15. jūlijā, klātesot plašam novada iedzīvotāju un ciemiņu pulkam, atklāta. Godpilnais pienākums pārgriezt lenti tika uzticēts novada domes priekšsēdētājam **Agrim Petermanim**, halles projekta vadītājam Laurai Pakulei-Krūcei, kā arī būvdarbu projekta vadītājam Kasparam Strēlim, ģenerāluzņēmēja SIA "Monum" būvdarbu vadītājiem Tālim Eltermanim un Vilnim Balamam un Valsts reģionālās attīstības aģentūras (VRAA) pārstāvei Leldei Laiviņai.

Jaunās sporta halles atklāšanu apmeklēja ļoti daudz novada iedzīvotāju. Visiem pietika gan vietas, gan arī svētku kūkas. Jestrām dziesmām, lentes griešanai un kapsulas ievietošanai halles sienā ar vēstījumu nākamajām paaudzēm sekoja svētku uzrunas un pateicības vārdi. Īpašu sajūsmu radīja basketbola draudzības spēles rezultāts – Nīcas komanda ar četrpunktu pārsvaru vinnēja liepājniekus! Svētku noskaņu vairoja vietējo pašdarbības kolektīvu priekšnesumi un Rīgas deju kopas "Dzirnas" sniegums.

Rucavas bērniem jauns rotaļu laukums

Nu arī Rucavas bērni tikuši pie jauna rotaļu laukuma – 27. jūlijā Rucavas centrā pie veikala "Tev" svinīgi atklāja rotaļlaukumu, kas tapis, sadarbojoties nodibinājumam "Labdarības fonds "Zīlūks"", SIA "Grobiņas KB" un Rucavas novada pašvaldībai. Klātesošos uzrunāja un ar saldējumu cienāja uzņēmumu pārstāvji Raimonds Okmanis, Maigonis Almanis un pašvaldības izpilddirektors Guntis Ratnieks.

Savukārt Sikšņos, Dunikas Saieta nama mazajā zālē, sācis darboties bērnu un jauniešu dienas centrs "Purenīte".

Skrundas pašvaldībai vairs nav militārās pilsētiņas, bet būs jauniešu centrs

Bijusī Skrundas militārā pilsētiņa atkal nonākusi valsts īpašumā – tā 28. jūlijā lēmusi Skrundas novada dome. Aizsardzības ministrija apņēmusies segt pašvaldības izdevumus, kas bija saistīti ar šā objekta iegādi un apsaimniekošanu. Paredzēts, ka te būs militārs objekts karavīru apmācībai.

Toties Skrundas novada pašvaldība noslēgusi līgumu ar SIA "Pretpils" par Skrundas kultūras nama kinozāles pārbūvi par multifunkcionālu jaunatnes iniciatīvu centru. Būvdarbu kopējās izmaksas tiek lēstas 96 697 eiro apmērā (bez PVN), un tās segs Latvijas un Šveices sadarbības programma. Plānots, ka jauniešu centrs durvis vērs decembrī.

Saldus novadā atjaunota ebreju kapsēta

Ar vācu brīvprātīgo jauniešu palīdzību un sadarbībā ar pašvaldībām Latvijā ik gadu tiek atjaunotas ebreju kapsētas. Šogad kārtā bija pienākusi kapsētai Saldus novada Zirņu pagastā. Galvenie projekta īstenotāji bija 14 jaunieši – 13 no Vācijas un viena meitene no Latvijas. Saldū jaunieši ieradās 2. augustā, strādāt sāka nākamajā dienā, un jau 11. augustā darbi kapsētā tika pabeigti. Jaunatklātās ebreju kapsētas svinīgais pasākums notika 12. augustā. Saldus novada domes priekšsēdētājas vietnieks **Didzis Konuševskis** apliecināja, ka Saldus pašvaldība nodrošinās kapsētas uzturēšanu un veiks tās reģistrāciju.

Bauskā atklāta rekonstruētā katlumāja un ielas Codes pagastā

Pagājušā gada izskaņā noslēdzās līdz šim vērienīgākais SIA "Bauskas siltums" īstenotais infrastruktūras uzlabošanas projekts par siltumapgādes efektivitātes paaugstināšanu Bauskā. 10. jūnijā tika rīkots šķeldas katla un rekonstruētās katlumājas atklāšanas pasākums, uz kuru viesus sagaidīja SIA "Bauskas siltums" saimnieki un folkloras kopa "Dreņģeri". Interesenti varēja iepazīties ar modernizēto siltumapgādes sistēmu, kas ieviesta ar mērķi samazināt ietekmi uz apkārtējo vidi un nodrošināt iedzīvotājiem kvalitatīvus siltumapgādes pakalpojumus.

- Ar ziedu, balonu, Latvijas karogu un tautisko jostu rotātiem pagalmiem 9. augusta vakarā vietējie Dreņģerkaļna un Torņa ielas iedzīvotāji atzīmēja rekonstruēto ielu atvēršanas svētkus Codes pagastā. Šādi svētki Bauskas novadā jau kļuvuši par tradīciju.

Šāgada aprīlī SIA "Ceļu būvniecības sabiedrība "Igate"" sāka Bauskas novada Codes pagasta Dreņģerkaļna un

Torņa ielas brauktuves seguma un apgaismojuma pārbūvi un sakaru komunikāciju aizsardzību, ko nodrošināja par kopējo līgumsummu 218 879 eiro, ieskaitot PVN. Šogad paredzēts vēl atvērt jaunizveidoto gājēju celiņu un veloceliņu no Bauskas uz Islīces pagasta Rītausmām. Lai turpinātu sakopt jaunas vietas Bauskas teritorijā, sākti darbi Miera un Mūsas ielas grants seguma nomaiņai pret bruģi.

Iecavā teritorijas plānojuma izstrādē izmanto dronu

25. augustā Iecavā bija ieradušies uzņēmuma SIA "Grupa93" pārstāvji, kas veic Iecavas novada teritorijas plānojuma 2017.–2029. gadam izstrādi, lai ar drona palīdzību apzinātu situāciju par autostāvvietām Iecavas centrā un varētu plānot autonovietņu attīstību. Latvijā dronu izmantošana teritorijas plānojuma izstrādē ir neierasts un jauns risinājums.

SIA "Grupa93" projektu vadītāja Kristīne Casno skaidroja, ka šis bija pirmais drona lidojums, lai fiksētu stāvvietu piepildījumu. Tuvākajā laikā lidojumi tiks veikti atkārtoti laikos, kad novērotas lielākās problēmas ar auto novietošanu – vakaros, svētdienās, kad iecavnieki un Iecavas viesi apmeklē tirgu. Teritorijas plānojuma redakciju paredzēts izstrādāt līdz šāgada beigām un nākamā gada sākumā uzsākt tās publisko apspriešanu.

Upes talka Ozolnieku novadā

9. un 10. jūlijā Ozolnieku novada iedzīvotāji piedalījās Iecavas upes attīrīšanas talkā, lai sakārtotu upes posmu no Rīgas ielas tilta līdz Misas ietekai Iecavas upē. Talkai "Laivu ceļš "Ozolnieki"" atsaucās vairāk nekā 40 cilvēku. Daļa talcinieku strādāja no motorlaivām, bet cita komanda – no sauszemes. Divu dienu garumā izdevās upi atbrīvot no aptuveni 30 kritušajiem kokiem. Talka tika organizēta ar Ozolnieku novada pašvaldības atbalstu kā viens no projektu konkursa "Es zinu, varu un daru" apstiprinātajiem projektiem.

Ķekava stiprina sadarbību ar Bordesholmu Vācijā

No 14. līdz 17. jūlijam Ķekavas novada pašvaldības delegācija domes priekšsēdētāja **Anda Damlica** vadībā devās uz Bordesholmu, lai pārrunātu abu pašvaldību sadarbības aspektus un stiprinātu kontaktus starp iedzīvotājiem, izmantojot dažādu biedrību resursus abās pašvaldībās.

Abu pušu pārstāvji vairāk nekā 20 gadu garumā regulāri tiekas un sadarbojas dažādos projektos. Īpaši veiksmīga sadarbība izveidojusies izglītības jomā. Arī šajā tikšanās reizē pašvaldības pārstāvji ar Bordesholmas pašvaldības izpilddirektoru Manfrēdu Osbāru pārrunāja turpmākās ieceres un diskutēja par iespējamiem kopīgi virzītiem sociālās jomas projektiem, piesaistot Ķekavas novada fondu kā vienu no sadarbības pusēm, kā arī par ES fondiem iesniegto izglītības kvalitātes projektu un Bordesholmas *Hans-Brugeman-Gemeinschaftsschule* iecerēto dalību tajā. Tāpat tika pārrunāti senioru, uzņēmēju un amatnieku iespējamās sadarbības virzieni.

Sāksies Ķekavas parka un bērnudārza piebūves būvniecība Baložos

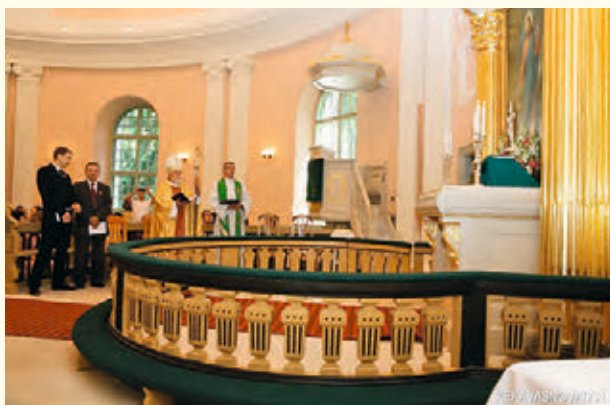
Ķekavas novada pašvaldība, balstoties uz publiskā iepirkuma rezultātiem, noslēgusi līgumu ar uzņēmumu "Siguldas Būvmeistars" par Ķekavas parka 1. kārtas būvniecību, kas pašvaldībai izmaksās vairāk nekā 188 000 eiro bez PVN. Ķekavas parka 1. kārtas laikā tiks labiekārtota aptuveni 1,5 ha liela teritorija starp Rīgas ielu, Skolas ielu, mazo stadionu un Ķekavas upi.

28. jūlijā Ķekavas novada domes priekšsēdētājs **Andis Damlics** un SIA "Kurzemes būvsviss" valdes priekšsēdētājs **Andrejs Rubans** parakstīja līgumu par Ķekavas novada pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes "Avotiņš" piebūves būvniecību. Projekta laikā bērnudārzam Baložos tiks izbūvēta moduļu tipa ēkas piebūve. Tā plānota kā A klases energoefektīva jeb "pasīvā" ēka. Piebūves telpās varēs izvietot četras grupas ar kopējo maksimālo bērnu skaitu – 96 audzēkņiem.

Katlakalna baznīca uzmirdzējusi!

2. jūlijā ar svētku dievkalpojumu svinīgi tika atklāta unikālā Katlakalna evaņģēliski luteriskā baznīca, kas pēc rekonstrukcijas atguvusi sākotnējo vēsturisko spožumu. Katlakalna baznīca ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis, unikāla ar Latvijas baznīcām neraksturīgo apaļo, Romas panteonam līdzīgo formu.

Restaurācija ilga divus gadus, un tās laikā baznīca atjaunota no pamatiem līdz jumtam. Restaurēta arī altāra

glezna un vēsturiskais tornītis virs baznīcas kupola, kur tagad atrodas apzeltīts krusts. Zvanu tornī uzstādīti divi jauni baznīcas zvani, kas turpmāk pulksten 9 no rīta un vakarā iezvanīs katru stundu. To izgatavošana izmaksāja gandrīz 10 000 eiro, un viena lielā zvana izveidi finansēja Ķekavas novada pašvaldība.

Zilajos kalnos atklāta "Milžu taka" un Dubkalnu aktīvās atpūtas laukums

4. augustā tūrisma, sporta un atpūtas kompleksā "Zilie kalni", ko kopīgi apsaimnieko Ogres un Ikšķiles pašvaldības, tika atklāts piedzīvojumu parks "Milžu taka" un Dubkalnu aktīvās atpūtas laukums. "Milžu takas" atklāšanas pasākumā svinīgu uzrunu teica idejas autors – Ogres novada domes priekšsēdētāja vietnieks **Egils Helmanis**, kurš uzsvēra, ka šis projekts tapis, pateicoties abu pašvaldību iniciatīvai un finansiālam atbalstam. "Milžu taka" ir no virvu un koka konstrukcijām veidota trase kokos. Piedzīvojumu parku "Milžu taka" veido trīs loki, kuru kopgarums ir gandrīz 600 metru. Parks aprīkots ar Šveicē ražoto *Saferoller* drošības sistēmu, dalībniekam trasē nav iespējams pašam atvienoties no drošības troses. Savukārt pie Dubkalnu ūdenskrātuves Zilo kalnu dabas parkā pludmales zonu lieliski papildina viens badmintona, četri pludmales volejbola un divi pludmales futbola laukumi.

Ogres ainavu bagātinājušas septiņas koka skulptūras

Pateicoties Ogres novada pašvaldības veiksmīgajai sadarbībai ar Latvijas Mākslas akadēmijas studentiem un docentu **Valti Barkānu**, ogrēnieši var priecāties par septiņām jaunām koka skulptūrām – diviem zaķiem, kurti, ezi, ķirzakām, pūci un dinozaura ligzdu ar olu. Koka skulptūras uzstādītas Ogres Zilajos kalnos, jaunizbūvētās "Milžu takas" tuvumā.

Novada svētkos prezentēts jaunais Lielvārdes novada logo un moto

29. jūlijā tika atklāts Lielvārdes novada logo un moto, kas ar vienbalsīgu deputātu balsojumu apstiprināti jūnija domes sēdē. Darba autore ir māksliniece **Inese Ciprusa** (logo) un **Daina Asarīte** (moto).

Logo iekļauts Māras krusts jeb krustu krusts, kas redzams arī novada ģerbonī. Māra ir viena no Lielvārdes

jostas zīmēm. Krusta centrā ir arī trīs vienāda izmēra Dieva zīmes. Tie ir pagastu simboli, kas atveidoti pagastu ģerboņiem atbilstošos krāsu toņos. Novada nosaukuma uzrakstu veido no Lielvārdes jostas elementiem šifrēta burtu grafika Lielvārdes tautastērpa krāsās.

Foto: **Zane Aperāne, Vita Ozola**
Savukārt novada devīze "Spēks viedumā" atveidota Andreja Pumpura rokkrakstā. Sauklis apzīmē Daugavas vareno plūdumu un krastos dzīvojošās tautas viedumu – tas iedvesmo lieliem darbiem.

Koknesē – skulptūra draudzībai

Par godu Kokneses un Vitingenas (Vācijā) sadraudzības 20. gadadienai Koknesē tapusi skulptūra, ko veidojuši kokačurnieki brāļi **Ivars un Aigars Rūrāni**. Skulptūrā interesantā salikumā var ieraudzīt Kokneses novada ģerboņa elementus – pusmēnesi, atslēgu un bīskapa zizli. Par pašvaldību draudzību vēsta abu Hanzas savienības pilsētu ģerboņi un norāde uz Vitingenu.

Foto: **Dace Svētiņa**

Pļaviņieši paplašina starptautiskās sadarbības iespējas

Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programmas 2014.–2020. gadam Eiropas Kaimiņattiecību un partnerības instrumenta ietvaros 20. jūlijā Pļaviņu novada domes priekšsēdētājas vietnieks **Aigars Lukss**, tiekoties ar Baltkrievijas Sarkanā krusta biedrības Grodņas reģionālās filiāles priekšsēdētāju Romāniju Romānovu, Skomoroško parakstīja līgumu par sadarbību sociālajā jomā. Tas paredz veicināt informācijas apmaiņu un sadarbību starp Pļaviņu novada domi un Baltkrievijas biedrību "Sarkanais krusts".

Pļaviņās labiekārtots Daugavas krasts, uzstādīts rotaļu laukums un izveidota "Vijole"

Pateicoties biedrības "Daugavas Savienība" finansiālam atbalstam, īstenots projekts "Daugavas krasta Lielā Krasta ielā Pļaviņās, Pļaviņu novadā labiekārtošana" un labiekārtota atpūtas un tūrisma vieta Daugavas krastā.

Šeit uzstādīti divi dekoratīvie soli pusmēness formā. Savukārt Daugavas ielā 50 pie JIC "Ideja" pagalmā izveidots un aprīkots bērnu rotaļu laukums – tā ir dāvana Pļaviņu novada bērniem.

Vides elements "Vijole" ir veltījums Pļaviņu Mūzikas skolas ilggadējam direktoram Tālvāldim Mekšam un visiem Pļaviņu mūziķiem. "Vijoles" idejas autore ir **Alda Zenfa**, bet to veidojis uzkopšanas darbu meistars **Arvīds Skudre** ar palīgstrādniekiem.

Jēkabpilī jau trešais dizaina soliņš un atvērts pasaku muzejs "ButaFORIJA"

Jēkabpils pilsētas svētkos 9. jūlijā uz Daugavas aizsargdambja svinīgi tika atklāts īpaša dizaina soliņš Jēkabpils sadraudzības pilsētai Līdai Baltkrievijā. Atklāšanā piedalījās Jēkabpils pilsētas pašvaldības vadība, Līdas rajona izpilddomnieka pārstāvji, Jēkabpils baltkrievu biedrības "Spatkanne" pārstāvji, kā arī viesi no citām Jēkabpils sadraudzības pilsētām.

Turpinot gājēju promenādes attīstību gar Daugavas krastu, Jēkabpils pilsētas pašvaldība ar biedrības "Daugavas Savienība" atbalstu ieplānousi ik gadu uzstādīt īpaša dizaina soliņus katrai no astoņām Jēkabpils pilsētas sadraudzības pašvaldībām ārvalstīs. Līdz šim šādi dizaina soliņi ir veltīti Mellei Vācijā un Podlases Sokolovai Polijā.

• Šovasar Jēkabpils mākslas skolas teritorijā (Dambja ielā 19) apmeklētājiem durvis vēris pasaku muzejs "ButaFORIJA". Ideju par šādu muzeju izauklējis Jēkabpili pazīstamais leļļu meistars **Juris Abramenko**, Leļļu muzeja idejas radošajā grupā ir arī Jēkabpils mākslas skolas direktors **Ziedonis Bārbals** un skolotāja un Jēkabpils Tūrisma informācijas centra darbiniece **Daina Eglīte**.

Viesītes novadā delegācijas no Baltkrievijas un Polijas

No 4. līdz 8. augustam Viesītes novadā viesojās delegācija no sadraudzības pilsētas Čeladžas Polijā, un pilsētas svētku nedēļā Viesītes pašvaldība pirmo reizi

uzņēma arī delegāciju no sadraudzības pilsētas Postavi Baltkrievijā. Abu delegāciju vizītes mērķis bija piedalīties 88. Viesītes pilsētas svētkos. Delegāciju pārstāvji tikās ar novada vadību un pašvaldības speciālistiem, bet Tautas mūzikas un dziesmu ansamblis "Bitahhe" vizītes laikā novadā sniedza divus koncertus.

Atvērta Raiņa dzimtā māja Tadenavā

22. jūlijā apmeklētājiem durvis vēra atjaunotais Raiņa muzejs "Tadenava" Jēkabpils novada Dunavas pagastā. Jaunajā ekspozīcijā, ko veidojuši muzeja speciālisti sadarbībā ar dzejnieci Inesi Zanderi un dizaina biroju H2E, vadošā loma piešķirta saules motīvam.

Krustpils novadā – šķēršļu josla, brīvdabas estrāde un labiekārtoti Daugavas ielejas objekti

Kopš vasaras sākuma Kūku pagastā pie vecās Sūnu skolas darbojas NATO standartiem atbilstoša šķēršļu josla, kas ir otrā šāda tipa josla Latvijā. Tā sastāv no skrejceļņiem, 20 šķēršļiem, virves vilkšanas treniņiera un klinšu sienas.

Ar krāšņu uzvedumu Kūku pagasta Zilānos 16. jūlijā tika atklāta brīvdabas estrāde "Mārdadzis". Tā tapusi Krustpils novada pašvaldības projektā.

Savukārt ar biedrības "Daugavas Savienība" finansiālu atbalstu Krustpils novada pašvaldība īstenojusi divus projektus. Pirmajā projektā Vīpes pagastā Rīgas-Daugavpils šosejas malā uzstādīti informācijas stendi, bet, pateicoties otram projektam, Rogāju gravā tagad ikviens var ne tikai izstaigāt ainavisko pastaigu taku, apskatīt Rogāju dižakmeni, pasmelt dzidro Milestības avota ūdeni, sastapt mītiskos tēlus no Rogāju gravas rašanās teikas, bet arī atpūsties labiekārtotajā atpūtas vietā.

Līvānos uzstādīti jau seši tematiskie soliņi

Jaunais **Deputāta soliņš** simboliski atspoguļo tautas kalpu darba specifiku. No attāluma soliņš tāpat kā de-

putāta amats šķiet ļoti piemīlīgs – skaists un ērts, taču sēdēt uz tā ir diezgan neērti (soliņā iestrādātas lielas metāla kniepadatas). Šis ir viens no sešiem tematiskajiem dizaina soliņiem Līvānos. Vēl tematisko soliņu rindā ir **Izliģšanas soliņš** – salabina milniekus un strīdniekus; **Spararats** – simbolizē senatnīgu, metālā kalta braucamrīku; **Brīvdabas viesistaba** – atrodas augstākajā pilsētas vietā, no kuras paveras skaists skats uz centrālo pilsētas daļu un Dubnas upes līci; **Pirts baļļa** – uz tās vienlaikus var sēdēt 3–4 cilvēki; **Skolas sols** – veidots vēsturiska skolas sola formā, kādā mācījās iepriekšējo paaudžu skolēni.

Preiļu novadam sadarbības līgums un jaunas idejas attīstībai

27. augustā Okņicā (Moldovas Republikā) tika noslēgts sadarbības līgums starp Preiļu novadu un Okņicas rajonu. Līgumu parakstīja Preiļu novada domes priekšsēdētāja **Maruta Plivda** un Okņicas rajona priekšsēdētājs **Vasile Romanuks**. Sadarbības līguma noslēgšana notika Moldovai nozīmīga notikuma laikā – Okņicā tika svinēta Moldovas Republikas neatkarības 25. gadadiena. Noslēgtais līgums paredz sadarbības veicināšanu starp uzņēmējiem, sadarbību apkārtējās vides aizsardzībā un enerģētikā, administratīvās vadības jomā, izglītībā, kultūrā, sportā, kā arī informācijas apmaiņā jauniešu darbā.

- Veselu augusta nedēļu Preiļos norisinājās Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Arhitektūras un pilsētplānošanas fakultātes studentu vasaras plenērs, kas sadarbībā ar RTU un Preiļu novada pašvaldību tika organizēts ar mērķi kopīgiem spēkiem izstrādāt pilsētai nozīmīgu teritoriju attīstības plānus. Savas izstrādātās idejas studenti prezentēja Preiļu novada svētkos 20. augustā. Studenti savos darbos izmantoja divus būtiskākos Preiļu simbolus – kraukli, kas attēlots pilsētas ģerbonī, un sieru, ar ko Preiļi pazīstami ārpus to robežām.

Atjaunots ceļa posms pie Lietuvas robežas Medumos

Satiksmes ministrs **Uldis Augulis** kopā ar būvniekiem, Daugavpils novada domes un VAS "Latvijas Valsts ceļi" vadību, svinīgi pārgriežot lentīti, atklāja rekonstruēto ceļa posmu uz valsts galvenā autoceļa A13 posmā no Medumiem līdz Lietuvas robežai. Posma rekonstrukcijas izmaksas ir 13,5 miljoni eiro, ko līdzfinansēja Kohēzijas fonds. Nākamajā būvdarbu sezonā plānots atjaunot autoceļa posmu no tagad rekonstruētā posma līdz Daugavpils pilsētas robežai.

Kalupes baznīcā uzstādīti stendi ar epitāfiju tulkojumiem

Kalupes katoļu baznīcas sānu joslās atrodas trīs epitāfijas, kas veltītas grāfiem Plāteriem-Zībergiem – Kalupes muižas īpašniekam, baznīcas celtniecības iniciatoram grāfam Staņislavam Plāteram-Zībergam, viņa dzīvesbiedrei Marijai un meitai Jadvigai. Vēstures doktoram **Henriham Somam** radās doma šīs epitāfijas iztulkot, un stendi ar epitāfiju tulkojumiem tika uzstādīti šogad Kalupes novadnieku saietā. Epitāfiju latīņu tekstu tulkojuši prāvesti Antons un Andrejs Aglonieši un vēstures doktors Andris Levāns. Svēto rakstu fragmentus latgaliski tulkojis prāvests Andris Aglonietis.

Daugavpilieši parakstījuši sadarbības līgumu "Ķiršu festivālā"

Jūlija otrajā pusē Baltkrievijas Vitebskas apgabala Glibokajā, kas ir slavēta ar saviem ķiršu dārziem, notika ceturtais "Ķiršu festivāls". Daugavpils Baltkrievu kultūras centra tautas dziesmu ansamblis "Kupaļinka" pieņēma ielūgumu piedalīties "Ķiršu festivālā", un starp Daugavpils un Glibokajes iestādēm tika parakstīts sadarbības līgums kultūras sfērā.

Daugavpilī – veloparks, jauni rotaļu laukumi un strūklaka

Kopš jūnija Daugavpils Esplanādes parkā darbojas **Baltijā pirmais veloparks**, kura 9000 kvadrātmetru teritorijā atrodas četras zonas ar speciāli aprīkotām trasēm dažādām vecuma grupām un sporta veidiem – no bērnu velosipēdiem līdz skrituļslidām un skeitbordiem. Ģimenēm ar bērniem ir paredzētas divas zonas – piedziņojumu parks un bērnu trase. Asāku izjūtu cienītājiem tiek piedāvāta iespēja izmēģināt betona skeitparku.

Visu vasaru mazos daugavpiliešus priecē arī jaunais rotaļu laukums Centrālajā parkā, kur visiem rotaļu laukuma elementiem ir Eiropas kvalitātes sertifikāts un tie atbilst mūsdienu drošības prasībām. Jaunus elementus ieguvusi bērnu laukums Slavas skvērā un citas pilsētas vietās.

- Pie ūdenstilpnes, kas atrodas aiz Daugavpils universitātes jaunā korpusa ēkas, jūlija beigās tika uzstādīta jauna strūklaka. Tās augstums sasniedz 12 metrus!

Dagdā uzstādīts LED ekrāns

Dagdā pie novada pašvaldības ēkas sācis darboties elektroniskais LED ekrāns, kas paredzēts iedzīvotāju informēšanai par dažādiem pasākumiem un citām aktualitātēm. Tablo darbojas diennakts režīmā, to neietekmē ne āra gaisa temperatūra, ne klimatiskie apstākļi.

Rēzeknes novadā ar amerikāņu palīdzību rekonstruēts Silmalas bērnudārzs

14. jūlijā ar svinīgu ceremoniju noslēdzās Rēzeknes novada Silmalas pirmsskolas izglītības iestādes rekonstrukcijas projekts, ko veica ASV Bruņoto spēku virspavēlniecība Eiropā sadarbībā ar ASV vēstniecību Latvijā un Rēzeknes novada domi civilmilitārās sadarbības projekta ietvaros. Silmalas bērnudārzam nosiltināts jumts un fasāde, kā arī nomainītas durvis. ASV tiešais finansiālais ieguldījums projektā ir vairāk nekā 154 000 ASV dolāru. Bērnudārza renovāciju īstenoja ASV un Latvijas militārie inženieri sadarbībā ar Rēzeknes novada pašvaldību un būvfirma SIA "Velve AE".

Ludzā durvis vēris renovētais Tautas nams un Lielā sinagoga

11. augustā Ludzā durvis vēra divas iestādes. Vispirms ikviens tika laipni gaidīts Tautas namā, kur varēja papriecēt acis par padarīto – renovēto lielo un mazo zāli, skatuvi, foajē, kā arī baudīt gaismas un skaņas efektus. Pēc vērienīgās restaurācijas tika atklāta arī Ludzas Lielās sinagogas vēsturiskā ēka. Tā ir vecākā koka sinagoga Latvijā un Baltijas valstīs un uzskatāma par unikālu

ziemeļaustrumu Eiropas ebreju kultūras pieminekli. Sinagogas ēka Ludzā ir atjaunota iespējami autentiskā veidolā, īpašu uzmanību pievēršot koka detaļu saglabāšanai un restaurācijai.

Balvu "Pīlādītī" izveidota sajūtu taka

14. jūlijā Balvu pirmsskolas izglītības iestādes "Pīlādītis" teritorijā tās bērni iemēģināja jauno "Sajūtu – dabas taku". Līdzekļi tās tapšanai tika iegūti, pateicoties uzvarai iedzīvotāju balsojumā "Latvijas Mobilā Telefona" (LMT) projektu konkursā "LMT Latvijai". Vairāk nekā 80 metru garo sajūtu taku veido 16 dažādi posmi staigāšanai gan ar basām kājām, gan apaviem. Takā ir arī spēku, veiklību, līdzsvaru un koordināciju attīstoši elementi.

Arī Galgauskas pamatskolai sava sajūtu taka

Pārbaudīt savas spējas – iziet mazo sajūtu taku, atpazīt kokus un noteikt laiku *dalības* pulkstenī (tas ir īpašs saules pulksteņa veids, kas novietots uz zemes un laiku rāda, cilvēkam nostājoties konkrētā vietā) aicina Gulbenes novada Galgauskas pamatskola. Sajūtu takai līdzās ir 18 dažādu koku sugu atpazīšanas stends. Dabu var iepazīt arī, ejot pa taku, kas iekārtota netālu no skolas pie upes.

Alūksnes novadā atklāts veloparks "ALFO Diamond"

30. augustā Alsviķu pagasta "Dimantos 1" tika atklāts jaunais veloparks "ALFO Diamond", kas tapis ar LMT projektu konkursa finansiālu atbalstu. Jaunais veloparks riteņbraucējiem ļaus uzlabot šķēršļu pārvarēšanas prasmes un pilnveidot fizisko sagatavotību. Velosipēdistu ērtībām un inventāra uzglabāšanai iegādāts un aprīkots jūras konteiners. Projekta iesniedzējs alūksnietis **Edgars Sināts** gan teic, ka šis ir visai ekstrēms veloparks, kur braukšanai piemērotākie esot BMX un MTB riteņi, taču būšot arī pa kādam mierīgākam no-

braucienam. Lielā apla garums ir ap 800 metru, bet kopā ar visām taciņām trase ir apmēram 3 km gara.

Valmiermuižā – pasaules standartiem atbilstošs golfa laukums

27. jūlijā sporta un atpūtas kompleksā "Avoti" Valmiermuižā tika atklāts deviņu bedrīšu golfa laukums, kas ir sestais pasaules golfa standartiem atbilstošais laukums Latvijā. Pirmo sitienu jaunajā golfa laukumā izdarīja divkārtējais olimpiskais čempions BMX riteņbraukšanā Māris Štrombergs. Tāpat jauno laukumu, kurā nu varēs rīkot nacionāla līmeņa sacensības, atklāšanas pasākumā iemēģināja 45 Latvijas kaislīgākie golferi.

Cēsīs jauns tēlniecības objekts "Senās Cēsīs"

Cēsu 810. jubilejas svētkos Vecpilsētas centrālajā Rožu laukumā tika atklāts tēlniecības objekts "Senās Cēsīs" – bronzā veidots pilsētas plāna attēlojums, ko tēlnieks **Matiass Jansons** radījis, balstoties uz pirmajiem pieejamajiem pilsētas plāniem no viduslaikiem. Tēlnieks saka, ka darbam ir sava leģenda – kad uz monētas no cilvēku pieskārieniem parādīsies bruņinieks, Cēsīs atkal kals savu naudu.

Āraišu vienotā tūrisma tēla prezentācija

7. augustā ikgadējo Āraišu vējdzimnavu "Maizes dienu" laikā notika jaunā Āraišu tūrisma zīmola prezentācija. Lai apkopotu visu Āraišu bagātību un piešķirtu šai vietai identitāti un vienotu tūrisma tēlu, radīts unikāls logo, Āraišu leģenda un leģendu taka, pasludinot un pilnveidojot Āraišus par leģendām bagātāko vietu Latvijā. Šī devīze atspoguļota jaunajā Āraišu logo. Tā interaktīvā versija apskatāma Amatas novada tūrisma lapā: www.amata.lv/araisi. Apkopotās leģendas jau iedzīvinātas maršrutā, kuru izstaigājot, var izzināt nostāstus, interesantus faktus un notikumus, kas veidojuši Āraišu raksturu. Radīts arī īpašs Āraišu leģendu vācēja – stāstnieka jeb gida tēls, kam tērpa māksliniece ir **Ilona Pagrode**, bet vairākas tērpa detaļas gatavojuši apkārtnes amatnieki.

Pārgaujas novadā vairāki tūrisma objekti

5. jūlija pievakarē svinīgi tika atklāti projektā "Hanzas vērtības ilgtspējīgai sadarbībai (HANSA)" izveidotie tūrisma informācijas stendi pie Lielstraupes pils un Piķera namiņa (Braslas ielā 2 Straupē). Blakus autobusu pieturām "Straupe" un "Mācītājmuiža" jaunizveidotā veloceliņa malā uzstādīti verstu stabi, kas vēsta par

senā Rīgas–Valmieras–Tērbatas pasta ceļu un attālumu līdz lielajām pilsētām.

Savukārt Pārgaujas novada svētku “Straupei 810” laikā pie Piķiera namiņa oficiāli tika atklāta Hanzas taka, bet 21. augustā pēc renovācijas atklāja Straupes zirgu pasta staciju, kas ir unikāls kultūrvēsturisks ēku komplekss, jo tāda Latvijā ir vienīgā.

Pirmo dzīvību atjaunotajā kompleksā ienesis labi zināmais Straupes lauku labumu tirdziņš, kas pārcēlies uz Straupes zirgu pastu un būs atvērts katra mēneša pirmajā un trešajā svētdienā. Pirmā tirgus reize jaunajā mājvietā notika zem *Earth Market* – Zemes tirgus logo. Tādējādi tirdziņš kļuvis par pirmo un pašlaik vienīgo zemnieku un mazo ražotāju tirdziņu Baltijas valstīs, kas, izpildot visus *Slow Food International* fonda kvalitātes kritērijus, iekļausies starptautiskajā *Earth Market* aliansē.

Siguldas novada pašvaldība pārcēlusies uz Siguldas pils kompleksa stajla ēku

Kopš 11. jūlija Siguldas novada pašvaldības administrācija strādā pils kompleksa rekonstruētā stajla otrajā stāvā. Lai saglabātu ēkas autentiskumu, pašvaldības darbinieku kabineti ir izvietoti atvērta tipa birojā. Siguldas Jaunās pils konstrukcijas vietumis ir pirmsavārijas stāvoklī, tādēļ nepieciešami vērīnīgi pārbūves darbi, ko plānots uzsākt pēc finansējuma piesaistes gan no Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzekļiem, gan arī no Emisijas kvotu izsolišanas finanšu instrumenta.

Ādažos atvērts vēl viens privātais bērnudārzs

30. augustā tika atklāta un jau 1. septembrī durvis vēra vēl viena privātā pirmsskolas iestāde Ādažos, Ūbeļu ielā 15, kas atrodas daudzdzīvokļu ēkas pirmajā stāvā. SIA “Patnis un partneri” pirmo bērnudārzu Ādažos atvēra 2006. gadā, un kopš tā laika iestāde izaugusi par deviņu grupu lielu bērnudārzu. Jaunajā SIA “Patnis un partneri” bērnudārzā Ādažos būs vieta 90 bērniem.

Atklāts piemiņas akmens pirmajam Stopiņu pagasta Zemessardzes rotas komandierim

Šogad aprit 25 gadi kopš Latvijas Republikas Zemessardzes dibināšanas, un pirmajam Stopiņu pagasta Zemessardzes rotas komandierim Jānim Staškevičam būtu 75 gadu jubileja. Godinot Zemessardzes dibināšanas 25. gadadienu un Stopiņu Zemessardzes rotas pirmā komandiera piemiņu, viņa atdusas vietā Ulbrokas Meža kapos 23. augustā tika atklāts piemiņas akmens.

Ziņas sagatavojuši: Uģis Vidauskis, Ilze Žunde, Lelde Drozdova-Auzāne, Zane Leite, Elīna Malkiela, Sandra Zobena, Aiga Priede, Baiba Rasa, Inga Priede, Inita Fedko, Tamāra Kaudze, Agnese Jēkabsone, Kristīne Duļbinska, Aigars Štāls, Evita Enģele, Zita Lazdāne, Gunīta Šime, Didzis Strazdiņš, Zane Sproģe, Zane Gorškova, Lelde Podniece-Jostmane, Renāte Kuļomina, Vineta Bērziņa, Maruta Ruskule, Sarmīte Rode, Daina Eglīte, Laura Liepiņa, Sandra Zobena, Ieva Lapiņa, Angelīna Smirnova, Līvānu novada Sabiedrisko attiecību un ārējo sakaru daļa, Maija Paegle, Ilona Vilcāne, Elza Timšāne, Marija Pometjko, Daugavpils domes Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļa, Guna Malinovska, Anna Rancāne, Svetlana Rimša, Lauma Kaļva, Vaira Vilde, Evita Aploka, Kristaps Matisons, Eva Staltmane, Liene Zilvere, Baiba Zvejniece, Monika Griezne un Inese Skrastiņa

Aija Jankava,
Olaines 1. vidusskolas bibliotekāre

1. septembrī tiek vērtas Olaines 1. vidusskolas renovētās bibliotēkas durvis.

2015./2016. mācību gads iezīmējies kā viens no dinamiskākajiem Olaines 1. vidusskolas bibliotēkas pastāvēšanas laikā – Olaines novada domes sniegtais finansējums 187 692 eiro apmērā ļāvis pilnībā īstenot skolas bibliotēkas rekonstrukcijas ideju. Pagājušā gada janvārī, atbalstot un noticot, olainiešiem tika dots konkrēts vēstījums par labo gribu un procesa vir-

OLAINES 1. VIDUSSKOLAS BIBLIOTĒKA – JAUNA IZGLĪTĪBAS UN KULTŪRAS TELPA

zības iespējamību, lai Olaine šoruden varētu lepoties ar modernizēto skolas bibliotēku.

Bibliotēkas rekonstrukcijas koncepts radās 2013. gadā, atraktīvi izmantojot skolas bibliotekāru iedvesmu, zināšanas un pieredzes apmaiņu, taču domas un ieceres krietni senāk virmoja skolas direktora **Jāzepa Volāna** vīzijā par modernu skolu. Iecere par bibliotēkas rekonstrukciju skaidri iezīmēja olainiešu ambīcijas radīt skolā un arī pilsētā jaunu izglītības un kultūras telpu. Pamatideja bija skaidra un vienkārša – racionāli un inovatīvi izmantota telpa, kā arī informācijas un personāla resursi.

Skolas bibliotekāru komandas uzdevums bija lemt par bibliotēkas darbības pamatprincipiem un profesionālo stratēģiju un ieskicēt no tā izrietošos nosacījumus telpu rekonstrukcijas projektēšanas programmā. Visai spraigās diskusijās ar SIA “Komunālprojekts” arhitekti Dr.arch. **Aiju Ziemeļnieci** tika rasta atbilde uz vēl neesošās bibliotēkas darbībai būtisko jautājumu – kā bibliotēkai pozicionēties skolas izglītības norišu ainavā, jo izglītības iestāžu bibliotēku fenomens pēdējās desmitgadēs pasaulē ir pakļauts ļoti straujai attīstībai un mainībai. Bibliotēkas no krātuvēm un glabātavām pārvēršas par sociāli aktīvām vietām, kuru darbības centrā ienāk lietotājs ar savām zināšanām un pieredzi. Tie ir jauni izaicinājumi, un to klātesamība it īpaši labi jāapzinās jaunas bibliotēkas veidošanas posmā.

Projekta tapšanas laikā, meklējot līdzsvaru un maksimumi labāko risinājumu visu interešu nodrošināšanai, šā projekta īstenotāji vienmēr paturēja prātā, ka bibliotēka ir sabiedriska institūcija. Arī arhitekti pilnībā realizēja šo vīziju, radot sabiedrisku telpu, kurā satiekas inovatīva estētika ar funkcionalitāti un lietotāju vajadzībām.

Nu ir pilnībā panākts bibliotēkas rekonstrukcijas mērķis – izveidota mūsdienu prasībām atbilstoša skolas bibliotēkas vide, ko veido viena liela, apvienota telpa bez starpsienām, bez noslēgtām personīgās lietošanas telpām, ar četrām funkcionālām zonām. Videi draudzīgais un inovatīvais interjers rosina lasīt un izzināt un vairo skolas piederības apziņu un lepnumu.

Rekonstrukcijas rezultātā tapusi sabiedriska telpa, kas vienlaikus nodrošina gan bibliotēkas funkcijas, gan pasākumu norisi. Padarītais ir acīmredzams:

- brīvpieejas krājums (26 tūkstoši vienību) atrodas plauktos ar regulējamiem plauktniekiem;
- mācību literatūras krājums (25 tūkstoši vienību) izvietots izturīgos alumīnija plauktos atsevišķā mācību grāmatu krātuvē;
- multifunkcionāla divu līmeņu lasītava ar vietu izstādēm;
- pasākumu vieta ar skatuvi;
- 30 individuālas mācību vietas, seši datori, pieci e-grāmatu lasītāji;

- ērta, atraktīva un ergonomiska čalošanas vieta jaunāko klašu lasītājiem;
- vienā zonā apvienoti bibliotēkas informacionālie pakalpojumi.

Atraktīvais un stilistiski vienotais bibliotēkas dizains veidots kā skolas intelektuālā sirds. Tā pārsteigs visus, kuriem šķiet, ka bibliotēka ir nebeidzami grāmatu kalni un lasītāju čuksti. Šeit var nākt pa vienam un kopā, te ir gan klusā lasītava, gan čalošanas zona, šeit rodams pareizais apgaismojums, mobilas lasītāju vietas, pasākumu norises telpa, daudzfunkcionāla skatuvieta, bibliotekārās uzziņas un pakalpojumi un brīvpieejas krājums.

Skolas bibliotēka būs vieta ne vien skolēniem, skolotājiem un personālam, bet arī vieta sociāliem projektiem un iniciatīvām. Olaines 1. vidusskola radījusi komunikācijas un informācijas apmaiņas vidi visiem novada iedzīvotājiem, biedrībām un organizācijām, kur ir iespēja satikties, dalīties pieredzē, gūt noderīgas atziņas un iedvesmu. Tikai tā var radīt pievienoto vērtību visam, ko darām. Tas ir nozīmīgs solis vietējās bibliotekārās un informācijas domas attīstībā.

Visi projektā, būvniecībā un mēbeļu ražošanā iesaistītie cilvēki ir profesionāļi savā jomā. Bibliotēkas pār-būve nebūtu iespējama bez skolas darbinieku, vecāku un skolēnu sapratnes, skolas administrācijas un īpaši direktora vietnieka **Jura Odiņa** atbalsta, **Olaines novada domes vadības** ticības, celtniecības uzņēmuma **SIA “Torensberg”** pieredzes, būvuzraudzes **Aijas Andas Rozes** prasīguma, projekta vadītāja **Kārļa Brakanska** pacietības, arhitektes **Aijas Ziemeļnieces** atvērtības, mēbeļu ražotāju uzņēmuma **“Dzintarkalni”** precizitātes, pašvaldības izpilddirektora **Ģirta Batraga** profesionalitātes, skolas direktora **Jāzepa Volāna** ambīcijām.

Olaines novada domes priekšsēdētājs **Andris Bergs** ir pārliecināts, ka, sakārtojot un modernizējot bibliotēkas infrastruktūru, bērniem būs lielāka interese par grāmatām un lasīšanu: *“Grāmatas ir mūsu neklātienas skolotāji, kas dzīvo savā mājā, bet par bibliotēku to pārvērš lasītāji – bērni, skolotāji, vecāki.”*

Foto: **Jolanta Deģe**

ATPŪTAI, ATELPAI, SMAIDAM

Lāči, kas sastapušies ar cilvēkiem, domā, ka cilvēki dzīvo kokos.

☺ ☺ ☺

– Manu kaķi sauc Toms, bet viņam labāk patīk, ja viņu sauc par Minci.

– Un manu kaķeni sauc Dūda, bet viņai labāk patīk, ja viņu sauc Ēst.

☺ ☺ ☺

Neaudziniet bērnus, tik un tā viņi līdzināsies jums. Audziniet sevi!

☺ ☺ ☺

Ja naktī no 31. augusta uz 1. septembri iziet uz ielas un ieklausās, tad var dzirdēt, kā raud miljoniem skolēnu.

☺ ☺ ☺

Tu arī esi pamanījis? Kad tu ņem naudu bankā, tev prasa ķīlu. Kad tu noguldi naudu bankā, tev ķīlu nedod.

☺ ☺ ☺

Runā, ka humors dziedē. Nu, nezinu, nezinu. Es te nesēn pajokoju, tagad slimnīcā ārstējos.

☺ ☺ ☺

Katru dienu pa logu vēroju, kā tieši astoņos kāds puisis uz ielas baro klaiņojošus kaķus. Tad es astoņos sāku laist ārā savu kaķi.

☺ ☺ ☺

– Dārgais, uzmini, kas mums šodien vakariņās!

– Atkal veikala pelmeņi?

– Neticami, kā tu atkal uzminēji?

☺ ☺ ☺

– Kāds liels puika! Kādā viņš klasē?

– Zidītāju...

☺ ☺ ☺

– Kāpēc pie ārstiem ir ilgi jāsēž rindās?

– Tāpēc, ka laiks dziedē.

☺ ☺ ☺

Omīte vairs necerēja, ka mazdēls viņu apciemos, bet te pēkšņi viņas virtuvē parādījās rets pokemons.

☺ ☺ ☺

Ja pirmdienas rītā cilvēks uzreiz sāk strādāt, tātad brīvdienās viņš nav kārtīgi atpūties.

☺ ☺ ☺

Kaut kā šodien galva nestrādā... ne visa, Ēst varu.

☺ ☺ ☺

Mūsu laikmeta galvenā pretruna: labi strādāt mēs vēl nevaram, bet slikti saņemt vairs negribam.

☺ ☺ ☺

Ja gribi iepazīt cilvēku, neklausies ko par viņu stāsta citi. Klausies, ko viņš stāsta par citiem.

☺ ☺ ☺

– Es neesmu gudra, es esmu pieredzējusi! Ja es būtu bijusi gudra, tad nebūtu tik pieredzējusi.

☺ ☺ ☺

Slimnīcā vīrietis izgāja no komas, lai izslēgtu seriālu "Ugunsgrēks", kuru pa TV rādīja viņa palātā.

☺ ☺ ☺

Gribi divas reizes vairāk naudas? Noliec to pie spoguļa.

☺ ☺ ☺

Ja rudens naktī iziet pagalmā, noguļas uz zemes un caur sietu ilgi skatās zvaigznēs, tad var ieraudzīt ātrās palīdzības ārsta seju.

☺ ☺ ☺

Lauku skolas vēstures skolotājs, kuram ik gadu skolēni raka kartupeļus, no vēstures grāmatām izrāva nodaļu par dzimtbūšanas atcelšanu.

☺ ☺ ☺

– Tēt, es šodien nosapņoju, ka tu man iedevi 300 eiro.

– Vari tos paturēt, dēls!

☺ ☺ ☺

Ja meitene tavā klātbūtnē uzvedas kā muļķe – tātad viņa ir tevī iemilējusies. Vai arī muļķe.

☺ ☺ ☺

– Kur šogad brauksim atpūsties?

– Nu... spriežot pēc naudas, mēs vispār neesam piekusuši.

☺ ☺ ☺

Galvenajam pilsētas ielu remontētājam vaigos ir bedrītes.

☺ ☺ ☺

Aizdevu draugam naudu plastiskajai operācijai, tagad nevaru viņu atrast.

☺ ☺ ☺

Jautājums gūglim:

– Mans tētis saka, ka gūglis izseko mūsu dzīvi.

– Nu ko viņš izdomā, viņš nav tavs tēvs.

☺ ☺ ☺

Tēvs, skatīdamies dēla dienasgrāmatā:

– Par šitādām atzīmēm ir jāsoda!

– Pareizi, tēt! Iesim, es parādīšu, kur dzīvo skolotāja.

☺ ☺ ☺

Saruna internetā:

– Kāds tev augums?

– 145.

– Lieliski – kā maza, skaista lellīte! Un kāds tev svars?

– Vēl mazāk – 110!

☺ ☺ ☺

Īsziņa: "Būšu pēc 15 minūtēm! Ja nu tomēr kavēju, pārlasi vēlreiz šo ziņu!"

☺ ☺ ☺

Trešo daļu savas dzīves laika cilvēks pavada miegā, bet atlikušās divas trešdaļas – nomodā, cerot kādreiz no sirds izgulēties.

LPS 25 GADU DARBĪBAI VELITĀ STARPTAUTISKA KONFERENCE

Latvijas Pašvaldību savienība par godu savas darbības 25. gadskārtai sadarbībā ar Ārlietu ministriju organizē starptautisku konferenci “Vietējo un reģionālo pašvaldību asociāciju loma sociālajā dialogā: sasniegumi un perspektīva Latvijā un Eiropā”. Konference norisināsies 16. septembrī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, Ziedoņa zālē.

Konferencē debatēs par pašvaldību un sociālo partneru sadarbību Latvijā un Eiropā, izvērtēs labās prakses piemērus un spriedīs par nākotnes perspektīvu. Savu dalību jau apstiprinājis Eiropas Reģionu komitejas prezidents **Marku Markula** un Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresa (CLRAE) ziņotājs par Latvijas demokrātiju un Beļģijas delegācijas prezidents **Marks Kols**. Tāpat konferencē tiek gaidīts Latvijas Republikas Ministru prezidents **Māris Kučinskis** un vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs **Kaspars Gerhards**, bet Eiropas Komisijas priekšsēdētāja vietnieks eiro un sociālā dialoga jautājumos **Valdis Dombrovskis** uzrunās konferences dalībniekus ar video starpniecību.

“Latvijas Pašvaldību savienība sadarbībā ar saviem partneriem 25 gadu laikā ir sasniegusi nozīmīgus panākumus un ieguvusi lielu pieredzi, ar ko vēlamies iepazīstināt arī augstākās amatpersonas no Eiropas Savienības,” uzsver LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**.

Plānots, ka konferencē piedalīsies vairāk nekā 150 dalībnieki – pašvaldību vadītāji, valsts institūciju pārstāvji, sociālie partneri un žurnālisti. Darba valoda būs latviešu un angļu. Konferences moderatore – Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes profesore **Žaneta Ozoliņa**.

Konferences tēmturis: #lps25.

Foto: Mudīte Priede, Jana Bunkus, Gunta un Līga Klismetās

“LOGS”

Mazajā Pils ielā 1, Rīgā, LV 1050, tālr. 6732 6634